

-Nacrt-

Sisačko-moslavačka županija

Plan razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027.

Sisak, prosinac 2022. godine

IMPRESSUM

Izdavač: Sisačko-moslavačka županija

Za izdavača: župan Ivan Celjak, mag. iur.

Urednik: župan Ivan Celjak, mag. iur.

Uredništvo: članovi Radne skupine za planiranje izrade i praćenje Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. godine: Mihael Jurić, Sanja Mioković, Blanka Bobetko–Majstorović, Darjan Vlahov, Sandra Mahnik, Anita Sinjeri-Ibrišević, Branka Šimanović, Sonja Čatić, Robertina Štajdohar, Marijana Klobučar Bobetko, Maja Banovac Barić, Alenka Ljubešić, Dragica Vugić, Domagoj Orlić

Zaposlenici Regionalnoga koordinatora Sisačko-moslavačke županije: Andreja Šeperac, Tatjana Puškarić, Gordana Krznarić, Nerina Sarkotić, Josip Takač, Mia Pavičić Bogeljić, Magdalena Frkat, Tomislav Mioković, Valentina Kozić, Tina Novak, Ivona Kovačić, Dragan Gusić, Zlatko Mesić

Članovi Partnerskog vijeća Sisačko-moslavačke županije za izradu i praćenje Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. godine: Sisačko-moslavačka županija: Mihael Jurić (predsjednik), Darjan Vlahov (zamjenik predsjednika), Javna ustanova Regionalni koordinator SMŽ: Andreja Šeperac, Tatjana Puškarić, Grad Sisak: Marko Krička, Silvija Mužek, Grad Kutina: Tomislav Kojundžić, Domagoj Šepak, Grad Novska: Boženka Spahić, Domagoj Matejaš, Općina Lekenik: Marin Čačić, Klaudia Medved, Općina Sunja: Grga Dragičević, Anto Rajić, Metalurški fakultet Sisak: Zdenka Zovko Brodarac, Ladislav Lazić, Učiteljski fakultet Petrinja: Marko Badrić, Zdenko Braičić, Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Sisak: Tihomir Babić, Brankica Grd, Obrtnička komora Sisak: Adolf Cvanciger, Josip Lipovac, Županijski savjet mladih Sisačko-moslavačke županije: Karlo Štengl, Marija Kranjčec, LAG Zrinska gora - Turopolje: Božidar Antolec, Sven Dorotić, LAG UNA: Klementina Karanović, Bojana Markotić Krstinić; Zavičajni klub Marinbrod: Štefica Ponder, Višnja Đureković, Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota IKS: Tamara Jovičić, Gordana Paton, Koordinacija udruga proisteklih iz Domovinskog rata Sisačko-moslavačke županije: Nenad Bužanić, Branko Kolarić, Zajednica kulturno-umjetničkih udruga SMŽ: Ivanka Roksandić, Ivan Mužek, Udruga OSI - udruga osoba s invaliditetom Kutina: Jozefina Kranjčec, Vesna Butina, SELK d.d. Kutina: Ivan Brkić, Ante Knezović, PPS Majur d.o.o. Hrvatska Kostajnica: Mladen Galeković, Jakov Galeković, OPTIPLAST d.o.o. Sisak: Danijel Drčić, Adelina Ivković, LIPOVICA d.o.o. Popovača: Marijo Bucina, Vesna Gorički, DEPOS d.o.o. Sisak: Boro Mioč, Mario Nekić, HIPPO CROATIA d.o.o. Glina: Darko Baljak, Danko Podoreški, PETROKEMIJA d.o.o. Kutina: Davor Žmegač, Tomislav Antolović

Odbor za vrednovanje Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. godine: Mihael Jurić, Darjan Vlahov, Andreja Šeperac, Domagoj Orlić, Sanja Mioković, Luka Galić

Tim za vrednovanje Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. godine: Marko Miša, Maja Mahmutović, Ivona Rošić, Maja Kalvarešin, Barbara Zejnić

Lektura: Nerina Sarkotić, prof.

Izrazi koji se koriste u ovom Planu razvoja, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

SADRŽAJ

Sadržaj	3
1. Uvod	5
2. Srednjoročna vizija razvoja	9
3. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala	9
3.1. Društvo	9
3.1.1. Zemljopisni položaj, naseljenost i razvoj	9
3.1.2. Stanovništvo, zdravstvena i socijalna skrb	10
3.1.3. Obrazovanje	14
3.2. Opća gospodarska kretanja	17
3.3. Investicije	19
3.4. Vanjskotrgovinska razmjena	20
3.5. Malo i srednje poduzetništvo	20
3.6. Obrtništvo	22
3.7. Tržište rada	22
3.7.1. Nezaposleni	22
3.7.2. Zaposleni	23
3.8. Poslovno okruženje	23
3.9. Turizam i kultura	25
3.10. Poljoprivreda	28
3.10.1. Stočarstvo	30
3.10.2. Šumarstvo	30
3.10.3. Lovstvo	31
3.11. Stanje u okolišu/prostoru	32
3.11.1. Kvaliteta okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima	32
3.12. Primarna infrastruktura	35
3.12.1. Vodoopskrba	35
3.12.2. Odvodnja	36
3.12.3. Obrana od poplava	36
3.12.4. Energija	36
3.12.5. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost	37

3.12.6.	Cestovni promet	38
3.12.7.	Željeznički promet	38
3.12.8.	Riječni promet	39
3.12.9.	Zračni promet	39
3.12.10.	Širokopojasna infrastruktura	40
3.13.	Zaštićena područja i prirodna bogatstva	40
3.14.	Institucionalni kontekst	41
3.14.1.	Javna uprava	41
3.14.2.	Lokalne akcijske grupe	42
3.14.3.	Privatni sektor	42
3.14.4.	Civilni sektor	42
3.14.5.	Ostali subjekti	44
3.15.	SWOT analiza	44
4.	Opis prioriteta javnih politika u srednjoročnom razdoblju	47
5.	Popis posebnih ciljeva s opisom, pripadajućim pokazateljima ishoda i popisom mjera za provedbu	54
6.	Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj Sisačko-moslavačke županije s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi	83
6.1.	Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj SMŽ iz nadležnosti Sisačko-moslavačke županije i povezanih tijela	83
6.2.	Terminski plan provedbe strateških projekata važnih za razvoj SMŽ čija provedba nije u nadležnosti Sisačko-moslavačke županije	93
7.	Indikativan financijski okvir s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva razvoja	118
8.	Okvir za praćenje i vrednovanje	121
9.	Popis grafikona	123
10.	Popis tablica	123
11.	Izvori	123

1. UVOD

Plan razvoja je akt strateškog planiranja od značaja za jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se utvrđuju srednjoročni prioritet razvoja i posebni ciljevi županije za provedbu strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine (dalje u tekstu: NRS 2030). Provedba Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. doprinjet će jačanju njenih razvojnih potencijala s posebnim naglaskom na razvoj slabije razvijenih područja te jačanje uloge velikih gradova i gradova sjedišta županije u poticanju ravnomjernog razvoja.

Procesi strateškog planiranja, programiranja, izrade, donošenja, praćenja provedbe, izvještavanja, mjerenja i vrednovanja učinaka dokumenata za planiranje razvoja i provedbu razvojnih politika sveobuhvatni su i u njih je uključen cijeli niz dionika.

U procesu strateškog planiranja i upravljanja razvojem, prilikom izrade, provedbe i vrednovanja planskih dokumenata poštuje se niz načela.-

Plan razvoja donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom partnerstva i suradnje nakon prethodno pribavljenog mišljenja Partnerskog vijeća za područje županije. Županija je nositelj planiranja razvoja za svoje područje. U svrhu učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave osniva regionalnu razvojnu agenciju kao javnu ustanovu.

Javna ustanova Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije osnovana je 5. veljače 2018. godine Odlukom Županijske skupštine Sisačko-moslavačke županije. Odluka o osnivanju objavljena je u Službenom glasniku broj 8 od 2. ožujka 2018. godine. U istom je Službenom glasniku objavljeno i Rješenje o utvrđivanju sukladnosti Odluke o osnivanju javne ustanove „Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije“ s odredbama Zakona o ustanovama kojeg je donijela ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (KLASA: UP/I-023.01/17-03/4, URBROJ: 538-06-1-2/221-18-4 od 22. veljače 2018.). Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije sa sjedištem u Sisku, Rimska 28, registriran je kod Trgovačkog suda u Zagrebu dana 28. veljače 2018. godine.

Na temelju članka 54. Zakona o ustanovama (Narodne novine br. 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08) i članka 5. Odluke o osnivanju Javne ustanove „Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke

županije“ (Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije broj 8/18) Upravno vijeće Javne ustanove Regionalnog koordinatora Sisačko-moslavačke županije na 1. sjednici održanoj dana 18.4.2018. godine donijelo je Statut. Statutom su propisane sljedeće djelatnosti:

- izrada županijske razvojne strategije i drugih strateških i razvojnih dokumenata za područje županije te njihove provedbene dokumente za koje ih ovlasti osnivač
- provjeravanje usklađenosti dokumenata strateškog planiranja razvoja županije s hijerarhijski višim dokumentima strateškog planiranja i donošenje odluke kojima se potvrđuje usklađenost
- pružanje stručne pomoći u pripremi i provedbi programa potpore javnopravnim tijelima i javnim ustanovama s područja županije kojima su osnivači Republika Hrvatska ili županija, u pripremi i provedbi razvojnih projekata od interesa za razvoj županije, a posebno projekata sufinanciranih sredstvima iz strukturnih i investicijskih fondova Europske unije
- pružanje stručne pomoći u pripremi i provedbi razvojnih projekata javnopravnih tijela i javnih ustanova s područja županije kojima su osnivači Republika Hrvatska ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a koji su od interesa za razvoj županije kao i zajedničkih razvojnih projekata od interesa za razvoj više županija
- provođenje županijskih razvojnih programa za koje ih ovlasti osnivač
- provođenje programa ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave koji se odnose na ravnomjerniji regionalni razvoj
- upis razvojnih projekata od značaja za razvoj županije u središnji elektronički registar razvojnih projekata
- koordinacija upisa ostalih javnih tijela u središnji elektronički registar razvojnih projekata
- provjera i praćenje stanja projekata svih korisnika s područja županije u središnjem elektroničkom registru razvojnih projekata
- obavljanje stručnih i savjetodavnih poslova u vezi s provedbom županijske razvojne strategije i ostalih strateških, razvojnih i provedbenih dokumenata za područje županije te izvještavanje osnivača i ministarstva o njihovoj provedbi
- suradnja s ministarstvom i svim ostalim relevantnim dionicima na poslovima strateškog planiranja i upravljanja razvojem za područje županije
- usklađivanje djelovanja jedinica lokalne samouprave s područja županije vezano uz regionalni razvoj
- obavljanje administrativnih i stručnih poslova za potrebe županijskog partnerstva
- sudjelovanje u radu partnerskih vijeća.

Plan razvoja se izrađuje i donosi u postupku savjetovanja s odgovarajućim Partnerskim vijećem, u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju RH (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Uredbom o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada Partnerskih vijeća (NN 103/15). Temeljno načelo politike regionalnog razvoja je načelo partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora. Partnerstvo djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika i ima savjetodavnu ulogu u izradi i provedbi planskih dokumenata.

Partnersko vijeće Sisačko-moslavačke županije za izradu i praćenje Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. osnovano je 8. studenoga 2021. godine Odlukom župana Ivana Celjaka, a na prijedlog Regionalnog koordinatora Sisačko-moslavačke županije i čini ga 26 članova sa zamjenicima koji ravnomjerno zastupaju sve sektore i područja SMŽ.

Plan razvoja Sisačko-moslavačke županije je izrađen u skladu s odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) i Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018) te Priručnika o strateškom planiranju i Dodatka priručniku o strateškom planiranju (MRRFEU, svibanj 2020.).

Nositelj izrade Plana razvoja je Sisačko-moslavačka županija, dok je javna ustanova Regionalni koordinatorski centar Sisačko-moslavačke županije koordinatorski centar izrade, odnosno izrađivač.

U skladu s propisanim obveznim sadržajem Plan razvoja čine sažetak analize stanja, srednjoročna vizija razvoja, opis razvojnih potreba i razvojnih potencijala, strateški okvir s opisom prioriteta javnih politika, posebnim ciljevima i pripadajućim pokazateljima ishoda te popisom mjera za provedbu posebnih ciljeva, terminskog plan provedbe projekata od strateškog značaja, indikativnog financijskog plana za provedbu posebnih ciljeva te okvira za praćenje i vrednovanje provedbe. Sukladno propisanoj metodologiji, nositelj izrade donio je Odluku o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje Plana razvoja (*ex ante* evaluacija) čije se izvješće također nalazi u Planu razvoja. Za potrebe provedbe Plana razvoja, a temeljem članka 63. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) te članka 24. Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) proveden je postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i ekološku mrežu te će po donošenju odluke o usvajanju Plana razvoja biti izrađeno izvješće o provedenoj strateškoj procjeni temeljeno na Uredbi o strateškoj procjeni NN 3/17.

Prilog 1 Plana razvoja čini opis rezultata konzultacija s Partnerskim vijećem za područje županije tijekom njegove izrade te opis na koji način će isto biti uključeno u praćenje provedbe (uključuje odluku o osnivanju Partnerskog vijeća, opis provedenog postupka partnerskih konzultacija,

popis održanih sastanaka s navedenim brojem prisutnih članova, prikaz doprinosa Partnerskog vijeća izradi Plana razvoja te popis članova Partnerskog vijeća).

Prilog 2 čini cjelovita Analiza stanja koja koristeći multisektorski pristup prikazuje gospodarsku i društvenu situaciju, demografsko stanje, stanje u okolišu/prostoru, razvojne potrebe županije u području prirodnih i demografskih resursa, komunalne infrastrukture, tržišta rada, društvenih djelatnosti i upravljanja razvojem.

Podatke prikupljene Analizom stanja obrađuje kvalitativna analitička metoda koja kroz 4 čimbenika nastoji prikazati snage, slabosti, prilike i prijetnje u županiji. Obrazlaže i tumači koji su i kakvi stvarni čimbenici razvoja i potencijali za razvoj, ali i ograničenja i prepreke razvoju. Sadržaj SWOT analize je poveznica između (do)sadašnjeg razvoja i željenog razvoja izraženog u viziji, strateškim ciljevima i prioritetima razvoja županije.

Strateškim okvirom Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. određeni su prioriteti identificiranih potreba i definirane su one na koje se treba usmjeriti. Strateškim okvirom osigurana je usklađenost s politikama i strategijama na višim teritorijalnim razinama i na razinama pojedinih sektora, odnosno usklađenost s nacionalnim i EU strateškim dokumentima te sektorskim strateškim dokumentima na razini županije i lokalnoj razini.

Nakon što su Analizom stanja i SWOT analizom prepoznate prioritetne razvojne potrebe, promjena koja se želi postići na razini županije izražena je u obliku vizije i hijerarhije prioriteta javne politike, posebnih ciljeva i mjera s popisom ključnih pokazatelja ishoda (iz Biblioteke pokazatelja) i ciljanih vrijednosti pokazatelja.

Vizija predstavlja sažetu i jasnu zamisao o željenom i predvidljivom postignuću u razvoju županije. Zasniva se na rezultatima Analize stanja i SWOT analize, razvojnih trendova u užem i širem okružju te idejama o budućnosti županije.

Za svaki posebni cilj određeni su pokazatelji ishoda u skladu s Bibliotekom pokazatelja koju je ustrojilo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU. Provedba posebnih ciljeva ostvaruje se putem predloženih i opisanih mjera te su definirani očekivani rezultati.

Za provedbu posebnog cilja je za svaki pojedini cilj naveden popis mjera. Mjere za razvoj županije su prikazane kao intervencije i aktivnosti u nekom sektoru/području i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata. Mjere proizlaze iz prioriteta i ciljeva te s njima tvore hijerarhijsku strukturu. Vrijednosti mjera zbrojene su po posebnim ciljevima za koje su navedene ukupne financijske vrijednosti i njihovi izvori.

Plan razvoja sadrži i terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi te indikativan financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva i projekata od strateškog značaja.

Planom razvoja definiran je i okvir za praćenje i vrednovanje provedbe u svrhu sustavnog praćenja uspješnosti provedbe posebnih ciljeva i učinkovitog upravljanja provedbom akta uz pomoć rezultata praćenja i izvještavanja te osiguravanja pravovremenih i relevantnih podataka donositeljima odluka u budućim procesima strateškog planiranja .

2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Vizija sadrži opis zamišljenog sveobuhvatnog budućeg postignuća u razvoju Sisačko-moslavačke županije. Zasniva se na rezultatima analize stanja, SWOT analize, razvojnih trendova u užem i širem okružju te idejama o budućnosti županije.

Vizija

Sisačko-moslavačka županija 2027. godine je održiva, konkurentna i privlačna regija u kojoj se znanje i inovacije spajaju s prirodom i poviješću stvarajući okruženje za dobro, ugodno i visokokvalitetno življenje.

3. OPIS SREDNJOROČNIH RAZVOJNIH POTREBA I RAZVOJNIH POTENCIJALA

3.1. DRUŠTVO

3.1.1. Zemljopisni položaj, naseljenost i razvoj

Sisačko-moslavačka županija površinom od 4468 km² među najvećim je županijama u Republici Hrvatskoj i zauzima 7,9 % njenog teritorija. Podijeljena je na tri prirodno-geografske cjeline: gorska područja, brdsko-brežuljkasta i nizinska područja. Prema Izvješću o stanju u prostoru Sisačko-

moslavačke županije 2015. - 2018. prostor županije čine poljoprivredne površine s 30,72 %, šumske površine s 39,36 %, ostale poljoprivredne i šumske površine 18,20 %. Građevinska područja zauzimaju 5,98 % površine ili 26 707,61 ha od čega je 22 255,63 ha izgrađeni dio te takva struktura korištenja površina zemljišta predstavlja povoljan gospodarski resurs. Budući da je Sisačko-moslavačka županija na povoljnom prirodnom i prometnom te geografskom položaju, a postojeća prometna infrastruktura nije dovoljno razvijena za gospodarske i socijalne potrebe, postoji mogućnost razvoja i revitalizacije intermodalnog prometnog sustava. Kako bi se potaknuo ravnomjeren razvoj cjelokupne županije, potrebno je provoditi demografske mjere s ciljem poticanja rasta nataliteta, ostanka i povratka stanovništva u urbana i ruralna područja. Ostanak i povratak stanovništva uvjetovan je mogućnostima zapošljavanja na području županije pa je važno poticati društveno poduzetništvo kao novi model poduzetništva naročito blizak mlađoj populaciji, ali istovremeno i razvijati te primjenjivati mjere za zapošljavanje mladog i radno sposobnog stanovništva u ruralnim i urbanim područjima kako bi se potaknula uravnotežena naseljenost i razvijenost, a samim time i uravnoteženiji pristup zdravstvenim ili obrazovnim ustanovama te ostalim sadržajima koji su trenutno dostupniji stanovništvu razvijenijih, uglavnom urbanih krajeva Sisačko-moslavačke županije.

Grupiranjem županija kao administrativnih jedinica, prema posljednjoj klasifikaciji HR_NUTS 2021. (NN 125/2019) Republika Hrvatska je podijeljena na četiri statističke regije 2. razine i to: Panonska Hrvatska, Jadranska Hrvatska, Grad Zagreb i Sjeverna Hrvatska. Sisačko-moslavačka županija je na drugoj razini (NUTS 2) pripadala statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska koja je od 2021. godine regija Panonska Hrvatska, a čine je pored Sisačko-moslavačke županije i Bjelovarsko-bilogorska županija, Virovitičko-podravska županija, Požeško-slavonska županija, Brodsko-posavska županija, Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija i Karlovačka županija. Prema vrijednosti indeksa razvijenosti Sisačko-moslavačka županija pripada prvoj skupini, drugoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave.

3.1.2. Stanovništvo, zdravstvena i socijalna skrb

Na području Sisačko-moslavačke županije prema Popisu stanovništva u 2011. godini bilo je naseljeno 172 439 stanovnika ili 4,02 % stanovništva Republike Hrvatske dok se prema rezultatima Popisa stanovništva u 2021. godini objavljenim u listopadu 2022. godine taj broj smanjio za 32 836 stanovnika ili čak 19 % pa broj stanovnika u Sisačko-moslavačkoj županiji iznosi 139 603 i njegov udio u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske je 3,6 %. Vidljive su i znatne razlike u stupnju razvijenosti pojedinih dijelova županije. Naseljenost je vezana uz razvijenost pa su urbane sredine poput Siska, Kutine, Petrinje i Novske naseljenija područja od suburbanih i ruralnih područja koja su u pojedinim dijelovima županije gotovo sasvim napuštena. Uz negativno demografsko kretanje te

izraženo iseljavanje i deruralizaciju, stanovništvo relativno brzo stari pa je prema Popisu 2011. više od 19,53 % stanovnika starije od 65 godina, što je podatak koji Sisačko-moslavačku županiju stavlja u demografski najugroženije županije u Republici Hrvatskoj. Prema podacima Popisa iz 2021. godine udio stanovnika starijih od 65 godina je 24,7 %. Starenje stanovništva znači i smanjenje radno aktivnog stanovništva te povećan broj umirovljenika što u konačnici predstavlja opterećenje za sustav. U narednom periodu potrebno je stvoriti uvjete za razvoj sustava izvaninstitucionalne skrbi te izraditi mjere za razvoj potpomognutih područja kako bi se stanovništvu koje živi na tom području omogućila socijalna uključenost i stvorili temelji za povratak stanovništva budući da je u posljednjem desetljeću najveći emigracijski pritisak baš u Sisačko-moslavačkoj županiji. Potrebno je jačati angažman cjelokupne zajednice kako bi se omogućilo psihofizičko osnaživanje ratnih stradalnika, žrtava nasilja i žrtava potresa, a sve kroz razvoj različitih aktivnosti i projekata od kojih su neki već u provedbi. Donošenjem i provedbom mjera kojima se omogućava prevladavanje poteškoća osoba koje se nalaze u sociozaštitnoj potrebi pokušat će se utjecati na porast broja stanovnika koji se u istoj nalaze te im pomoći da iz nje izađu. To sve radi se kroz četiri osnovna područja socijalne skrbi: suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, skrb o starijim osobama, zaštita obitelji, djece i mladeži te socijalno uključivanje osoba s invaliditetom. Socijalne usluge obuhvaćaju aktivnosti, mjere i programe namijenjene sprečavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te poboljšanju kvalitete njihovog života u zajednici. Mogu se pružati tijekom duljeg razdoblja ili privremeno, ovisno o potrebama korisnika. Organiziraju se kao usluge za djecu, mlade, obitelj i odrasle osobe, uz uvažavanje socijalnih veza i okruženja korisnika i obitelji. Razvoj poduzetništva u Sisačko-moslavačkoj županiji usmjeren je i povezan s provođenjem i razvojem usluga socijalne skrbi na području županije pa ovdje djeluje 16 pružatelja socijalnih usluga, 25 obiteljskih domova i tri udruge koje su pružatelji socijalnih usluga, pokrivaju cijelu županiju svojom djelatnošću i financiraju se izravno iz proračuna Županije: Udruga osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije, Centar za žene Adela i Udruga slijepih Sisačko-moslavačke županije. Kako bi se stanovništvu koje živi na tom području omogućila socijalna uključenost i stvorili temelji za naseljavanje potrebno je zalaganje i osnaživanje zajednice u cjelini, posebice osnaživanje najranjivijih skupina kao što su ratni stradalnici i članovi njihovih obitelji, žrtve nasilja, žrtve trgovanja ljudima, djeca i stariji i nemoćni. Donošenjem i provedbom mjera usmjerenih na prevladavanje poteškoća osoba koje se nalaze u sociozaštitnoj potrebi smanjit će se rizik od daljnjeg rasta i širenja siromaštva, socijalne isključenosti, nezaposlenosti, bolesti i sl. Dodatni napor potrebno je uložiti u povećanje broja stanovnika, pogotovo naseljavanje mladih obitelji na područje županije što je moguće kroz osiguravanje stambenih kapaciteta, osiguravanje dovoljnog broja vrtića s prilagođenim radnim vremenom, osiguravanje većeg broja odgojno-obrazovnih ustanova te nadasve postizanje prometne povezanosti radi omogućavanja migracije stanovništva zaposlenog u drugim županijama. Realizacijom svega navedenoga potaknut će

se razvoj županije i u ostalim područjima, posebno razvoj privatnog poduzetništva. U tom smislu, u Sisačko-moslavačkoj županiji je, s obzirom na sadašnje potrebe, došlo do pojačanog razvoja privatnog poduzetništva usmjerenog na pružanje skrbi starijim osobama kroz razvoj institucionalnih oblika smještaja i pružanja socijalne usluge pomoć u kući kao oblika deinstitucionalne skrbi.

Na području županije trenutno djeluju tri doma za starije i nemoćne osobe i jedan dom za psihički bolesne odrasle osobe kojima je osnivač Sisačko-moslavačka županija, a čiji je ukupni kapacitet 603 korisnika. Smještaj starijih i nemoćnih osoba osigurava i 38 privatnih pružatelja usluge čiji je ukupni smještajni kapacitet 539 korisnika te jedan privatni pružatelj usluga koji osigurava smještaj psihički bolesnih odraslih osoba. U potresu su stradala dva doma za starije osobe i dom za odrasle osobe Petrinja pa je dio korisnika ovih ustanova smješten u Topuskom. Iz Doma za starije osobe Petrinja 75 korisnika je privremeno smješteno u Lječilištu Topusko, dok je iz Doma za starije osobe Glina u Topuskom smješteno 59 korisnika. Radi zbrinjavanja što većeg broja korisnika Doma za starije osobe Petrinja uspostavljena je izdvojena jedinica Šaš u kojoj je smješteno 19 korisnika. Dom za odrasle osobe Petrinja (do sada Dom za psihički bolesne odrasle osobe Petrinja) privremeno je smješten u prostoru NPB dr. Ivan Barbot u Ravniku i ondje boravi 79 korisnika. Započela je obnova navedenih ustanova te će nakon obnavljanja prostora kapaciteti ovih ustanova biti veći. Županija povećava i kapacitete Doma za starije osobe Sisak, u tijeku su radovi na podružnici Kutina gdje će biti smještajni kapaciteti za 50 osoba, a u pripremi je i izvođenje radova na zgradi u Sisak Capragu, Braće Kavurića 1, gdje će biti smještajni kapaciteti za 70 osoba.

Uslugu pomoći u kući na području županije pružaju fizičke osobe (kao profesionalnu djelatnost ili kao obrt) i pravne osobe (udruge, vjerske zajednice, ustanove, JLS) putem rješenja centara za socijalnu skrb, kroz različite programe (od koji je najznačajniji program „Zaželi“) te putem privatnih ugovora. U 2021. godini, prema prikupljenim podacima Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje, socijalna usluga pomoć u kući obuhvaćala je 5890 korisnika na području Sisačko-moslavačke županije.

Na području županije djeluju i druge ustanove koje pružaju socijalne usluge djeci i mlađim punoljetnim osobama bez odgovarajuće roditeljske skrbi ili roditelja, odraslim osobama s intelektualnim teškoćama i poremećajima autističnog spektra, a djeluje i Sigurna kuća, sklonište za žene žrtve obiteljskog nasilja i njihovu djecu.

Budući da je stanovništvo županije sve starije, a površina velika i prometno slabije povezana, potrebno je povećati ulaganja u opremljenost svih zdravstvenih ustanova kao i jačati preventivne zdravstvene programe te u suradnji s jedinicama lokalne samouprave razvijati programe zdravstvene skrbi u ruralnim područjima, primjerice dostupnost fizikalne terapije za starije stanovništvo koje živi u

ruralnim područjima i nema mogućnost odlaska na terapije u veće sredine. Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje jedna opća bolnica te jedna neuropsihijatrijska bolnica. Objekti navedenih bolnica oštećeni su u potresu, stoga je potrebno obnoviti objekte i uspostaviti rad u novoobnovljenim objektima, uz uspostavljanje novih usluga u području zdravstvene skrbi koje stanovništvo nije imalo prije potresa. Nužna je rekonstrukcija Odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Jodno“ koje desetljećima nije obnavljano, uz dodavanje novih sadržaja za pacijente. Objekt u Ravniku koji je dio Neuropsihijatrijske bolnice dr. Ivan Barbot Popovača ima sve predispozicije za zdravstvenu skrb o djeci, razvoj Dječje psihijatrijske bolnice.

Mreža usluga patronažne skrbi i zdravstvene njege u kući je u razini zadovoljavajućeg budući da jedna sestra dolazi na 4721 stanovnika, što je i dalje u okvirima propisa. S područja Petrinje zbog posljedica potresa izmješten je palijativni odjel, no svi naponi županijske uprave usmjereni su na vraćanje Odjela za pulmologiju i dugotrajnog liječenja s palijativnom skrbi u što kraćem vremenskom roku, do kraja 2022./2023. godine.

U narednom periodu potrebno je poticati i otvaranje smještajnih kapaciteta za oboljele od Alzheimerove bolesti i drugih demencija, poticati razvoj udomiteljstva za djecu, poticati razvoj programa namijenjenih djeci (npr. djeci s posebno odgojno-obrazovnim potrebama, djeci s teškoćama u razvoju) te osiguravati njihovu održivost i kontinuiranost.

Razvojem tih i sličnih programa kojima se osigurava socijalna usluga potrebitima u zajednici ujedno se doprinosi i smanjenju nezaposlenosti, odnosno zapošljavanju teže zapošljivih kategorija radno sposobnog stanovništva.

U provođenju postojećih socijalnih usluga kao i osmišljavanju novih, sukladno potrebama stanovništva Sisačko-moslavačke županije, potreban je multidisciplinarni pristup kojim bi se osiguralo zajedničko djelovanje sustava socijalne skrbi sa zdravstvenim sustavom. Vizija potreba zdravstvenog sustava ogleda se u sustavu usmjerenom na potrebe ljudi i zajednice, sustavu koji teži integraciji zdravstvene skrbi i socijalnih usluga s ciljem poboljšanja kvalitete skrbi, ali i osiguravanja dostupnosti skrbi u svim dijelovima županije.

Potrebno je daljnje osnaživanje primarne zdravstvene zaštite koje uključuje intervencije u nekoliko dimenzija:

- obnovu postojeće infrastrukture u zdravstvenom sektoru i tehnološku modernizaciju opreme s ciljem smanjenja rizika od katastrofe i osiguranja kontinuiteta u pružanju zdravstvenih usluga
- koordinaciju svih dionika u mreži javne zdravstvene službe prilagođene potrebama svake zdravstvene regije (područja pojedinih gradova ili nekoliko općina prema već postojećim gravitacijskim područjima za pojedine domove zdravlja ili njihove ispostave)

- koordinaciju i integraciju zdravstvene zaštite sa socijalnom skrbi na razini skrbi u kući i u zajednici
- osnaživanje sustava materijalnim i ljudskim resursima za pružanje skrbi u zajednici te u partnerstvu s pacijentima i njihovim njegovateljima
- formiranje različitih oblika multidisciplinarnih timova (ljekarnička skrb, nutricionizam, psihološko savjetovanje, programi promocije zdravlja i prevencije bolesti, palijativna skrb itd.)
- formiranje mobilnih timova.

Kao poseban program nužno je razvijati modele dugotrajne skrbi koji će se ovisno o vrsti i intenzitetu zdravstvenog problema provoditi u kući, ustanovi socijalne skrbi ili zdravstvenoj ustanovi, ali u kontinuitetu, koordinirano i s cjelovitim pristupom koji osigurava skrb po modelu 24/7/365.

Jačanjem suradnje bolnice s dionicima primarne zdravstvene zaštite, ustanovama socijalne skrbi (npr. domovima za starije i nemoćne osobe, udomiteljstvima, ustanovama za psihički bolesne odrasle osobe i dr.), razvojem podržavajućih servisa za skrb u kući i zajednici te uspostavom sustava terenskih punktova i servisa odnosno mobilnih timova, u pojedinim dijelovima Sisačko-moslavačke županije značajno bi se utjecalo na aktivno upravljanje procesima skrbi koji bi povećali dostupnost zdravstvene zaštite, unaprijedili integraciju skrbi (horizontalna informatička povezanost sa svim dionicima u zdravstvenom sustavu i socijalnoj skrbi te zajednička radilišta) i podigli kvalitetu zdravstvene zaštite, ali i potaknuli razvoj drugih društvenih i/ili gospodarskih aktivnosti: ustanove za smještaj, udomiteljstva, zdravstveni turizam.

Cilj takvih intervencija je zatvaranje lanca skrbi odnosno integracija skrbi i potpora slabije razvijenim segmentima sustava. Aktivnosti uključuju promociju zdravlja i prevenciju bolesti i edukaciju vlastitog kadra, suradnika s primarne razine zdravstvene zaštite, suradnika iz područja socijalne skrbi, suradnike iz područja civilnog društva te samih pacijenata i njihovih obitelji.

3.1.3. Obrazovanje

Sisačko-moslavačka županija ima brojne izazove i na području obrazovanja. Dosadašnji trendovi razvoja nisu bili u zadovoljavajućoj mjeri, što predstavljaju i pokazatelji iz 2011. godine o obrazovnoj strukturi stanovništva koji su ispod prosjeka Republike Hrvatske, 3 % stanovništva Sisačko-moslavačke županije je bez škole. 26,6 % stanovništva ima samo osnovnu školu ili se uopće nije školovalo, što predstavlja veliki izazov u razvoju županije. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, 2020. godine je od 8891 nezaposlenih osoba s područja županije čak 38,5 % bilo bez osnovne škole.

Mreža predškolskih ustanova je razvijena, ali u jedinicama lokalne samouprave je potrebno povećati kapacitete i opremljenost postojećih vrtića te izgraditi nove, ali i poticati osnivanje privatnih

vrtića koji trenutno na području županije ne postoje. Osnivači vrtića su jedinice lokalne samouprave, a jednom vjerskom katoličkom vrtiću, Sisačka biskupija. Izazov predstavlja uključivanje i organiziranje predškolskog odgoja i sadržaja za djecu u udaljenim ruralnim područjima, a potrebno je podržavati i razvijati izvannastavne programe (tečajeve, smotre, natjecanja).

Kako bi se modernizirala nastava, potrebno je povećati opremljenost i dograditi škole radi provođenja nastave u jednoj smjeni. Budući da na području županije postoje Učenički dom u Kutini i Učenički dom u Novskoj, najbolji način za sprječavanje odlaska mladih ljudi na školovanje izvan županije zbog prometne i geografske posebnosti je poticanje osnivanja novih učeničkih domova. Sisačko-moslavačka županija pokretač je osnivanja prvog Učeničkog doma u Sisku, čija će se izgradnja i uređenje završiti u sljedećih nekoliko godina.

Potrebno je dovršiti započete projekte izgradnje i stavljanja u funkciju novih obrazovnih ustanova. U svjetlu ovoga, potrebno je opremiti srednjoškolske ustanove i osposobiti ih za brzu transformaciju obrazovnih strategija. Kako bi se spriječilo daljnje propadanje, potrebno je prenamijeniti prostore nekadašnjih područnih škola u ruralnim područjima.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluju četiri visokoškolske ustanove: Metalurški fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu – Centar Sisak, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Petrinji i Sveučilište Libertas u Kutini. Sisačko-moslavačka županija inicijator je dolaska novih visokoškolskih smjerova, jedan od njih je potresno inženjerstvo Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a u mandatnom se razdoblju predviđa i izvanredni studij Građevinskog fakulteta u Sisku. Na području županije otvorena je mogućnost za osnivanje privatnih visokoškolskih obrazovnih ustanova s pravom javnosti.

Sisačko-moslavačka županija ima nove, konkurentne obrazovne programe poput tehničara za razvoj videoigara u Sisku i Novskoj, čije se upisne kvote popunjavaju već u prvom upisnom roku, a potrebno je razvijati i druge obrazovne programe kojima će se postići veća konkurentnost na tržištu rada. Ključni su razvojni projekti za zadržavanje i zapošljavanje stanovništva na području županije, otvorena je i mogućnost cjeloživotnog obrazovanja i to kroz ustanove na području urbanih sredina: Siska, Kutine, Novske i Petrinje. Prema trenutnim pokazateljima, 35 do 40 % učenika osnovnih škola ne nastavlja obrazovanje u srednjim školama Sisačko-moslavačke županije, stoga je potrebno i dovršiti započete projekte izgradnje i stavljanja u funkciju novih obrazovnih ustanova (Učeničkog doma u Sisku, Regionalnog centra kompetentnosti Tehničke škole Sisak, sportske dvorane uz novu Strukovnu školu u Sisku, izgradnje nove Ekonomske škole u Sisku). U svjetlu ovoga, potrebno je opremiti srednjoškolske ustanove suvremenom opremom.

Ustanove za cjeloživotno obrazovanje su: Srednja strukovna škola Kotva d.o.o., Pučko otvoreno učilište Novska, Pučko otvoreno učilište Mencl, Pučko otvoreno učilište Kutina, Pučko otvoreno učilište Hrvatski dom Petrinja te Javna ustanova za obrazovanje odraslih – Centar za šljivu. Osim navedenih, programe cjeloživotnog obrazovanja provode i Razvojna agencija SI-MO-RA, Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota IKS iz Petrinje te Kulinarski institut Kul In iz Siska. Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje i 15 institucija za ostalo obrazovanje i poučavanje od kojih se 6 institucija bavi djelatnošću ostalog obrazovanja i poučavanja, 7 je registrirano u djelatnosti vozačkih škola te po jedna s djelatnostima obrazovanja i poučavanja u području sporta i rekreacije i obrazovanja i poučavanja u području kulture.

Potrebno je i razvijati programe prekvalifikacija i jačati obrtnička zanimanja. Jedna od mogućnosti za razvoj obrtništva i obrtničkih zanimanja je Majstorska škola, koja je predviđena kao jedina na području cijele Hrvatske. Upravo s ciljem primjene novih tehnologija u razvoju gospodarstva županije, Sisačko-moslavačka županija je pokrenula provedbu nekoliko značajnih projekata. Među njima se posebno ističe projekt „Sisačko-moslavačka županija – središte *gaming* industrije Republike Hrvatske“ koji je proglašen strateškim projektom Republike Hrvatske i projekt „Znanstveni, kulturni i obrazovni centar Sisačko-moslavačke županije“.

Po prvi puta u povijesti u Sisku će biti izgrađena zgrada za potrebe Ekonomske škole Sisak koju će Sisačko-moslavačka županija graditi uz pomoć resornog ministarstva i Svjetske banke. Osim radova na obnovi objekata obrazovanja stradalih u potresu, Sisačko-moslavačka županija nastavlja s ulaganjima i u druge infrastrukturne projekte.

Zaključno, srednjoročne razvojne potrebe u području Društvo u Sisačko-moslavačkoj županiji su: zaustavljanje izraženog depopulacijskog kretanja odnosno odlaska mladog i radno sposobnog stanovništva, dovršetak obnove potresom oštećenih i/ili uništenih objekata u javnom i privatnom vlasništvu te njihova modernizacija i značajno unaprjeđenje opremljenosti i usluga. S obzirom na dominaciju udjela radno sposobnog stanovništva u dobi od 15 do 65 godina starosti (65,96 %) koja čini osnovu razvojnog potencijala županije, započetu modernizaciju obrazovanja, zdravstva i usluga socijalne skrbi, bit će potrebno provoditi sustavne mjere demografske revitalizacije, zapošljavanja mladog, radno sposobnog stanovništva te razvijati potrebnu društvenu infrastrukturu i usluge. Potrebno je unaprjeđenje ranog, predškolskog i osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja. Daljnji razvoj srednjoškolskog obrazovanja potrebno je temeljiti na izgradnji, modernizaciji i opremanju srednjih škola i učeničkih domova. Potrebna su i ulaganja u infrastrukturu i opremanje u području visokog obrazovanja te izgradnja i opremanje studentskih domova kako bi se zadržali studenti s područja

županije i omogućilo studiranje onima iz drugih područja. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada nastaviti će se s ciljem potpore razvoju konkurentne radne snage.

3.2. OPĆA GOSPODARSKA KRETANJA

Gospodarstvo u Sisačko-moslavačkoj županiji kao i u cijeloj Republici Hrvatskoj je posljednjih nekoliko godina bilo suočeno s velikim poteškoćama i štetama koje su uzrokovane pandemijom koronavirusa te posljedicama ratnih zbivanja. Primjerice, u prvih šest mjeseci 2020. godine zabilježen pad prihoda za 3 % i pad izvoza za 13 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine.

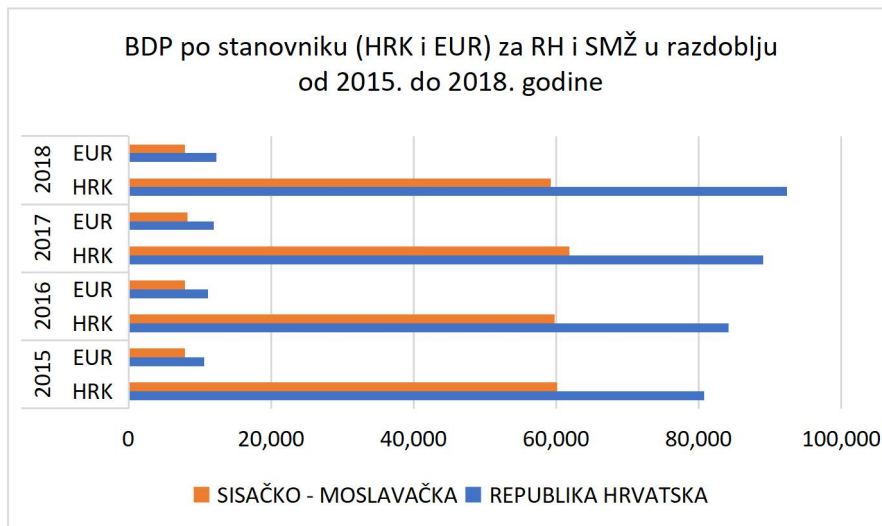
Glavne gospodarske djelatnosti na području županije su industrija s posebnim naglaskom na energetiku, naftnu, petrokemijsku i kemijsku industriju, metalurgiju i metaloprerađivačku industriju, drvoprerađivačku, prehrambenu industriju te poljoprivreda i šumarstvo, trgovina, ugostiteljstvo, graditeljstvo, promet i veze.

Bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku u 2018. godini na nivou Republike Hrvatske iznosio je 92.389 kuna, što je nominalni rast za 5,6 % u odnosu na 2017. godinu, a na nivou županije iznosio je 59.241 kunu te za državnim prosjekom zaostaje za čak 35,9 %. Gospodarstvo SMŽ obilježava monolitna struktura u okviru koje više od polovice njezinog BDP-a nastaje u industrijskim djelatnostima i djelatnostima javne uprave i obrane, obrazovanja te zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. To zapravo govori da je sve izraženija gospodarska divergencija županije posljedica visokog stupnja industrijske specijalizacije temeljene na nekonkurentnim i tehnološki zastarjelim proizvodnjama.

U razdoblju od 2015. do 2017. godine vidljiv je blagi rast BDP na području županije što donosi veću zaposlenost i veće plaće, međutim u 2018. godini bilježi blagi pad koji utječe na standard stanovništva. S obzirom na ostvareni BDP po stanovniku, Sisačko-moslavačka županija se zajedno s Vukovarsko-srijemskom, Požeško-slavonskom, Brodsko-posavskom i Virovitičko-podravskom županijom svrstava među pet (5) najnerazvijenijih hrvatskih županija.

Bruto domaći proizvod po stanovniku za Republiku Hrvatsku i Sisačko-moslavačku županiju za razdoblje od 2015. do 2018. godine prikazan je u donjem grafikonu.

Grafikon 1: Bruto domaći proizvod po stanovniku (HRK i EUR) za RH i SMŽ u razdoblju 2015. - 2018. godine

Izvor: DZS, <https://www.dzs.hr/Hrv/publication/StatisticsInLine.htm>, obrada Regionalni koordinator SMŽ

Za razliku od nacionalne razine na kojoj je u razdoblju od 2015. do 2018. godine zabilježen rast produktivnosti rada od 4,92 %, županija je po tom pitanju ostvarila smanjenje od 3,72 %.

Najznačajnija izvozna djelatnost u Sisačko-moslavačkoj županiji je prerađivačka industrija koja ostvaruje gotovo 97 % ukupnog izvoza, odnosno 88 % uvoza i ostvaruje najveći utjecaj na kretanje vanjskotrgovinske razmjene županije. Udio izvoza Sisačko-moslavačke županije s inozemstvom u ukupnom izvozu Republike Hrvatske kreće se na razini od približno 3 % dok se udio uvoza županije u ukupnom uvozu Republike Hrvatske kreće na razini od 1,3 %.

Gospodarstvo Sisačko-moslavačke županije izvozno je orijentirano gospodarstvo s pretežitim udjelom prerađivačke industrije, što pokazuje i podatak da je gledajući prema ukupnom prihodu, od deset najvećih tvrtki u županiji, njih osam iz sektora prerađivačke industrije, a dvije su iz sektora trgovine na veliko i malo. U prerađivačkoj industriji radi 10 192 radnika, što je gotovo polovina od 20 766 radnika, odnosno ukupnog broja radnika u poduzećima Sisačko-moslavačke županije.

Prosječna mjesečna neto plaća u prosincu 2021. u Sisačko-moslavačkoj županiji iznosila je 6.621 kunu. Prihodi poduzetnika u 2020. godini iznosili su 10,8 mlrd HRK što čini 1,5 % prihoda poduzetnika RH, a prema Digitalnoj komori HGK, u istoj godini u Sisačko-moslavačkoj županiji poslovalo je 2325 poduzetnika te zapošljavalo 20 766 radnika. Ukupan broj zaposlenih osoba u 2020. iznosio je 50 739 osoba. Prema statistici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, krajem rujna 2021. Sisačko-moslavačka županija imala je 7203 nezaposlene osobe, od čega 3206 muškaraca i 3997 žena. Gledamo li prema stupnju obrazovanja, od ukupnog broja nezaposlenih osoba bez škole su bile 782 osobe, a sa završenom osnovnom školom 1940 osoba. Nezaposlenih osoba s invaliditetom u srpnju 2021. bilo je 331, od čega najviše onih sa završenim trogodišnjim SŠ obrazovanjem. Gledajući po dobnim skupinama, najviše je nezaposlenih u dobnj skupini 55 – 59 godina, njih 1189.

Nakon izlaska hrvatskog gospodarstva iz kriznog stanja 2015. godine, područje Sisačko-moslavačke županije obilježava kontinuirano negativno odstupanje od prosječnih demografskih, ekonomskih i fiskalnih kretanja na nacionalnoj razini.

U županiji su prisutni razvoj i primjena sofisticiranih tehnologija u elektroničkoj industriji, prisutan je i značajan razvoj farmaceutske industrije, a stvara se novo poduzetničko okruženje za razvoj IT sektora, posebno na području *gaming* industrije. Otvaranjem Poduzetničkog inkubatora PISMO na području grada Novske, Sisačko-moslavačkoj županiji ucrtan je put da postane središte *gaming* industrije u Republici Hrvatskoj.

U strukturi industrijske proizvodnje najzastupljenija je prerađivačka industrija u kojoj se izdvaja proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda, zatim proizvodnja električne energije, proizvodnja naftnih derivata, proizvodnja hrane i pića, proizvodnja metala i proizvoda od metala, vađenje sirove nafte i plina te drvna industrija, dok je udio ostalih djelatnosti puno manji.

Za daljnji razvoj županije nužni su uvođenje i upotreba novih tehnologija, znanja i vještina, posebno u proizvodnji i stvaranju novih visokovrijednih proizvoda i usluga. Poticanje ulaganja u inovativnu industriju omogućit će brži gospodarski razvoj, a u konačnici i ostanak visokoobrazovanih mladih osoba na području županije.

Pozitivni trendovi u razvoju gospodarstva na području SMŽ nažalost su prekinuti izbijanjem krize izazvane pandemijom, ali kako je sisačko-moslavačko gospodarstvo izvozno orijentirano, negativne utjecaje pandemije podnijelo je bolje nego što se mislilo te se pokazalo otpornijim u krizi. Ukupni prihodi 2325 poduzetnika u Sisačko-moslavačkoj županiji iznosili su 10,8 milijardi kuna, što je za 1,4 posto manje u odnosu na godinu ranije, dok su ukupni rashodi manji za 4,2 posto, odnosno 10,1 milijardi kuna, pokazuje Digitalna komora Hrvatske gospodarske komore.

3.3. INVESTICIJE

Investicije u Sisačko-moslavačkoj županiji zaostaju za kretanjima na razini Republike Hrvatske, posebice u prerađivačkoj industriji kao najvažnijem izvoznom području. Za brži gospodarski oporavak županije potreban je novi investicijski ciklus. Neophodno je povećati promotivne aktivnosti na privlačenju stranih i domaćih investitora te povećati efikasnost povlačenja sredstava iz EU fondova. Značajnija izravna inozemna ulaganja bilježe se tek od 2016. godine, a prema podacima Hrvatske narodne banke, učešće inozemnih izravnih ulaganja na području Sisačko-moslavačke županije oscilira iz godine u godinu. U 2020. i 2021. godini inozemna ulaganja u Sisačko-moslavačku županiju iznosila su 15,91 i 15,26 milijuna eura, dok su na razini Hrvatske u 2020. iznosila 1.045,45 te 2021. godine 1.045,45 milijuna eura, prema podacima iz Baze inozemnih izravnih ulaganja Hrvatske narodne banke.

3.4. VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA

Sisačko-moslavačka županija jedna je od rijetkih županija u Republici Hrvatskoj koja konstantno ostvaruje suficit u robnoj razmjeni s inozemstvom te ima vrlo visoku pokrivenost uvoza izvozom.

Poduzetnici Sisačko-moslavačke županije u prvih šest mjeseci 2020. godine izvezli su robe u vrijednosti od 197 mln € što predstavlja smanjenje od 22,2 % i uvezli robe u vrijednosti 131 mln €, čime je uvoz smanjen za 14,9 %. Prema navedenim podacima vidljivo je kako je u prvih šest mjeseci 2020. godine izvoz robe bio veći od uvoza za 66 mln €.

Udio izvoza SMŽ s inozemstvom u ukupnom izvozu Republike Hrvatske kreće se na razini od oko 2,9 % dok se udio uvoza županije u ukupnom uvozu RH kreće na razini od 1,2 %.

U 2016. godini bilježi najniži robni izvoz, a nakon toga dolazi do ponovnog rasta. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2021. godini izvezeno je roba u vrijednosti 4.484.800 kuna, dok je istovremeno uvezeno roba u vrijednosti 2.884.613 kuna. Najveća vrijednost izvoza bila je prema Austriji i Izraelu, a najveća vrijednost uvoza bila je iz Austrije. Najveći vanjskotrgovinski partneri Sisačko-moslavačke županije su iz zemalja članica EU-a, Austrija, Italija, Njemačka i Slovenija, s udjelom od gotovo 59 posto ukupnog izvoza, dok su izvan Europske unije najveći trgovinski partneri Bosna i Hercegovina, Izrael, Turska, SAD i Srbija.

Najznačajnija izvozna djelatnost u Sisačko-moslavačkoj županiji je prerađivačka industrija koja ostvaruje gotovo 97 % ukupnog izvoza, odnosno 88 % uvoza i ostvaruje najveći utjecaj na kretanje vanjskotrgovinske razmjene županije. Udio izvoza Sisačko-moslavačke županije s inozemstvom u ukupnom izvozu Republike Hrvatske kreće se na razini od približno 3 % dok se udio uvoza županije u ukupnom uvozu Republike Hrvatske kreće na razini od 1,3 %. Rastući izvozni sektor i promjena njegove strukture prema proizvodima više dodane vrijednosti predstavljaju najveći potencijal gospodarstva županije za brži rast u narednom desetljeću.

3.5. MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO

U 2019. godini 2310 poduzetnika poslovalo je s ukupnim prihodima od 11,3 milijarde kuna, odnosno s povećanjem od 9,6 % u odnosu na prethodno razdoblje te su ostvarili neto dobit u iznosu od 357,2 milijuna kuna na kraju razdoblja.

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u Sisačko-moslavačkoj županiji u prosincu 2021. godine bila je 6.621 kn, a u RH 7.129 kn. U istom razdoblju, zaposlenih prema administrativnim izvorima na području SMŽ bilo je 39 196.

Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Sisak analizirala je stanje najznačajnijih djelatnosti na temelju podataka tvrtki koje čine više od 50 % ukupnog prihoda županije te dala ocjenu stanja u prvih šest mjeseci 2020. godine u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Temeljem prikupljenih podataka uočeno je da je u prvih šest mjeseci 2020. godine zabilježen pad ukupnog prihoda za 3 %, kao i pad izvoza za 13 %, a što je također usko povezano s gospodarskim kretanjima na tržištima zapadne Europe za koje su naši poduzetnici vezani.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz siječnja 2021. godine trgovačkih društava ukupno je 3351 na području SMŽ, od toga broja kao j.d.o.o. registrirana su 1003 subjekta, kao d.o.o. njih 2306, registriranih subjekata ostalih oblika je 42, zadruga 162, od toga aktivnih subjekata je bilo 2956.

Većina županijskih gospodarstvenika tijekom 2020. i 2021. godine suočena je s padom prihoda, povećanim troškovima zaštite na radu i zaštite od epidemije, posljedicama katastrofalnog potresa, neizvjesnošću do kada će trajati kriza pa su prisiljeni smanjivati broj zaposlenika, smanjivati plaće i reducirati ostale troškove poslovanja.

Potrebno je ulaganje u poduzetništvo i razvoj novih grana gospodarstva kako bi se ublažio negativni učinak uzrokovan gašenjem industrije te motiviralo poduzetnike na stvaranje novih i očuvanje i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta koji će proizvoditi elektroničke i druge proizvode visokog stupnja finalizacije i veće dodatne vrijednosti, na održiv i ekološki prihvatljiv način. Proces dekarbonizacije odnosno tranzicije prema niskougličnom gospodarstvu SMŽ omogućit će znatne promjene u strukturi gospodarstva županije kao i u traženim zanimanjima te će biti nužna prekvalifikacija pogođenih radnika u održiva zanimanja za kojima postoji potražnja na tržištu. IKT industrija vrlo je atraktivna za perspektivu diversifikacije, posebno u smislu privlačenja poduzetništva i mladih ljudi u županiju. Povezanost visokog obrazovanja i privatnog sektora prisutna je u smislu studenata koji pronalaze posao u svome području (Metalurški fakultet), no vezu između lokalnih istraživačkih institucija i privatnog sektora potrebno je unaprijediti.

Potrebno je omogućiti nova proizvodna ulaganja i povećati produktivnost kroz bolji pristup financiranju i regionalnim potporama, digitalizaciju poslovanja i primjenu novih tehnologija te jačanje pametnih vještina i digitalne pismenosti. Nadalje, potrebno je jačati konkurentnost poduzetnika pružanjem potpora za podizanje tehnološke razine i jačanje kapaciteta za razvoj i proizvodnju proizvoda više dodane vrijednosti.

3.6. OBRTNIŠTVO

Obrtništvo u Sisačko-moslavačkoj županiji ima bogatu tradiciju i većinom se naslanjalo na velike gospodarske subjekte, a u ukupnom broju obrta u Republici Hrvatskoj sudjeluje s 2,62 %. Na području Sisačko-moslavačke županije u posljednjih pet godina zabilježen je porast broja obrtničkih subjekata, a s tim povezano i porast broja zaposlenih u obrtu. Na dan 28.2.2021. godine bilo je 2338 aktivnih obrta, a na isti dan 2022. godine njih 2521, što je rast od 183 obrta, pri čemu valja u obzir uzeti kako je novotvorenih bilo 357, a objavljenih ili brisanih 174. Tijekom veljače 2021. u obrtima je bilo zaposleno 5473 radnika, a u veljači 2022. godine 5898, što je u godini dana povećanje od 7,8 % ukupnog broja zaposlenih u obrtu.

Očekuje se da obrtništvo proizvodnog profila postane generator cjelokupnog gospodarskog razvoja na području županije. Sisačko-moslavačka županija u partnerstvu s 13 gradova i općina te 7 poslovnih banaka formirala je izuzetno povoljnu kreditnu liniju za poduzetnike i obrtnike kako bi mogli realizirati svoje investicijske projekte.

U strukturi proizvodnih djelatnosti dominiraju proizvodi drvoprerađivačkog zanatstva, metaloprerađivačkog zanatstva, proizvodnja hrane i pića, tekstil i proizvodi od tekstila. Ostale djelatnosti zastupljene su ispod 10 %. U posljednje vrijeme obrtnici se suočavaju s nedostatkom stručne radne snage, posebno u sektoru graditeljstva, kao i raznim uslugama (vodoinstalateri, bravari, električari, stolari itd.).

Projekt izgradnje Majstorske škole sredstvima Fonda za pravednu tranziciju osigurava sinergiju s fondom ESF+ iz kojeg se podupire razvoj novih sustava i usluga u područjima zapošljavanja i osposobljavanja te socijalne uključenosti koji su namijenjeni stanovništvu u cjelini i širim ciljnim skupinama u odnosu na skupine pogođene tranzicijom. Percepciju strukovnih zanimanja treba se promijeniti jer postoji velika potražnja unutar regije, a nezaposlenost je velika.

U narednom razdoblju potrebno je ulagati veće napore u promociju obrtničkih djelatnosti te poticati strukovno obrazovanje raznim aktivnostima, kao i upisa u obrtnička zanimanja. Potrebno je kontinuirano promovirati poduzetništvo i obrtništvo te stvarati povoljnu poduzetničku klimu.

3.7. TRŽIŠTE RADA

3.7.1. Nezaposleni

Sisačko-moslavačka županija je u skupini županija s najvišom stopom nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj, kao što su Virovitičko-podravska županija i Vukovarsko-srijemska županija.

U 2019. godini u županiji je bilo 8427 nezaposlenih osoba, a taj je broj porastao u 2020. godini na 9155 osoba, na što je velik utjecaj imala i pandemija. U 2021. godini broj nezaposlenih u Sisačko-moslavačkoj županiji pada te je tijekom te godine registrirano 7845 nezaposlenih osoba.

Prema razini obrazovanja, najviše nezaposlenih osoba evidentirano je sa srednjim trogodišnjim školama i školama za KV/VKV radnike te osoba s osnovnom školom.

Udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba zabilježen je u najvišem postotku u dobnoj skupini 50 - 54 godine i 55 - 59 godina starosti. Gledajući obrazovanje, najviše nezaposlenih je sa završenom srednjom školom u trajanju tri ili četiri godine te gimnazijom.

3.7.2. Zaposleni

Radno sposobno stanovništvo čine osobe između 15 i 65 godina i ta populacija prevladava u starosnoj strukturi stanovništva Sisačko-moslavačke županije.

U Sisačko-moslavačkoj županiji prema područjima djelatnosti (NKD 2007.), 2021. godine u zapošljavanju osoba predvodile su prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo te javna uprava. Ukupan broj zaposlenih u prosincu 2021. prema Državnome zavodu za statistiku bio je 45 332 osobe, od čega je 8996 radilo u prerađivačkoj industriji, 5760 u trgovini na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te 6666 osoba u javnoj upravi i obrani. Najmanje je osoba u istome razdoblju bilo zaposleno u poslovanju nekretninama, njih 133 te rudarstvu i vađenju, 381 osoba. Također prema DZS-u, zaposlenost u Sisačko-moslavačkoj županiji prema administrativnim izvorima prateći od 2017. godine, rasla je svake godine oko 2 %, s izuzetkom 2021. godine kada je narasla čak 4 %. Tijekom 2021. godine u obrtu i slobodnim zanimanjima radilo je 5492 radnika, u pravnim osobama radilo je 34 473 osoba, a u poljoprivredi njih 861. S obzirom na trend rasta zaposlenosti u županiji tijekom proteklih pet godina kada je iznosio 2 %, očekuje se da će se taj trend nastaviti i u idućih pet godina. Iznimka je bila 2021. godina kada je broj zaposlenih osoba u Sisačko-moslavačkoj županiji porastao za 4 %. Dio te zaposlenosti pripisuje se građevinskom sektoru.

3.8. POSLOVNO OKRUŽENJE

Na području Sisačko-moslavačke županije osnovane su poduzetničke zone, a njihova osnovna namjena je poticanje razvoja poduzetništva kao pokretačke snage lokalnog i regionalnog gospodarskog razvoja.

Od ukupno 47 poduzetničkih zona na području županije, kojima raspolažu jedinice lokalne samouprave u potpunosti je opremljeno energetsom, komunalnom, prometnom i komunikacijskom

infrastrukturuom njih 14, djelomično je opremljeno 26, dok 7 poduzetničkih zona nije opremljeno i uređeno za prihvata poduzetnika.

Aktivne poslovne zone nalaze se na području gradova Siska, Petrinje, Kutine, Novske, Gline, Popovače te na području općina Velike Ludine i Lekenika.

Na području županije djeluju potporne poduzetničke institucije HGK Županijska komora Sisak, HOK Obrtnička komora Sisačko-moslavačke županije, Savjetodavna služba sa svojim podružnicama na području Sisačko-moslavačke županije, Regionalna razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije SI-MO-RA d.o.o., Razvojna agencija MRAV u Kutini, Razvojna agencija NORA u Novskoj, Javna ustanova Glinska kulturno razvojna agencija, Javna ustanova PETRA u Petrinji, Poduzetnički inkubator PUNK Kutina, Poduzetnički inkubator SISAK - PISAK, poduzetnički inkubator PISMO u Novskoj te poduzetnički inkubator „EVOLUT“ u gradu Petrinji o kojemu brine udruga IKS.

Uloga navedenih poduzetničkih potpornih institucija je razvoj poduzetništva na lokalnoj razini, jačanje suradnje poduzetnika s poduzetničkim potpornim institucijama te njihovo međusobno povezivanje i umrežavanje.

Zaključno, razvojni potencijali Sisačko-moslavačke županije u području gospodarstva su snažna tradicija metaloprerađivačke, prehrambene, tekstilne, naftne i petrokemijske industrijske proizvodnje. Potencijal predstavlja i rast broja malih i srednjih poduzetnika koji nije stagnirao niti u posljednjim kriznim godinama.

Razvojne potrebe županije u području gospodarstva odnose se ponajprije na potporu proizvodnji, jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika, jačanju investicijskog okruženja i investicijskog potencijala odnosno povećanje vrijednosti izravnih stranih ulaganja, modernizaciju znanja i vještina kvalificirane radne snage. Jačanje poduzetničkog okruženja i poduzetničkih potpornih institucija također je važan segment ovoga procesa.

Zbog sve izraženijih potreba za novim vještinama i znanjima potreban je daljnji razvoj i provedba programa obrazovanja i osposobljavanja za poduzetništvo i obrtništvo te potpore provedbi programa usmjerenih prema digitalizaciji poslovanja. Isto tako, stvorit će se uvjeti za poticanje i promoviranje cjeloživotnog obrazovanja, stjecanje novih kvalifikacija i mikro-kvalifikacija.

Sisačko-moslavačka županija započela je s poticanjem industrijske tranzicije i digitalne transformacije gospodarstva što će nastaviti i u ovom srednjoročnom razdoblju kako bi omogućila daljnji gospodarski rast i radna mjesta u skladu sa zahtjevima primjene modernih tehnologija.

3.9. TURIZAM I KULTURA

Sisačko-moslavačka županija područje je djelomično močvarne ravnice nizinskog toka rijeke Save, Kupe, Odre, Lonje, Gline, Česme, Ilove i Une, omeđeno pitomim šumovitim obroncima Vukomeričkih gorica, Moslavačke, Petrove i Zrinske gore s brežuljkastom Banovinom, smješteno pedesetak kilometara južno od Zagreba što je svrstava u destinacije povoljne za dolazak i domaćih i stranih turista. Uz brojne turističke osobitosti, županija je u Hrvatskoj vodeća i po broju zaštićenih područja među kojima se najviše ističe Park prirode Lonjsko polje, ali valja istaknuti i termalno lječilište Topusko uz koje vezujemo povijesnu baštinu Vojne krajine. Osim navedenoga, područje je karakteristično i zbog vrijednog tradicijskog drvenog graditeljstva koje je naročito vidljivo u Krapju, selu graditeljske baštine u kojemu se ta baština može pogledati *in situ*. Osim graditeljske baštine, na području Sisačko-moslavačke županije vrlo su vrijedni primjerci sakralne arhitekture među kojima valja izdvojiti kapelu Svetog Martina u Starom Brodu koja je sačuvana u izvornom obliku, od 1634. godine. Osim ove kapele, kao vrlo vrijedan spomenik kulture ističe se crkva Svete Marije Magdalene u Selima koja je pretrpjela značajna oštećenja u potresu 2020. godine.

Sisačko-moslavačka županija velik potencijal ima u bogatim lovnim i ribolovnim područjima, vrhunskoj gastronomskoj i enološkoj ponudi, naročito u moslavačkom kraju u kojemu je planirana i izgradnja Hrvatske kuće vina u Popovači, projekt vrijedan oko 35 milijuna kuna koji će potaknuti daljnju promociju vinarstva na ovom području te ojačati konkurentnost ovdašnjih vinara, a imat će promidžbeni, ali i ekonomski aspekt.

Prema podacima Turističke zajednice Sisačko-moslavačke županije, 2019. godina bila je rekordna po broju noćenja kad je na ovom području ostvareno 150 859 noćenja, s rastom broja domaćih turista za 37 % te padom dolaska stranih turista za 55,7 % u odnosu na 2018. godinu. Nažalost, u pandemijskoj 2020. godini, osjetan je pad dolazaka i noćenja turista na područje županije, što pokazuje i podatak o 50 230 noćenja, dok je u 2021. ostvareno 46 391 noćenje, što pokazuje daljnji trend pada noćenja. Istovremeno bilježimo povećanje broja ležajeva od 2019. u kojoj je na području županije bilo 1758 ležajeva preko 2020. godine s 1905 ležajeva do 2021. u kojoj imamo 1933 ležaja u smještajnim kapacitetima poslovnih subjekata i fizičkih osoba na području županije.

Na području županije sustavno se ulaže u selektivne oblike turizma kao što su lovni i lječilišni turizam te cikloturizam u kojemu je poseban naglasak na razvoju cikloturističke infrastrukture, od biciklističkih staza i servisnih stanica za bicikle do mapa uređenih biciklističkih ruta. Značajan udio u ukupnim dolascima osim s domaćeg tržišta, ostvaruje se i sa stranog i to s tržišta Italije, Austrije, Njemačke, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Poljske, Bugarske, Koreje, Kine, Sjeverne Makedonije i Francuske. U strukturi komercijalnog smještaja tijekom razdoblja od 2019. do 2021.

godine dominira promet u ugostiteljskim objektima za smještaj druge vrste, zatim smještaj u objektima u domaćinstvu te hotelima, a zatim i objektima seljačkih domaćinstava.

Na području Sisačko-moslavačke županije turizam se odvija kroz nekoliko vidova posebnih oblika turizma, među kojima su najzastupljeniji zdravstveni turizam, ruralni (seoski) turizam, kulturni turizam, cikloturizam, eno i gastroturizam, ekoturizam i lovni turizam. Glavni cilj razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije je povećanje njegove atraktivnosti i konkurentnosti, što će rezultirati boljim pozicioniranjem na tržištu kontinentalnih destinacija u okruženju. U razdoblju od 2019. do 2021. godine manji dio turističkog prometa ostvaren je temeljem prometa u organiziranom segmentu, a veći dio u individualnom i to 22,84 %.

Gledajući sve ovo, možemo reći kako je glavni cilj razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije povećanje njegove atraktivnosti i konkurentnosti što će rezultirati boljim pozicioniranjem na tržištu kontinentalnih destinacija u okruženju.

Administrativno i kulturno središte Sisačko-moslavačke županije je grad Sisak, smješten na ušćima Kupe u Savu i Odre u Kupu, s kontinuitetom života duljim od 2000 godina. Jedan je od rijetkih europskih gradova kod kojega uz kontinuitet trajanja naselja možemo pratiti i kontinuitet njegovog naziva: keltska Segesta, rimska Siscia, Siscium u ranom srednjem vijeku pa sve do hrvatskog naziva Sisak. Sisak je posebno postao poznat u vrijeme ratova s Turcima, pogotovo nakon izgradnje znamenite sisačke tvrđe 1544. godine. Vrhunac slave grad je doživio nakon pobjede kršćanske vojske nad Turcima, nakon treće opsade 1593. godine koja je odjeknula Europom tako da Sisak postaje Antemurale Christianitatis/Predziđe kršćanstva. Zahvaljujući burnoj i bogatoj prošlosti, grad se može pohvaliti mnoštvom kulturno-povijesnih spomenika koji ga čine pravom kulturnom destinacijom. Najpoznatiji spomenik je Stari grad, tvrđava iz 16. stoljeća pod kojom se odigrala Bitka kod Siska 1593. godine i spomenik je kulture nulte kategorije. Na žalost, tvrđava je pretrpjela oštećenja u potresu i predstoji joj obnova. Zdanje Veliki Kaptol je jedan od najvrjednijih primjeraka arhitekture klasicizma u Sisku. Izgrađeno je 1830. godine, a posebno je značajno jer je u ovoj zgradi 1839. godine izvedena prva kazališna predstava na hrvatskom jeziku štokavskog narječja, „Juran i Sofija“ Ivana Kukuljevića Sakcinskog.

U gradu Sisku je 2019. godine otvorena obnovljena Holandska kuća, kulturno-baštinski projekt, gdje posjetitelji uz pomoć 3D mapiranog animiranog prikaza razvoja Siska kroz razdoblja industrijalizacije mogu upoznati 35 točaka sisačke industrijske baštine, od prvog industrijskog objekta - pivovare do električne centrale, tzv. Munjare, rafinerije nafte i niza drugih lokacija i objekata. Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje više različitih ustanova u kulturi koje doprinose razvitku i unaprjeđenju kulture, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, kulturnih djelatnosti, kulturnog života te osiguravaju uvjete za obavljanje i razvitak različitih djelatnosti kulture, a naročito

knjižničarske, arhivske, kazališne, glazbene, muzejske i galerijske. To su domovi kulture, odnosno pučka učilišta, narodne i gradske knjižnice, muzeji, arhiv i galerije. Djelatnost domova kulture je raznolika i kreće se od scenske, glazbene, filmske, galerijske, obrazovne pa do nakladničke djelatnosti. U Sisačko-moslavačkoj županiji djeluje 19 narodnih knjižnica te time županija ima potpuno zaokruženu mrežu narodnih knjižnica, budući da narodne knjižnice djeluju u svim gradovima i općinama županije (12 općina, 7 gradova). Kao samostalne ustanove djeluje 18 narodnih knjižnica dok knjižničnu djelatnost u Knjižnici i čitaonici Martinska Ves obavlja Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak. Sve osnovne i srednje škole imaju školske knjižnice. Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak je matična knjižnica za narodne i školske knjižnice u županiji.

Muzejsku djelatnost pokrivaju tri ustanove: Gradski muzej Sisak i Muzej Moslavine Kutina te Memorijalni muzej spomen područja Jasenovac, a 2016. godine Sisačko-moslavačka županija osnovala je i Interpretacijski centar baštine Banovine (ICBB), ustanovu u kulturi čije su djelatnosti predstavljanje i promicanje materijalne, nematerijalne, povijesne, kulturne i prirodne baštine na području Banovine. Prostor je jako oštećen u potresu 2020. godine i obnavlja se. Sisačko-moslavačka županija je 2017. godine osnovala i Kulturni centar braće Radić sa sjedištem u Martinskoj Vesi. Djelatnost ustanove je promocija naslijeđa braće Stjepana i Antuna Radića. Županija je tijekom 2022. godine provela spajanje ustanova Interpretacijski centar baštine Banovine i Kulturni centar braće Radić u Kulturno-povijesni centar Sisačko-moslavačke županije.

Važnu ulogu u očuvanju kulturne baštine imaju amaterske udruge u kulturi koje kroz djelovanje folklornih, plesnih, likovnih, književnih, glazbeno-scenskih umjetnosti predstavljaju identitet lokalne zajednice.

Zbog pojave pandemije uzrokovane virusom Covid-19 broj dolazaka i noćenja turista u Sisačko-moslavačkoj županiji je znatno smanjen. Tako je prema podacima Hrvatske turističke zajednice – eVisitora u razdoblju od 1.1.2020. do 30.9.2020. godine broj dolazaka turista u Sisačko-moslavačku županiju 11 920, a broj noćenja 41 533, što je u odnosu na isto razdoblje 2019. godine kada je broj dolazaka bio 31 705 i broj noćenja 109 230, smanjenje 62,40 % za broj dolazaka i 61,98 % za broj noćenja. Tijekom 2021. godine vidljiv je porast broja dolazaka, ali smanjenje broja noćenja.

Potencijali razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije su bogato kulturno i povijesno naslijeđe, veliki broj zaštićenih područja, tradicija lječilišnog i lovnog turizma. Potreban je razvoj novih turističkih proizvoda utemeljenih na kulturnoj, prirodnoj baštini i tradicionalnim vrijednostima. Postojeću turističku infrastrukturu potrebno je modernizirati i unaprijediti te promovirati turističku ponudu Sisačko-moslavačke županije. Poticat će se razvoj kulture i očuvanja kulturne i prirodne baštine kao povezanih djelatnosti koje trebaju biti prezentirane upravo kroz turističku ponudu.

3.10.POLJOPRIVREDA

Prema površini poljoprivrednog zemljišta u Sisačko-moslavačkoj županiji koje iznosi 236 883 hektara ili 53 % površine županije, nalazimo se na drugom mjestu u Republici Hrvatskoj, odmah iza Osječko-baranjske županije. Od te površine 190 429 hektara se vodi kao obradiva površina. Prema podacima ARKOD sustava, poljoprivredne površine koje koriste poljoprivredna gospodarstva iznose 71 294,05 hektara (podaci iz 2021. godine), prisutan je trend blagog povećanja korištenja zemljišta. Ovaj podatak ukazuje na značajne mogućnosti povećanja upotrebe zemljišta. Poljoprivredno zemljište koje je u državnom vlasništvu koristi se odnosno daje u najam/koncesiju sukladno Programu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem te se samo 5 % poljoprivrednog zemljišta može dati u druge svrhe (nepoljoprivredne).

U strukturi poljoprivrednih gospodarstava kojih je ukupno 9376 prevladava obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo kojih je na području županije u 2021. godini bilo 7844.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju iz 2022. godine najrasprostranjenija ratarska kultura su žitarice (ponajprije kukuruz i pšenica) čijim se uzgojem u 2021. bavilo 8052 poljoprivrednih gospodarstava, 2630 poljoprivrednih gospodarstava se bavi proizvodnjom voća, 3272 proizvodnjom krmnog bilja te 2029 poljoprivrednih gospodarstava koja se bave proizvodnjom povrća. Proizvodnja ljekovitog bilja u blagom je porastu, ali s oko tri puta manje poljoprivrednih gospodarstava u odnosu na 2017. godinu. Proizvodnja cvijeća u kojoj se broj gospodarstava povećao za 7 puta u razdoblju od 2017. do 2021. godine (s 4 proizvođača u 2017. godini na 28 u 2021. godini) također pokazuje tendenciju rasta.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, površine pod vinogradima, voćnjacima i miješanim trajnim nasadima u razdoblju od 2019. do 2021. godine na području županije ukazuju na to kako se broj parcela pod voćnim vrstama kontinuirano povećava, dok je istovremeno broj ARKOD parcela na kojima se nalaze vinogradi i miješani trajni nasadi u neznatnom padu.

Ekološka poljoprivredna proizvodnja posebice je zanimljiva zbog mogućnosti plasmana na ovaj način proizvedenih proizvoda na tržište EU te visoke cijene takvih proizvoda. U vremenskom razdoblju od 2016. do 2020. godine u županiji raste broj grla goveda, kopitara, pčelinjih zajednica i ovaca u ekološkom uzgoju što ide u prilog korištenja prirodnih vrijednosti područja pogodnih za ekološki uzgoj stoke uz nezagađen okoliš i očuvanu prirodu.

Posljednjih godina stočarska proizvodnja stagnira, značajnije se smanjio broj svinja i pilića, dok broj grla goveda, koza i ovaca bilježi blagi porast iz godine u godinu.

Prema podacima Hrvatske agencije za poljoprivredu, kravlje mlijeko je 2020. godine isporučivalo 254 isporučitelja u količini od 13 271 114 kg mlijeka, a u 2021. godini je isporučeno 11 928 276 kg mlijeka, što je smanjenje za 1 342 838 kg. Najveći broj isporučitelja je s područja grada Petrinje, njih 57 koji su isporučili 2 479 487 kg mlijeka.

Pčelarstvo je grana stočarstva koja se najbrže i najsigurnije razvija, a Sisačko-moslavačka županija prednjači po broju pčelinjih zajednica i broju pčelara u Republici Hrvatskoj. Zajednicu udruge pčelara SMŽ čini 9 udruga pčelara s područja županije (udruge s područja gradova Novske, Popovače, Hrvatske Kostajnice, Siska, Petrinje, Kutine, Gline te općina Topusko i Dvor). Udruge pčelara broje 888 pčelara s 50 125 košnica. Broj pčela u odnosu na prethodno vremensko razdoblje veći je za 15 %, a broj košnica za 7 %. Na području županije registriran je 571 OPG koji se bavi pčelarstvom, a posjeduju 37 371 košnica.

U promatranom četverogodišnjem razdoblju (od 2017. do 2020. godine), prema tipu poljoprivrednog gospodarstva (PG) najveći broj subjekata je registriran kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, a slijede ih u 2020. godini samoopisna poljoprivredna gospodarstva.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, u razdoblju od 2017. do 2021. godine vidljiv je trend pada broja OPG-a i članova OPG-a. U 2019. godini u odnosu na 2018. godinu pad broja OPG-a je bio 0,4 %, a vidljivo je i smanjenje ukupnog broja članova OPG-a u istom razdoblju. Broj članova OPG-a je sa 6699 u 2018. godini pao na 6484 članova u 2019. godini, što je smanjenje od 3,2 %, a u 2020. godini broj članova je još niži i iznosi 5898, da bi u 2021. godini bio 5314.

Nositelji poljoprivrednih gospodarstava na području Sisačko-moslavačke županije, u promatranom razdoblju su većinom osobe muškog spola dok su žene nositeljice u oko 31 % poljoprivrednih gospodarstava. Isti trend je zabilježen i u ostalim oblicima organiziranja u poljoprivrednom sektoru.

Demografska struktura nositelja poljoprivrednih gospodarstava odnosno prema dobi je na području Sisačko-moslavačke županije vrlo nepovoljna. Promatrano u šestogodišnjem razdoblju od 2016. do 2021. godine najveći je broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava u dobnoj skupini iznad 65 godina starosti, a druga skupina s najvećim brojem nositelja PG-a je ona od 56 do 65 godina starosti. Ohrabruje podatak da se u promatranom razdoblju bilježi povećanje broja nositelja poljoprivrednih gospodarstava mlađih od 40 godina (s 1213 u 2017. godini na 1461 u 2021. godini).

Prema dostupnim podacima nositelji/odgovorne osobe na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima većinom imaju završenu srednju školu, zatim osnovnu školu i nezavršenu osnovnu školu. U svim promatranim godinama od 2017. do 2020., veliku skupinu čine ona poljoprivredna gospodarstva za koja ne postoje podaci o školskoj spremi nositelja/odgovorne osobe. Međutim, ohrabrujuća je činjenica da iz godine u godinu raste broj fakultetski obrazovanih osoba koji su nositelji ili odgovorne osobe poljoprivrednih gospodarstava.

3.10.1. Stočarstvo

Stanje u stočarstvu u Sisačko-moslavačkoj županiji možemo podijeliti u nekoliko sektora koji su mjerljivi prema podacima iz jedinstvenog registra domaćih životinja, a najzastupljeniji su uzgajivači u sektorima govedarstva, konjogojstva, svinjogojstva, ovčarstva, kozarstva, mljekarstva, pčelarstva i peradarstva. Županija je prepoznatljiva po uzgoju autohtonih pasmina konja hrvatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak te svinje banijska šara.

Potencijali u ovom području su značajne poljoprivredne površine, kontinuirani rast broja registriranih poljoprivrednih gospodarstava te sve veći broj mladih poljoprivrednika na mjestu nositelja OPG-a. Stočarstvo i ekološka poljoprivredna proizvodnja dvije su grane koje također bilježe značajan rast posljednjih pet godina. Postojanje autohtonih pasmina i sorti otvara mogućnost brendiranja proizvoda i stvaranja novih lanaca vrijednosti. Promoviranje ruralnog prostora provodi se i programima razvoja turizma jer Sisačko-moslavačka županija želi i na taj način povećati konkurentnost poljoprivrednih proizvođača svoga područja.

Zaključno, razvojne potrebe poljoprivrednog sektora podrazumijevaju kontinuiranu primjenu stručnih znanja i tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji, poticanje mladih osoba na bavljenje poljoprivredom, posebice ekološkom kao preduvjet njihovog ostanka na selu. Edukacijom o mogućnostima financiranja poljoprivrednih investicija EU fondovima (npr. izgradnja sustava za navodnjavanje) i pronalaženjem novih tržišta, što je jedan od prioriteta županije, omogućava se povećanje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje i prinosa, a time i unaprjeđenje kvalitete života te održivi gospodarski razvitak ruralnog područja županije, socijalni, kulturni i demografski oporavak.

3.10.2. Šumarstvo

Područje Sisačko-moslavačke županije može se generalno razdijeliti na tri šumske vegetacijske cjeline. U središnjem dijelu riječnih dolina nalazimo izuzetno vrijedne komplekse nizinskih šuma hrasta lužnjaka i poljskog jasena, u brdskom pojasu prevladavaju šume hrasta kitnjaka u zajednici s običnim grabom i pitomim kestenom, dok u nižem gorskom području rastu šume obične bukve.

Državnim šumama i šumskim zemljištem na području županije gospodare Hrvatske šume d.o.o. putem svojih podružnica.

Privatnim šumama gospodare vlasnici/posjednici uz stručnu i savjetodavnu pomoć Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i šumarstva u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Prema prostornim podlogama Hrvatskih šuma d.o.o. i Savjetodavne službe, ukupna površina šuma i šumskog zemljišta na području županije iznosi 185 572 ha, od čega je 79 % (146 447 ha) u državnom vlasništvu, a 21 % (39 125 ha) u privatnom vlasništvu. Šume čine oko 41 % ukupne površine županije. Od ukupne površine šuma i šumskog zemljišta u državnom vlasništvu obraslo je 95 % šumskih površina, 3,6 % je neobraslo, a 1,3 % je neplodno zemljište.

3.10.3. Lovstvo

Na području Sisačko-moslavačke županije ima 67 aktivnih lovišta, od kojih je 38 županijskih i 29 državnih, s oko 3000 aktivnih lovaca na ukupnoj površini lovišta od 506 208 ha.

Program razvoja lovstva na području Sisačko-moslavačke županije obuhvaća sve mjere i aktivnosti koje poduzima Sisačko-moslavačka županija u suradnji s prihvatljivim korisnicima s ciljem razvoja i unaprjeđenja lovstva kao sastavnog dijela razvoja ruralnih područja županije.

Cilj donošenja Programa proizlazi iz Zakona o lovstvu, a to je unaprjeđenje gospodarske funkcije lovstva te zaštite i očuvanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa divljači te valorizacija ove gospodarske grane kroz turističku ponudu i njezin doprinos regionalnom gospodarstvu i ruralnom razvoju ovoga područja.

Ostvarenje Programa utvrđuje se provedbom mjera utvrđenih člankom 31. Zakona o lovstvu - Razvoj i unaprjeđenje lovstva - Promidžba i informiranje iz područja lovstva - Sprječavanje šteta od divljači.

Razvoj i unaprjeđenje lovstva je na prvom mjestu gospodarska grana koja je gotovo potpuno zapostavljena i ovom mjerom poduzimat će se aktivnosti kojima će se poticati ekonomski isplativo gospodarenje divljači. Razvojem lovstva kao prepoznatljive gospodarske grane mobilizirat će se i druge prateće gospodarske aktivnosti, a time ostvariti i znatniji pozitivni financijski učinak. Provedbom ove mjere sufinanciraju se aktivnosti kojima je cilj razvoj lovstva kao gospodarske grane. Nadalje, lovozakupnici tijekom godine provode niz aktivnosti u lovištu s ciljem unaprjeđenja lovnogospodarske i lovnotehničke infrastrukture u lovištu kao i zaštite i brige o divljači koja obitava u lovištima. Pod navedenom infrastrukturom u lovištima podrazumijeva se izrada lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata u lovištu te se posebno vodi briga oko osiguravanja dovoljne količine hrane za divljač na zato postavljenim hranilištima, kao i pitke vode kopanjem bunara i postavljanje pojilišta u lovištu.

Potencijali lovno-turističke ponude su veliki s obzirom na mogućnost promidžbe i informiranja, ali i bogatstvo i raznolikost vrsta divljači te smještajne kapacitete. Izuzetnu pažnju potrebno je usmjeriti u jačanje lovnog turizma kroz ponudu agroturizma i uspostavljanje povezanosti lovoovlaštenika i ostalih korisnika prostora. Dodatno je potrebno ojačati komunikaciju i prezentaciju, odnosno promidžbu ove ponude ciljanim skupinama. U tom smislu najvažniji segment je sudjelovanje na međunarodnim skupovima, sajmovima i konferencijama na kojima se lovni turizam najbolje prezentira te održavanje i prezentacija lovačkih običaja i održavanje manifestacija vezanih uz lovnu kinologiju, sokolarstvo i lovno streljaštvo.

Sprječavanje šteta od divljači i na divljači jedan je od nezaobilaznih čimbenika lovnog gospodarenja. Potrebno je jačati suradnju između svih korisnika prostora kako bi se uz zajedničke napore smanjile štete od divljači bilo kroz upotrebu kemijskih ili mehaničkih barijera bilo kroz održavanje brojnog stanja divljači u broju kojem ne ugrožava gospodarsko stanje, odnosno u broju u kojem divljač čini prihvatljive ili podnošljive štete.

3.11. STANJE U OKOLIŠU/PROSTORU

3.11.1. Kvaliteta okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

3.11.1.1 Zrak

Na području županije postoje dvije mjerne postaje za trajno praćenje kvalitete zraka koje su dio državne mreže (Sisak - 1 i Kutina - 1), dok se na lokalnoj razini mjeri samo u Kutini i to na četiri stalna mjerna mjesta raspoređena na području grada Kutine (K1 – Dom zdravlja Kutina, K2 – Vatrogasni dom Kutina, K6 – Vatrogasni dom Husain i K7 – Krč, Kutina)

U gradskim područjima Kutine i Siska bilježi se povremeno prekomjerno onečišćenje zraka lebdećim česticama (PM₁₀), a isto je posljedica korištenja krutih i tekućih goriva za grijanje prostora te prometa. Razvojne potrebe obuhvaćaju smanjenje onečišćenja zraka, odnosno postizanje I. kategorije kvalitete zraka na području na kojem je utvrđena II. kategorija te očuvanje postojeće kvalitete zraka na mjestima na kojima je zrak čist.

Prema Uredbi o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14), Sisačko-moslavačka županija pripada zoni oznake HR 2.

3.11.1.2 Vode

Unutar gusto razvijene hidrografske mreže vodotoka Sisačko-moslavačke županije nalazi se 155 vodnih tijela tekućih voda i 4 vodna tijela stajaćih voda. Analizom podataka o stanju vodnih tijela u županiji utvrđeno je kako navedena vodna tijela ne postižu zadane ciljeve zaštite voda, s obzirom

na jedan ili više pokazatelja ukupnog stanja kvalitete voda. Na području županije lokalne površinske vode su vode II. reda, a mjerenje, analizu i statističku obradu podataka o kvaliteti provode Hrvatske vode, odnosno Institut za vode J. J. Strossmayer.

Unutar županije nalaze se područja posebne zaštite vode (za ljudsku potrošnju ili rezerviranih za javnu vodoopskrbu) te su uspostavljene zone sanitarne zaštite za 13 izvorišta.

3.11.1.3 Tlo

Na području županije se od 2014. godine ne provode ispitivanja kvalitete tla. Podaci praćenja koncentracija teških metala u tlu (Pb, Cd, Ni, Zn, Cr, Cu i Hg), u prethodnom razdoblju (do 2014. godine) su ukazivali da su vrijednosti bile unutar maksimalno dozvoljenih koncentracija. Manje opterećenje ugljikovodicima zabilježeno je na lokaciji Cret Đon-močvar, a opasnost od onečišćenja tla predstavlja odlagalište fosfogipsa Petrokemije Kutina čija je sanacija planirana u sklopu cjelovitog projekta i zatvaranja odlagališta.

3.11.1.4 Miniranost

Minski sumnjiva površina (MSP) na prostoru Republike Hrvatske, prema podacima na internetskoj stranici Ministarstva unutarnjih poslova Ravnateljstva civilne zaštite, zauzimaju 180,4 četvorna kilometra* i obuhvaćaju 8 županija te 53 JLS-a koji su zagađeni minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima.

Sisačko-moslavačka županija je jedna od najzahvaćenijih županija minskoeksplozivnim sredstvima (MES) i neeksplozivnim ubojnim sredstvima (NUS). Na dan 31.12.2021. godine minski sumnjiva područja u Sisačko-moslavačkoj županiji zauzimala su 34,8 km² površine, a tijekom 2021. godine iz minski sumnjivih područja isključeno je 7,4 km².

*<https://civilna-zastita.gov.hr/UserDocImages/145> pristupljeno 7.10.2022. godine

3.11.1.5 Otpad

U cilju uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, Sisačko-moslavačka županija je preuzela 24,5 % udjela u vlasništvu trgovačkog društva Regionalni centar za gospodarenje otpadom (RCGO) Šagulje, te 8,5 % udjela u vlasništvu trgovačkog društva Kodos d.o.o. koje gospodari Centrom za gospodarenje otpadom (CGO) Babina gora. Po uspostavi navedenih centara otpad iz županije će se zbrinjavati u ova dva centra, a CGO će izgraditi pretovarne stanice na kojima će se sakupljati i dovoziti otpad prije distribucije u centre.

Usluge sakupljanja, odnosno obrade određene posebne kategorije otpada, pružanje javne usluge prikupljanja komunalnog otpada i biorazgradivog otpada obavljaju trgovačka društva u javnom vlasništvu JLS. U 2020. godini u županiji je 11 tvrtki obavljalo tu djelatnost. Sve JLS su provodile organizirano sakupljanje komunalnog otpada, a obuhvat stanovništva županije organiziranim sakupljanjem u razdoblju od 2017. do 2020. iznosio je 96 %. Na razini RH obuhvat stanovništva u istom promatranom razdoblju iznosi 99 %.

Prema popisu službenih odlagališta otpada ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, na području SMŽ je postojalo 10 odlagališta i to: Barutana, Blatuša, Ćore, Gmajna, GO Kutina, Goričica, Kurjakana, Rosulje, Taborište i Vladića jama. Odlukom o redoslijedu i dinamici zatvaranja odlagališta (NN 3/19 i 17/19) s 31.12.2018. godine zatvorena su 4 odlagališta (Ćore, Vladića jama, Barutana i Blatuša), a već je ranije zatvoreno odlagalište u Hrvatskoj Kostajnici. Ostala odlagališta, njih 5 (u Glini, Petrinji, Novskoj, Kutini i Sisku) će se sanirati i zatvarati sukladno završetku sanacije i otvaranju regionalnih centara za gospodarenje otpadom.

Postojeći sustav gospodarenja otpadom potrebno je unaprijediti odnosno izgraditi građevine za gospodarenje otpadom, pretovarne stanice te poticati uporabu, sanaciju i zatvaranje ilegalnih odlagališta otpada. Potreban je i daljnji razvoj reciklažnih dvorišta s potrebnom opremom te aktivnosti usmjerene informiranju i edukaciji građana i gospodarskih subjekata.

3.11.1.6 Klimatske promjene

Prema geografskoj raspodjeli klimatskih tipova po Köppenu, prostor županije pripada tipu C-tople umjereno kišne klime s toplim ljetom. Prema izmjerenim višegodišnjim nizovima podataka Državnog hidrometeorološkog zavoda (DHMZ) meteorološke postaje Sisak kao središta županije, srednja siječanjska temperatura iznosi 0,2 °C, a srpanjska 21,5 °C, s apsolutnim maksimumom od +40,0 °C izmjerenom 24.8.2012. godine i apsolutnim minimumom od -25,2 °C zabilježenim 12.1.1985. Prosječna godišnja temperatura zraka ima kontinuirani rastući trend od 0,5 °C u razdoblju od 2017. do 2019. godine, dok godišnja količina padalina, nakon neznatnog smanjenja, bilježi u 2019. godini porast od oko 172 mm.

Na temelju rezultata numeričkih integracija regionalnim klimatskim modelom RegCM do 2040. godine očekuje se porast temperature od 1 do 1,5 °C s trendom rasta i do 2070. za 1,5 do 2°C, kao i malo povećanje količine oborina od najviše tridesetak mm do 2040., ali i blago smanjenje do 2070. godine.

Klimatske promjene se u značajnoj mjeri već događaju, značajno utječu na okoliš te potenciraju nastupajuće okolišne probleme poput pada bioraznolikosti i pogoršanja okolišnih uvjeta. Razvojne potrebe uključuju sprječavanje ranjivosti nekih gospodarskih sektora, naročito poljoprivrede,

šumarstva, ribarstva, energetike i turizma jer njihova uspješnost u velikoj mjeri ovisi o klimatskim čimbenicima. Cijeli sustav odgovora na prirodne katastrofe potrebno je ojačati nizom koordiniranih aktivnosti kao što su održivo upravljanje sustavom civilne zaštite i zaštite od požara te unaprijediti kapacitete svih žurnih službi na području Sisačko-moslavačke županije.

3.11.1.7 Brownfield područja

Brownfield lokacije obuhvaćaju zemljišta, nekretnine ili građevine koje su neadekvatno korištene, zapuštene ili napuštene i mogu biti zagađene i/ili onečišćene. Dominiraju industrijski i vojni kompleksi, poljoprivredna područja, ali i površine druge namjene. Revitalizacijom i prenamjenom brownfield lokacija, uvažavajući osobitosti prostora i realne potrebe, sprječava se njihova daljnja devastacija te osigurava urbana preobrazba za potrebe stanovništva što osigurava prostor za ekonomski isplative investicije. Potrebno je izraditi Registar brownfield lokacija područja Sisačko-moslavačke županije u svrhu informiranja zainteresirane javnosti, prikazivanju njihovog potencijala te kvalitetnijeg gospodarenja tim lokacijama.

3.12. PRIMARNA INFRASTRUKTURA

3.12.1. Vodoopskrba

Vodoopskrba pitkom vodom se na području Sisačko-moslavačke županije provodi putem sljedećih vodoopskrbnih sustava: Petrinja, Sisak (Grad Sisak, Općina Sunja i Općina Martinska Ves), Hrvatska Kostajnica, Moslavačka Posavina, Općine Jasenovac te Glina – Gvozd (vodoopskrbni sustav Glina i sustav Gvozd - Topusko). Djelatnost javne vodoopskrbe provodi 11 komunalnih tvrtki u vlasništvu gradova i općina.

Ukupna duljina vodoopskrbne mreže u 2020. godini iznosila je 1958 km, a zahvaćene količine vode 12 949 tis.m³. Dio stanovništva opskrbljuje se vodom iz lokalnih vodovoda i dijelom iz pojedinačnih izvora, vlastitih zdenaca i cisterni. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (<https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/09>) za 2019. godinu, u županiji je na javnu vodoopskrbu priključeno 88,4 % stanovnika, a na sustav lokalne vodoopskrbe 2,64 %. Na razini RH priključenost stanovništva na javnu vodoopskrbu iznosi oko 91 % i lokalnu 1,5 %.

Kako bi se održao standard kakvoće vode za ljudsku potrošnju na području županije, važno je sustavno praćenje relevantnih tipova utjecaja na stanje voda, kemijskog i mikrobiološkog onečišćenja i drugih opterećenja te njihovih utjecaja na vodnim područjima, kao i daljnji razvoj magistralnih cjevovoda i vodoopskrbne mreže.

3.12.2. Odvodnja

Sustav javne odvodnje s pročišćavanjem otpadnih voda u Sisačko-moslavačkoj županiji ne pokriva u cijelosti sva područja i ne prati stupanj izgrađenosti sustava vodoopskrbe. Postojećim sustavima odvodnje u većim naseljima pokriveni su dijelovi urbanih i radnih zona, dok za prihvata otpadnih voda iz domaćinstava u naseljima bez kanalizacijskog sustava koriste septičke jame koje bi trebale biti vodonepropusne te se prazniti putem ovlaštenih osoba. Stvarna situacija nažalost nije takva i recipijenti su najčešće vodotoci, melioracijski i drugi odvodni kanali.

Stupanj priključenosti stanovništva na sustav javne odvodnje je nejednak te je na sustav priključeno više od 70 % kućanstava. Ukupna količina ispuštene otpadne vode u 2020. godini iznosila je 7258 tis.m³, a ukupna duljina kanalizacijske mreže 570 km. Problem odvodnje županije nije samo nedovoljna razvijenost kanalizacijske mreže, već i njena starost i propusnost te nedostatak uređaja za obradu otpadnih kanalizacijskih voda.

Razvojni prioritet predstavlja poticanje uspostave funkcionalnog sustava odvodnje i obrade otpadnih voda posebno u zonama sanitarne zaštite izvorišta te povećanje stupnja priključenosti korisnika na sustav javne odvodnje.

3.12.3. Obrana od poplava

Područje Sisačko-moslavačke županije ugroženo je opasnošću od poplava rijeke Save, Kupe, Gline, Sunje i Une. U posljednje vrijeme i uslijed klimatskih promjena, učestaliji su slučajevi ekstremno velikih voda. Obrana od poplava na području županije provodi se sustavom obrane koji se temelji na učinku smanjenja vršnog protoka vodnog vala pri kontroliranim izlivanju velikih voda u retencijske prostore nizom razdjelnih građevina, nizinskim retencijama i poplavnim površinama. Sustav nije u cijelosti dovršen.

Ukupni rizik za poplavu izazvanu izlivanjem kopnenih vodenih tijela, prema procjeni predstavlja visok rizik razmjera pojavnosti poplava razvrstane u kategoriju velika (51 - 98 %), prema frekvenciji s jednim događajem u 1 ili 2 godine te uzrokuje umjerene posljedice na život i zdravlje ljudi, gospodarstvo i društvenu stabilnost.

Razvojne potrebe ponajprije se odnose na razvoj sustava komunalne infrastrukture i modernizaciju usluga no i na značajno unaprjeđenje sustava obrane od poplava te drugih ugroza imovine i stanovništva.

3.12.4. Energija

Proizvodni sustavi električne energije u Sisačko-moslavačkoj županiji su Termoelektrana Sisak te industrijske elektrane Petrokemije Kutina i Rafinerije Sisak. Prijenosni sustavi međunarodnog i

državnog značaja sastoje se od postojećih dalekovoda, a distribuciju električne energije na području županije vrše HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. Elektra Sisak, Elektra d.o.o. Križ i Elektra d.o.o. Velika Gorica.

Sustav plinoopskrbe sastoji se od magistralnih plinovoda, mjerno redukcijskih stanica (MRS) i lokalnih plinovoda. Sjeverni i sjeveroistočni dio županije koji su bolje pokriveni plinskom mrežom, snabdijevaju se plinom iz magistralnih plinovoda Ivanić Grad – Kutina - Novska i Kozarac - Sisak. Posavski i podravski plinoopskrbni sustavi spojeni su plinovodom Kutina – Garešnica - Virovitica.

Na području općine Velika Ludina nalazi se podzemno skladište plina Okoli radne zapremine oko 350 000 m³ s planom povećanja kapaciteta na 500 000 m³.

Na području županije svoje skladišne i transportne kapacitete imaju Jadranski naftovod d.d. (JANAF) i INA Industrija nafte d.d.

Županija ima potencijal za proizvodnju električne energije iz OIE i krajem 2019. godine u funkciji je bilo ukupno 50 postrojenja za korištenje OIE ukupne instalirane snage 11 100 kW, od kojih je najveći broj sunčanih elektrana i to 42. Važno je spomenuti i tri elektrane-toplane na biomasu (BE-TO) u Glini i Sisku. Na području županije nalaze se tri prostora s utvrđenim ležištima energetske sirovine geotermalne vode: 7 bušotina u Topuskom, 5 na području Siska i bliže okolice te 1 u okolici grada Petrinje, dok se na području grada Gline provode istraživanja.

Najsnažniji učinci mjera energetske učinkovitosti ostvareni su i očekuju se u zgradarstvu, prometu i javnoj rasvjeti. U 2019. godini ostvarena ušteda energije iznosi 8.810.863,57 kWh i smanjenje emisije CO₂ od 2463,41 t.

Zaključno, razvojne potrebe u području energetike ponajprije se odnose na poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, poboljšanje energetske učinkovitosti i osiguravanje dostupnosti i dostatnosti opskrbe energijom. Još je uvijek prisutna nedovoljno razvijena svijest o potrebi štednje energije i nedovoljna su ulaganja u energetska učinkovitost zgrada.

3.12.5. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Strateško-planski dokument razvoja županijskog prometnog sustava je Masterplan prometnog razvoja Sisačko-moslavačke županije. Cjeloviti tekst Masterplana objavljen je na poveznici službene stranice Sisačko-moslavačke županije:

https://www.smz.hr/images/stories/gospodarstvo/2020/masterplan/Masterplan_prometnog_razvoja_smz.pdf

Na županijsko CARNET čvorište na Metalurškom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu direktno je spojeno 36 ustanova, a posredno preko njih još 12 s tendencijom povećanja. CARNET mreža je

višeservisna mreža koja svojim korisnicima nudi prijenos podataka i izlaz na Internet putem IPv4 i/ili IPv6 protokola uz mogućnost izolacije mrežnog prometa između njihovih lokacija putem različitih virtualnih privatnih mreža (VPN).

3.12.6. Cestovni promet

Prostorom županije prolaze dvije autoceste, A3 koja je dio paneuropskog koridora ukupne duljine 64 km i A11, ukupne duljine 48,1 km, a čiji se preostali dio od 10,9 km gradi i bit će završen u sljedećih nekoliko godina. Cestovna mreža obuhvaća i ukupno 453 km državnih cesta, 647 km županijskih i 579 km lokalnih te preko 2000 km nerazvrstanih cesta, kao i ukupno 255 mostova.

Najveća gustoća prometa primjećuje se na državnoj cesti D30 na brojačkom mjestu Žažina, kod izlaska s autoceste A11, gdje je prosječni godišnji (PGDP) promet u stalnom porastu. Prometna zagušenost na toj dionici smanjit će se dovršetkom izgradnje autoceste od Lekenika do Siska. Veliko prometno opterećenje zabilježeno je i u centru Kutine na cesti D45 stoga je važna realizacija projekta izgradnje obilaznice grada Kutine.

Razvojne potrebe županije obuhvaćaju prometno rasterećenje gradskih sredina izgradnjom obilaznih cestovnih pravaca, smanjenje prometne zagušenosti na pojedinim dionicama, zatim prilagođavanje ponude javnog prijevoza potražnji lokalnog stanovništva te poboljšanje povezanosti većih županijskih, međuzupanijskih i državnih središta javnim prijevozom. Isto tako, rekonstrukcijom i modernizacijom razvrstane i nerazvrstane cestovne prometne mreže, razvojem infrastrukture za ekološki prihvatljiva vozila i alternativnih oblika prijevoza te integracijom svih oblika javnog prijevoza, omogućit će se brojne ekonomske i razvojne prednosti za stanovništvo i gospodarstvo, postići ekološki prihvatljiviji oblik prometa i značajno povećanje prometne sigurnosti. Kao jedan od oblika individualnog javnog prijevoza ekološke prihvatljivosti, naročito u gradovima, ističe se širenje biciklističke i pješačke infrastrukture.

3.12.7. Željeznički promet

Prostorom županije prolazi međunarodna pruga RH1 TEN-T sveobuhvatna mreža (Paneuropski koridor X), Salzburg - Solun, ukupne duljine kroz Hrvatsku 317 km. Postojeću željezničku mrežu prema vrstama pruga, čini 155,5 km međunarodnih, 20,5 km regionalnih i 15,5 km lokalnih pruga. Kako željeznički promet predstavlja ekološki i ekonomski najprihvatljiviji oblik transporta, planirana su veća ulaganja u taj sektor. Interoperabilni željeznički sustav podrazumijeva razvoj, izgradnju i obnovu sveobuhvatne željezničke mreže s ciljem promicanja modalnog prelaska s ceste na željeznicu i riječni promet te integraciju lokalnog, međuregionalnog i međunarodnog željezničkog prometa. Uspostavom visokokvalitetnog željezničkog sustava utječe se na povećanje sigurnosti, ekonomske učinkovitosti te smanjenje negativnih utjecaja na okoliš.

U okviru razvojnih prioriteta, važnim se smatra i poticanje ponovnog oživljavanja željezničkog prometa unskim koridorom koji je u prijeratnom razdoblju osiguravao brzu i sigurnu vezu između središnje Hrvatske i srednje Dalmacije te Bosne i Hercegovine.

3.12.8. Riječni promet

U Sisačko-moslavačkoj županiji nalazi se središnji dio riječnih putova u Republici Hrvatskoj i dio su prometnog sustava sveobuhvatne mreže TEN-T-a. Obuhvaćaju vodne putove rijeke Save u dužini 117 km, Kupe u dužini 5,9 km i Une u dužini 15 km, a klasificirani su kao međunarodni plovni putevi I., II. i III. klase. Važno čvorište riječnog prometa državnog i županijskog značaja je grad Sisak s Lukom Sisak na Savi. Pored naselja Crnac, vrši se prekrcaj sirove nafte prvenstveno radi opskrbe sisačke Rafinerije, dok se na lijevoj obali Save u Galdovu nalazi brodogradilišno pristanište. Luka Sisak ujedno je i putnička unutarnja luka uglavnom za potrebe lokalnog izletničkog prometa s javnim putničkim i komunalnim pristaništem na rijeci Kupi. U Sisku je i sjedište jedinog hrvatskog riječnog prijevoznika naziva Dunavski Lloyd.

Revitalizacija plovnosti rijeke Save značajno će utjecati na pouzdanost i sigurnost plovidbe, kao i na jačanje uloge Luke Sisak kao tranzitnog središta za transport nafte unutar i izvan granica RH. Modernizacijom ključne TEN-T infrastrukture na unutarnjim plovnim putovima te integracijom riječnog prometa u intermodalnu transportnu mrežu, doprinosi se stvaranju uvjeta za intenzivniji razvitak riječnog prometa kao ekološki prihvatljivijeg i energetski manje zahtjevnog oblika prijevoza i smanjuju se negativni učinci na okoliš i prirodne resurse.

3.12.9. Zračni promet

Na području županije postoji nekoliko malih sportskih i gospodarsko-poljoprivrednih uzletišta i heliodrom u Popovači. Unaprjeđenje zračnog prometa planira se postići izgradnjom heliodroma u Sisku i uzletno-sletnih staza te popratne infrastrukture sportsko-rekreativne i turističke namjene, kao i postizanje lokalne i regionalne mobilnosti u slučaju incidentnih situacija i hitnih intervencija.

Razvojne potrebe u području prometa su dovršetak infrastrukturnih projekata u cestovnom i željezničkom prometu, modernizacija putničkog prijevoza i povećanje sigurnosti putnika. Potrebno je prometno rasteretiti gradske sredine izgradnjom obilaznih cestovnih pravaca te izradom plana razvoja javnog prijevoza. Potrebe podrazumijevaju i uvođenje mjera poticanja alternativnih sredstava prijevoza (nove linije javnog prijevoza, smanjenje prometa u stambenim područjima, biciklističke mreže s parkirnim mjestima za bicikle).

3.12.10. Širokopolasna infrastruktura

Prema HAKOM-u na dan 15.10.2021. godine Sisačko-moslavačka županija ima 62 601 kućanstvo od kojih najveći postotak čine kućanstva s brzinom interneta 20 - 30 Mbit/s. Ukupno je 37,33 % kućanstava pokriveno širokopolasnim internetom. Nešto manjem broju korisnika omogućena je brzina pristupa 30 - 100 Mbit/s, dok infrastrukturu ultrabrzog pristupa ima mali broj stanovnika na području gradova Siska, Petrinje, Kutine i Novske te postoji velik potencijal nadogradnje na širokopolasne brzine pristupa viših razina. Infrastruktura svjetlovodnih distribucijskih mreža većih pristupnih brzina postoji u nekim gradovima županije i to u Sisku, Novskoj i Kutini te ima višestruko veću energetska učinkovitost u usporedbi s tradicionalnim mrežama.

Pokrivenost širokopolasnim pristupom internetu putem pokretnih mreža, većom od 95 % omogućeno je širenjem 4G mreža, dok će dostupnost širokopolasnog pristupa brzinama većim od 100 Mbit/s biti moguća putem naprednih bežičnih mreža, uključujući 5G mrežu.

3.13. ZAŠTIĆENA PODRUČJA I PRIRODNA BOGATSTVA

Područja zaštićena temeljem Zakona o zaštiti prirode u Sisačko-moslavačkoj županiji zauzimaju 92 253,64 ha županije, odnosno 20,65 % njene ukupne površine i predstavljaju riznicu krajobrazne, biološke i geološke raznolikosti. Obuhvaćaju 12 područja koja su pod nekom od kategorija zaštite prema nacionalnom zakonodavstvu, 20 zaštićenih područja uključenih u ekološku mrežu NATURA 2000 i staništa za zaštićenu populaciju te čini najveći sustav očuvanih područja na svijetu. Kontinuirano se provodi monitoring, zaštita staništa i zaštićenih vrsta te zbrinjavanje ugroženih vrsta. Ukupna površina pod zaštitom (nacionalne kategorije i ekološka mreža) je 97 456,90 ha, dok ukupna površina područja ekološke mreže iznosi 243 830,84 ha što je polovina ukupne površine Sisačko-moslavačke županije. Najveće zaštićeno područje je Park prirode Lonjsko polje, površine 51 173,29 m² i proglašeno ramsarskim područjem 1993. godine zbog važnosti za ornitofaunu.

Na zaštićenim područjima županije obitavaju 62 vrste kritično ugrožene flore, kao i veliki broj ugroženih životinja s popisa strogo zaštićenih vrsta. Travnjačka staništa pogoduju rastu specifičnih biljnih vrsta od iznimnog značaja za brojne vrste kukaca, ptica i sisavaca. Poplavni pašnjaci Odranskog, Sunjskog i Lonjskog polja omogućavaju ekstenzivni uzgoj stoke, dok poplavna područja Lonjskog, Mokrog i Poganovog polja predstavljaju prirodne retencije koje su osim u sustavu obrane od poplava, važne u procesu pročišćavanja voda iz vodotoka, obnovi zaliha podzemnih voda te ublažavanje ekstremnih hidroloških i meteoroloških posljedica klimatskih promjena.

Razvojne potrebe uključuju poticanje turističkog razvoja koji neće ugroziti bioraznolikost u zaštićenim područjima te izgradnju infrastrukture potrebne za uključivanje prirodne baštine u kulturnu i turističku ponudu. Isto tako, potrebno je razviti programsku shemu uključivanja školstva, udruga i volontera u zaštitu prirode. Promocijom prirodnih vrijednosti kroz sadržaje na internetskim stranicama ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima, kao i poticanjem suradnje s javnošću putem javnih medija, omogućit će se veća zastupljenost tema iz područja zaštite biološke raznolikosti. Koncept ravnomjernog regionalnog razvoja usmjeren je na razvoj novih sadržaja i prezentaciju prirodne baštine Banovine, Pounja i Pokuplja te povezivanje s već postojećim sadržajima na ostalim dijelovima županije.

Razvojni potencijali ovoga područja su bogati i raznoliki prirodni resursi: ekološki čisto tlo, izvori pitke vode, geotermalni izvori, šume te jedinstvene prirodne vrijednosti od lokalnog, nacionalnog i međunarodnog značaja. Županiju karakteriziraju i bogato i raznovrsno kulturno i arheološko naslijeđe.

Razvojne potrebe su putem izrađenih Planova upravljanja područjima Ekološke mreže NATURA 2000: povećati uključenost prirodne baštine u turističku ponudu lokalnih samouprava, prezentirati prirodnu baštinu SMŽ na području RH, educirati lokalno stanovništvo i širu javnost o prirodnim vrijednostima.

3.14. INSTITUCIONALNI KONTEKST

3.14.1. Javna uprava

Na području Sisačko-moslavačke županije prisutna je velika razlika između JLS-a u iskustvu u pripremi, prijavi i provedbi projekata financiranih od strane EU. Za većinu JLS može se reći da nemaju dostatna iskustva u tome jer su do sada isključivo bili oslonjeni na izravno traženje sredstava od različitih ministarstava ili javnih poduzeća. S obzirom na tu činjenicu, većina JLS nema pravilnih spoznaja o osmišljavanju projekata, kreiranju partnerstva, potrebnoj razini tehničke dokumentacije.

JLS na području županije su do sada bile usredotočene na rješavanje problema socijalne i komunalne infrastrukture samo na svojim područjima. Gotovo da i nije bilo zajedničkih projekata više JLS, niti se oni često planiraju. Također, neke od JLS nisu do sada tražile asistenciju županijske razvojne agencije SI-MO-RA-e i/ili javne ustanove Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije u pripremi i provedbi projekata. Javna ustanova Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije sukladno odredbama Zakona o regionalnome razvoju Republike Hrvatske akreditirana je kao regionalni koordinator za područje Sisačko-moslavačke županije. Njene se djelatnosti odnose na izradu Plana razvoja i drugih strateških i razvojnih dokumenata za područje županije te njihove

provedbene dokumente, provjeravanje usklađenosti dokumenata strateškog planiranja razvoja županije s hijerarhijski višim dokumentima strateškog planiranja, pružanje stručne pomoći u pripremi i provedbi programa potpore javnopravnim tijelima, javnim ustanovama s područja županije te jedinica lokalne samouprave, a posebno projekata sufinanciranih sredstvima iz strukturnih i investicijskih fondova Europske unije, upis razvojnih projekata od značaja za razvoj županije u središnji elektronički registar razvojnih projekata i drugo.

3.14.2. Lokalne akcijske grupe

Lokalne akcijske grupe (LAG) u Republici Hrvatskoj pa tako i na području Sisačko-moslavačke županije, osnovane su s ciljem promocije održivog razvoja, oživljavanja gospodarstva i poboljšanja kvalitete života na području kojega LAG obuhvaća, korištenjem LEADER pristupa za razvoj ruralnih područja koji se proteklih desetljeća uspješno provodi na području Europske unije. LEADER pristup razvoja ruralnih područja baziran je na specifičnostima prostora i na pristupu „odozdo prema gore“, uključujući lokalnu zajednicu i prepoznavanje vrijednosti lokalnih resursa.

Na području Sisačko-moslavačke županije je aktivno pet lokalnih akcijskih grupa (LAG): LAG Zrinska Gora - Turopolje, LAG UNA, LAG Zeleni trokut, LAG Moslavina i LAG Petrova Gora.

3.14.3. Privatni sektor

Privatni sektor organiziran je i djeluje kroz Hrvatsku gospodarsku komoru i Hrvatsku obrtničku komoru. Hrvatska gospodarska komora je institucija koja predstavlja sve gospodarske subjekte u Republici Hrvatskoj, a zadatak joj je na globaliziranom tržištu realizirati projekte otvaranja tržišta. Hrvatska obrtnička komora je samostalna stručno-poslovna organizacija obrtnika koja je osnovana radi promicanja, usklađivanja i zastupanja zajedničkih interesa obrtništva. Obrtnici organiziraju svoj strukovni rad po sekcijama i cehovima na razini udruženja obrtnika, područne obrtničke komore i Hrvatske obrtničke komore.

3.14.4. Civilni sektor

Prema podacima Registra udruga Republike Hrvatske na dan 14.9.2022. godine na području Sisačko-moslavačke županije registrirane su 1673 udruge. Registrirane organizacije civilnog društva (u nastavku teksta: udruge) djeluju u mnogobrojnim i različitim područjima, a među njima su najzastupljenije udruge iz područja sporta te kulture i umjetnosti. Manji je broj udruge iz područja održivog razvoja, informatike, humanitarnog i karitativnog područja te zdravstva. Udruge s područja Sisačko-moslavačke županije zadovoljavajućom dinamikom razvijaju odnose s europskim i međunarodnim partnerskim organizacijama te je u rastu broj udruge koje se bave međunarodnom suradnjom. Sve je veći broj udruge koje za provedbu svojih projekata koriste sredstva EU fondova,

ponajprije onih Europskog socijalnog fonda. Međusobno umrežavanje udruga je na zadovoljavajućoj razini.

Tablica 1: Broj registriranih udruga u Sisačko-moslavačkoj županiji prema području djelovanja na dan 14.9.2022. godine

Područje djelovanja	Broj udruga*
1. Branitelji i stradalnici	105
2. Demokratska politička kultura	174
3. Duhovnost	35
4. Gospodarstvo	238
5. Hobistička djelatnost	34
6. Kultura i umjetnost	393
7. Ljudska prava	187
8. Međunarodna suradnja	150
9. Nomenklatura sportova	370
10. Obrazovanje, znanost i istraživanje	211
11. Održivi razvoj	123
12. Ostala područja djelovanja	17
13. Socijalna djelatnost	273
14. Sport	499

*Ukupan zbroj je veći od ukupnog broja udruga budući da se neke pojavljuju u više područja djelovanja

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske, <https://registri.uprava.hr/#ludruge> obrada: Regionalni koordinator SMŽ

Sukladno broju stanovnika, najveći je broj registriranih udruga u najvećim županijskim gradovima Sisku i Kutini, a najmanje ih je u općinama Majur i Hrvatska Dubica.

Tablica 2: Broj registriranih udruga prema jedinicama lokalne samouprave u Sisačko-moslavačkoj županiji na dan 14.9.2022. godine

Jedinica lokalne samouprave	Broj udruga
Sisak	503
Petrinja	186
Kutina	238
Novska	119
Glina	84
Hrvatska Kostajnica	38
Popovača	132
Donji Kukuruzari	14

Dvor	45
Gvozd	20
Hrvatska Dubica	12
Jasenovac	36
Lekenik	57
Lipovljani	30
Majur	12
Martinska Ves	39
Sunja	53
Topusko	30
Velika Ludina	25
Ukupno	1673

Određeni broj udruga posljednjih nekoliko godina djeluje u skladu s obilježjima društvenoga poduzetništva te na taj način osiguravaju održivost svojem djelovanju i projektima.

3.14.5. Ostali subjekti

Turizam ima jednu od ključnih uloga u razvoju Sisačko-moslavačke županije. U županiji djeluju Turistička zajednica Sisačko-moslavačke županije, Turističke zajednice gradova Siska, Petrinje, Kutine, Novske, Popovače i Hrvatske Kostajnice, Turističke zajednice Topusko i Lipovljani, Turističke zajednice općina Lekenik i Jasenovac koje značajno doprinose upravljanju razvojem.

Turistička zajednica Hrvatska Kostajnica, odnosno Grad Hrvatska Kostajnica i Općine Dvor, Hrvatska Dubica, Donji Kukuruzari, Majur i Sunja pokrenule su tijekom 2022. godine postupak osnivanja Turističke zajednice područja Banovina Pounje.

Zaključno, razvojne potrebe u ovom području odnose se na optimizaciju i digitalizaciju usluga i procesa javne uprave, jačanje kapaciteta djelatnika te povećanje međusektorske suradnje, ponajprije s organizacijama civilnog društva. Sustavu upravljanja imovinom i prostorom županije potrebno je povećati učinkovitost digitalizacijom i sustavom novih usluga.

3.15. SWOT ANALIZA

S ciljem definiranja razvojnih potencijala i razvojnih izazova korištena je SWOT analiza: alat koji služi za prepoznavanje prednosti, slabosti, prilika i prijetnji (ili izazova), uzimajući u obzir kako unutarnje, tako i vanjsko okruženje.

SNAGE	SLABOSTI
<u>Društvo</u>	<u>Društvo</u>
Dominacija udjela radno sposobnog stanovništva u dobi od 15 do 65 godina starosti (65,96 %)	Posljedice katastrofalnog potresa na život stanovnika
Razvoj društvene infrastrukture u svrhu poboljšanja kvalitete života	Snažan trend iseljavanja stanovništva
Kontinuirana obnova i izgradnja objekata zdravstvene i obrazovne infrastrukture	Visoka stopa nezaposlenosti
Započet proces deinstytucionalizacije ustanova socijalne skrbi na području županije	Neodgovarajuća i nedostatna opremljenost većine objekata zdravstvene i socijalne skrbi te ustanova za odgoj i obrazovanje, kulturu i sport i dr.
Razvijen nevladin sektor s dostupnim uslugama za građane	Nepovoljna demografska slika (udio stanovništva starog 65 godina i više je 24,51 % te prema tome Sisačko-moslavačka županija spada među demografski najugroženije županije u Republici Hrvatskoj)
Započet proces modernizacije strukovnih programa škola u skladu s potrebama tržišta rada i visoka razina inovativnosti mladih	Nepovoljna obrazovna struktura
Postojanje subvencioniranja i sufinanciranja troškova za srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje	Izražen proces napuštanja i propadanja ruralnih sredina (visok udio stare i radno neaktivne populacije)
<u>Gospodarstvo</u>	Visok stupanj socijalne i radne isključenosti
Snažna tradicija obrta, malog i srednjeg poduzetništva, industrije i poljoprivrede	Nedostatno ulaganje u razvoj kadrova
Veliki broj opremljenih postojećih i planiranih poduzetničkih zona uz glavne prometne smjerove	Nedostatno korištenje mogućnosti za cjeloživotno obrazovanje
Postojanje kapacitiranih potpornih institucija za poduzetnike - poduzetnička infrastruktura	Neusklađenost između ponude i potražnje na tržištu rada značajan odljev obrazovanih ljudi, osobito mladih iz SMŽ
Povoljni poduzetnički krediti s povlaštenim kamatama za poduzetnike	<u>Gospodarstvo</u>
Razvoj investicijskog okruženja s ciljem poticanja ulaganja i jačanja poduzetničke kulture	Pad prihoda i pad izvoza zbog posljedica pandemije uzrokovane virusom COVID-19
Postojanje raspoloživih i neiskorištenih gospodarskih kapaciteta koji se brzo mogu staviti u funkciju	Neobnovljeni u potresu uništeni gospodarski objekti
Postojanje preradbenih kapaciteta za poljoprivrednu i prehrambenu industriju	Nedovoljno razvijena poduzetnička klima
Izvozno-proizvodna županija	Neusklađenost potreba investitora i mogućnosti gradnje u poslovnim zonama
Resursi mineralnih sirovina (nafta, plin, kamen)	Pad broja obrtnika
Održivo korištenje prirodnih resursa i baštine u svrhu gospodarskog razvoja	Neravnomjerna gustoća naseljenosti i broja zaposlenih
Dostupnost kvalificirane i iskusne radne snage za pojedine sektore (metaloprerađivačka, kemijska, tekstilna, prehrambena industrija, turizam i ugostiteljstvo te zdravstvo)	Nedovoljna iskorištenost turističkih potencijala
Postojanje uvjeta za razvoj različitih oblika turizma (lovni, ribolovni, robinzonski, seoski, rekreativni, lječilišni, cikloturizam, gastroturizam i sl.)	Nedovoljno razvijen zdravstveni turizam
Broj smještajnih kapaciteta u turizmu u stalnom porastu	Nedovoljna iskorištenost kulturne baštine u turističke svrhe
	Nedovoljan broj (visoko) kategoriziranih smještajnih kapaciteta
	Neiskorišten potencijal autohtone gastronomske ponude i poljoprivrednih proizvoda/nedostatak zaštićenih i brendiranih proizvoda
	Zapuštenost i usitnjenost poljoprivrednog zemljišta
	Nedostatno navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta

Bogato i raznovrsno kulturno i povijesno naslijeđe
Njegovanje tradicijskih vrijednosti, lokalne kulture i običaja
Očuvane autohtone pasmine i sorte (s mogućnošću brendiranja i zaštite geografskog podrijetla proizvoda)

Stanje u okolišu i prostoru

Povoljan zemljopisni, geostrateški i geopolitički položaj (Hrvatska - EU)

Postojanje razgranate prometne mreže (povoljan prometni položaj, blizina aerodroma, dobra cestovna povezanost, postojeći željeznički promet)

Postojanje osnovne infrastrukturne mreže (ceste, riječni plovni put, željeznica, vodovodi, elektroenergije, telekomunikacije, magistralni naftovod i plinovod i dr.)

Očuvane prirodne vrijednosti (Lonjsko polje, Odransko polje, Moslavačka gora, Sunjsko polje...)

Razvoj sustava upravljanja i korištenja prirodnih vrijednosti (Natura i zaštićena područja SMŽ)

Bogati prirodni resursi posebice za proizvodnju hrane i energije (šume, geotermalni izvori, voda, poljoprivredno zemljište, mineralne sirovine)

Prostorna i biološka raznolikost

Povoljni klimatski uvjeti za razvoj ekološki prihvatljive poljoprivredne proizvodnje (povrtlarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, pčelarstvo, peradarstvo, ljekovito bilje i dr.)

Vodni resursi

Termalni izvori

Institucionalni kontekst

Jačanje konkurentnosti kroz umrežavanje (zadruge, klasteri, LAG-ovi)

Velik broj udruga različitog područja djelovanja (udruge unutar civilnog sektora, nevladine organizacije)

Visoka razina suradnje s JLS u sastavu SMŽ (horizontalno i vertikalno)

Izrađeni sektorski strateški planovi i programi razvoja (poljoprivreda, turizam, poduzetništvo, program razvoja poduzetničkih zona, ljudski potencijali)

Pokrivenost županije prostorno-planskom dokumentacijom

Kontinuirana međuregionalna i prekogranična suradnja

Razvijeni kapaciteti Županije za korištenje programa i fondova EU

Male količine poljoprivrednih proizvoda - nekonkurentnost

Niska razina energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije

Slaba povezanost obrazovno-istraživačkih institucija i gospodarstva te nedovoljna razina ulaganja u istraživanje i razvoj

Zastarjeli tehnološki procesi

Niska razina korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije

Stanje u okolišu i prostoru

Nezadovoljavajuće stanje prometne infrastrukture i komunikacije u pojedinim dijelovima županije

Nedostatno održavanje županijskih i lokalnih cesta, putova, mostova i željezničkih pruga

Neravnomjeran razvoj županije

Neuređeni riječni plovni putevi (Sava, Kupa, Una)

Nedovoljno razvijen javni prijevoz u SMŽ

Nezadovoljavajuće stanje i nedovoljno razvijena komunalna infrastruktura u pojedinim dijelovima županije

Nedovoljno razvijena svijest o održivom gospodarenju otpadom, nepotpun sustav gospodarenja otpadom, povećane količine otpada nastale kao posljedica potresa

Neuređen katastar podzemnih instalacija (vodovod, kanalizacija, HT, HEP, plinovod)

Nezavršen proces razminiranja na minski zagađenim područjima SMŽ

Nedovoljna zaštita okoliša (onečišćenje izvora vode, sustav odvodnje i zbrinjavanje otpada)

Nedostatna financijska sredstva za provedbu praćenja kvalitete sastavnica okoliša

Nedovoljno iskorišteni prirodni resursi SMŽ

Neusklađenost prostorno-planske dokumentacije s novim gospodarskim trendovima i zahtjevima investitora

Institucionalni kontekst

Nedovoljno učinkovita institucionalna podrška na svim razinama

Neriješeni imovinsko-pravni odnosi

PRIJEDLOGI

PRIJETNJE

Društvo

Ublažavanje negativnih demografskih kretanja

Društvo

Potresom razrušeni stambeni i javni objekti

Kontinuitet depopulacije, starenje stanovništva i

Potporna procesu deinstitucionalizacije

Gospodarstvo

Domaća i strana poticanja razvoja poduzetništva

Nacionalni sustav poticanja poduzetništva

Obnova tradicionalnog obrta

Poticati razvitak novih industrija temeljenih na suvremenim tehnologijama i sa što višim stupnjem dodane vrijednosti

Sredstva EU fondova na raspolaganju za projekte

Razvoj znanstveno-istraživačkih i IT centara povezanih s potrebama i u suradnji s gospodarskim sektorom

Usklađivanje obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada

Stanje u okolišu i prostoru

Izgradnja i poboljšanje prometne i ostale infrastrukture (cestovne, željezničke, riječne i dr.)

Dovršetak izgradnje autoceste Sisak - Zagreb

Ulazak Hrvatske u schengenski prostor (vanjska granica EU)

Mogućnost razvoja riječnog prometa

Poboljšanje sustava i tehnologija za gospodarenje otpadom

Izgradnja i poboljšanje energetske i informacijsko-komunikacijske infrastrukture

Povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i poboljšanje energetske učinkovitosti

Izgradnja i razvoj stakleničke proizvodnje

Proglašavanje EKOZONA na mikroregionalnoj razini

Jačanje konkurentnosti kroz brendiranje autohtonih i/ili eko prihvatljivih proizvoda te zaštita geografskog podrijetla

Institucionalni kontekst

Uspostavljanje bilateralne i multilateralne suradnje sa zemljama u okruženju

Jačanje ljudskih potencijala i strateško umrežavanje na regionalnoj i lokalnoj razini sa svrhom učinkovitijeg upravljanja projektima i cjelokupnim razvojem

deruralizacija

Odljev stručnih i visokoobrazovanih kadrova (emigracija mladih i obrazovanih)

Gospodarstvo

Izrazito nepovoljne posljedice pandemije i potresa

Smanjivanje interesa za tradicionalna zanimanja (bez razmatranja ekonomske isplativosti/neisplativosti)

Nefleksibilan i neadekvatan model obrazovnog sustava koji ne odgovara potrebama gospodarstva

Nezainteresiranost poslodavca za zapošljavanje radnika starije dobi

Nedovoljno poticanje stvaranja brenda

Smanjena dostupnost kapitala za poslovna ulaganja

Neadekvatan sustav upravljanja povijesno-kulturnom baštinom

Neadekvatnost zakonske regulative vezane uz korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH

„Siva“ ekonomija

Nepostojanje sustava za navodnjavanje

Stanje u okolišu i prostoru

Povećane količine otpada i njihovo neadekvatno zbrinjavanje

Neravnomjeran razvoj pojedinih dijelova županije zbog posljedica ratnih djelovanja (minski zagađena područja, oštećeni infrastrukturni objekti, depopulacija)

Degradacija postojeće infrastrukture radi nedostatka financijskih sredstava za redovno kvalitetno održavanje

Nedovoljno razrađen sustav gospodarenja otpadom

Neprilagođenost klimatskim promjenama i rastuća opasnost od elementarnih nepogoda i katastrofa (poplave, potresi, tuče, suše i dr.)

Dugotrajan i zahtjevan postupak izmjene prostorno-planske dokumentacije

Nedostatni podaci o kvaliteti sastavnica okoliša

4. OPIS PRIORITETA JAVNIH POLITIKA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

Na 6. sjednici 10. saziva Hrvatskog Sabora 5. veljače 2021. godine usvojena je **Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine**. U sustavu strateškog planiranja razvoja

NRSRH 2030. predstavlja najviši hijerarhijski akt te svi ostali dugoročni, srednjoročni i kratkoročni dokumenti planiranja razvoja na čitavom teritoriju ili specifičnim područjima Republike Hrvatske trebaju slijediti razvojne smjernice, ciljeve i prioritete ovog dokumenta. Zbog toga NRSRH 2030. predstavlja polazni strateški okvir izrade Programa, konkretno prijedloga smjernica i posebnih ciljeva te mjera i aktivnosti za revitalizaciju i ublažavanje posljedica potresa. Za ostvarenje razvojne vizije kao konkurentne, kreativne i sigurne zemlje, prepoznatljivog identiteta i kulture, kvalitetnih životnih uvjeta, očuvanih prirodnih resursa i jednakih prilika za sve, NRSRH 2030. ponudila je četiri razvojna smjera i značajan broj razvojnih prioriteta te djelovanja javnih politika. Jedan od razvojnih smjerova odnosi se upravo na ravnomjerni regionalni razvoj (razvojni smjer 4). Argumentirajući važnost ovog smjera u dokumentu se navodi sljedeće: „Podupiranjem teritorijalnih strategija, vođenih na regionalnoj razini te poticajnim mjerama za aktivaciju svih neiskorištenih potencijala, osobito zemljišta i nekretnina, omogućit će se ravnomjerniji regionalni razvoj te pridonijeti boljem standardu i kvaliteti života svih dijelova Hrvatske. Tim će se strategijama, između ostalog, potaknuti razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima (brdsko-planinska područja i otoci), jačati regionalna konkurentnost kroz pametnu specijalizaciju i jačati uloga gradova u policentričnom razvoju urbanih područja.“

Sukladno tome, u NRSRH 2030. izdvaja se **strateški cilj 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima**. Realizacija ovog cilja kroz provedbu brojnih drugih strateških akata, programa razvoja i operativnih, provedbenih programa mora polučiti smanjenjem razvojnih disproporcija koje kao dugoročni problem Republike Hrvatske predstavljaju značajno ograničenje svih razvojnih dimenzija (ekonomskih, društvenih, infrastrukturnih i drugih). Zbog toga je ovaj cilj u okviru NRSRH 2030. direktno povezan sa sadržajem Plana čija provedba treba rezultirati razvojnim pomacima Sisačko-moslavačke županije i smanjenjem razvojnog zaostajanja ove županije u odnosu na ostala područja Republike Hrvatske.

NRS-om su utvrđeni sljedeći prioriteti provedbe politike na području razvoja potpomognutih i brdsko-planinskih područja: demografska revitalizacija depriviranih područja, gospodarska regeneracija depriviranih područja, pametno upravljanje resursima, povezanost i mobilnost, poboljšanje kvalitete života razvojem javne infrastrukture (komunalne, prometne, poslovne i društvene), podrškom stanogradnji i razvojem javnih usluga, sanacija posljedica razornih potresa i obnova pogođenih područja, razvoj i izgradnja širokopojasne infrastrukture i elektroničkih komunikacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta te razvoj pametnih sela.

Nadalje, jedno od polazišta za predlaganje smjernica razvoja i posebnih ciljeva te mjera i aktivnosti za jačanje konkurentnosti Sisačko-moslavačke županije je i **Zakon o potpomognutim područjima** (Narodne novine broj 118/18) koji je na snazi od 4. siječnja 2019. godine te krovni **Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske** (Narodne novine broj 147/14, 123/17, 118/18) u kojem se navodi da su potpomognuta područja ona koja su prema indeksu razvijenosti ocijenjena kao područja koja zaostaju u razvoju u odnosu na nacionalni prosjek te je njihov razvoj potrebno dodatno poticati. Zakonom o potpomognutim područjima stavlja se naglasak na specifičnosti mikrolokacija i potiče aktivacija svih dionika na zajedničkom radu za dobrobit potpomognutih područja i njihov gospodarski oporavak što je preduvjet za sprečavanje iseljavanja stanovništva i smanjenje negativnog demografskog trenda. U skladu s člankom 3. Zakona, Republika Hrvatska, jedinice područne (regionalne) samouprave i jedinice lokalne samouprave te njihova tijela dužni su poduzimati sve potrebne radnje radi jačanja konkurentnosti i ostvarenja vlastitih razvojnih potencijala potpomognutih područja, a između ostalih i one koje se odnose na: potporu potpomognutim područjima za povećanje i optimalno korištenje vlastitog razvojnog potencijala, odgovarajuće mjere za ravnomjeran i održiv razvoj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na potpomognutim područjima, zadržavanje i poticanje naseljavanja stanovnika na potpomognutim područjima, poticanje unaprjeđenja razvojnih programa na područjima gdje povijesno žive i pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena i značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti.

Temeljem navedenih Zakona izrađen je od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije **Program društvene i gospodarske revitalizacije potpomognutih područja pogođenih potresom u Sisačko-moslavačkoj županiji**

<https://razvoj.gov.hr/UserDocImages//slike/Vijesti/2021/Prosinac/Program%20revitalizacije//Program%20dru%C5%A1tvene%20i%20gospodarske%20revitalizacije%20potpomognutih%20podru%C4%8Dja%20Sisa%C4%8Dko-moslava%C4%8Dke%20%C5%BEupanije%20pogo%C4%91enih%20potresom.pdf>

STRATEŠKI SMJER 1. POTICANJE RAZVOJA OSNOVNIH ČINITELJA KONKURETNOSTI ŽUPANIJE

POSEBAN CILJ 1. Povećanje produktivnosti i zaposlenosti

Očekivani učinci:

Porast sveukupnog gospodarskog prosperiteta županije

Smanjenje gospodarske divergencije županije u odnosu na prosječna nacionalna kretanja

POSEBAN CILJ 2. Demografska revitalizacija

Očekivani učinci:

Zaustavljanje depopulacije županijskog stanovništva

Poboljšanje strukturnih obilježja županijskog stanovništva

STRATEŠKI SMJER 2. OTKLANJANJE I UBLAŽAVANJE POSLJEDICA UZROKOVANIH POTRESOM

POSEBAN CILJ 3. Obnova i izgradnja stambenih i poslovnih objekata

Očekivani učinci:

Obnova oštećenih i izgradnja potresom uništenih objekata za potrebe stanovanja i obavljanja poslovnih i proizvodnih djelatnosti

POSEBAN CILJ 4. Obnova i izgradnja nužne društvene i gospodarske infrastrukture

Očekivani učinci:

Uspostavljanje nužnih infrastrukturnih pretpostavki za normalno funkcioniranje života ljudi i gospodarskih subjekata

Globalni ciljevi (Sustainable Development Goals, SDGs) novi su, univerzalni ciljevi i pokazatelji za koje se očekuje da će ih članice Ujedinjenih naroda koristiti u kreiranju svojih programa i politika sljedećih petnaest godina. Sedamnaest ih je i usredotočuju se na uzroke siromaštva i univerzalnu potrebu za razvojem koja će u jednakoj mjeri odgovarati svih ljudima i dijelovima svijeta, a trajat će do 2030. godine.

Slijedom svega prethodno navedenog te temeljem analize srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala prioriteta javnih politika Sisačko-moslavačke županije su:

- **gospodarski rast**
- **održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete života**
- **održivo upravljanje**

Gospodarski rast ostvarit će se povećanjem konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti kroz niz koordiniranih mjera poput poticanja razvoja proizvodnih djelatnosti, jačanja investicijskog okruženja i investicijskog potencijala, potpora obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima, promoviranjem poduzetništva, razvojem poduzetničke i poslovne potporne infrastrukture te potporom obrazovanju u poduzetništvu i povećanju zapošljivosti. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije jedan je od temelja gospodarskog rasta ove županije u sljedećem srednjoročnom razdoblju, a ostvarit će se potporom pripremi i provedbi projekata industrijske tranzicije i digitalne transformacije, osiguranjem podrške poduzećima u primjeni novih tehnologija, inovacija i naprednih materijala te podrškom primjeni istraživačko-razvojnih aktivnosti u akademskom i poslovnom sektoru.

Održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete života drugi je temeljni prioritet politike Sisačko-moslavačke županije koji će se ostvariti osiguravanjem uvjeta za demografsku revitalizaciju Sisačko-moslavačke županije, modernizacijom obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije, razvojem turizma i očuvanjem prirodne i kulturne baštine, povećanjem konkurentnosti poljoprivrede te ostalim ciljevima povećanja kvalitete života stanovnika kao što su razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga, zaštita okoliša, povećanje sigurnosti stanovnika, imovine i resursa te borba protiv klimatskih promjena. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti također će se temeljiti na održivim principima i biti u funkciji unaprjeđenja kvalitete života.

Održivo upravljanje ostvarit će se učinkovitim upravljanjem svim raspoloživim resursima, ponajprije upravom, imovinom, prostorom te izradom i provedbom razvojnih dokumenata.

Prioriteti javnih politika SMŽ	Posebni ciljevi SMŽ	Mjere
Gospodarski rast	PC1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti	1.1. Poticanje razvoja proizvodnih djelatnosti
		1.2. Jačanje investicijskog okruženja i investicijskog potencijala
		1.3. Potpore obrtnicima i malim i srednjim poduzetnicima
		1.4. Promoviranje poduzetništva
		1.5. Razvoj poduzetničke i poslovne potporne infrastrukture
		1.6. Potpore obrazovanju u poduzetništvu i povećanju zapošljivosti
	PC2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije	2.1. Potpora pripremi i provedbi projekata industrijske tranzicije i digitalne transformacije
		2.2. Osiguranje podrške poduzećima u primjeni novih tehnologija, inovacija i naprednih materijala
		2.3. Podrška primjeni istraživačko-razvojnih aktivnosti u akademskom i poslovnom sektoru
	Održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete života	PC3. Osiguravanje uvjeta za demografsku revitalizaciju Sisačko-moslavačke županije
3.2. Zadržavanje postojećeg i poticanje doseljavanja novog stanovništva		

		3.3. Unaprjeđenje i modernizacija društvene infrastrukture
	PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije	4.1. Unaprjeđenje ranog, predškolskog te osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja
		4.2. Obnova, izgradnja, modernizacija i opremanje srednjih škola i učeničkih domova
		4.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje u području visokog obrazovanja te izgradnja, modernizacija i opremanje studentskih domova
		4.4. Razvoj sportske infrastrukture i jačanje kapaciteta u sustavu sporta
		4.5. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja
	PC5. Razvoj turizma i očuvanje prirodne i kulturne baštine	5.1. Razvoj turističkih proizvoda utemeljenih na kulturnoj, prirodnoj baštini i tradicionalnim vrijednostima
		5.2. Promoviranje turističke ponude SMŽ
		5.3. Potpora izradi i provedbi planova upravljanja zaštićenim područjima NATURA 2000
		5.4. Poticanje razvoja kulture i očuvanja kulturne baštine
	PC6. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	6.1. Potpore razvoju poljoprivredne proizvodnje
		6.2. Potpora izradi i provedbi razvojnih programa, projekata, stručnih studija, projekata u interesu Sisačko-moslavačke županije
		6.3. Promocija i promidžba proizvoda i ruralnog područja Sisačko-moslavačke županije
		6.4. Potpore korisnicima prava lova
	PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga	7.1. Unaprjeđenje, obnova i razvoj zdravstvene infrastrukture
		7.2. Razvoj zdravstvenih usluga
		7.3. Unaprjeđenje, obnova i

		razvoj socijalne infrastrukture
		7.4. Razvoj socijalnih usluga
		7.5. Zaštita dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
	PC8. Zaštita okoliša te borba protiv klimatskih promjena	8.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije
		8.2. Poboljšanje energetske učinkovitosti
		8.3. Osiguravanje dostupnosti i dostatnosti opskrbe energijom
		8.4. Ulaganja u unaprjeđenje komunalne infrastrukture i usluga
		8.5. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
	PC9. Jačanje sustava odgovora na prirodne katastrofe	9.1. Razminiranje miniranih područja
		9.2. Održivo upravljanje sustavom civilne zaštite i zaštite od požara
		9.3. Jačanje otpornosti na klimatske promjene i krizna stanja
	PC10. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti	10.1. Poticanje i razvijanje međumjesnog putničkog prijevoza (autobus, željeznica)
		10.2. Sufinanciranje javnog riječnog prometa
		10.3. Poticanje prometne mobilnosti
		10.4. Modernizacija usluga u željezničkom prometu te poboljšanje, modernizacija i izgradnja željezničke infrastrukture
Održivo upravljanje	PC11. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava javne uprave SMŽ	11.1. Optimizacija i digitalizacija usluga i procesa javne uprave i korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija
		11.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave
		11.3. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava upravljanja imovinom i prostorom županije
		10.4. Jačanje suradnje s

5. POPIS POSEBNIH CILJEVA S OPISOM, PRIPADAJUĆIM POKAZATELJIMA ISHODA I POPISOM MJERA ZA PROVEDBU

Republika Hrvatska uspostavila je sveobuhvatni i koherentni sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem na nacionalnoj razini koji podrazumijeva definiranje smjera razvoja, prioriteta, ciljeva i željenih rezultata kao i raspodjelu resursa za ostvarenje istih. Sustav strateškog planiranja temelji se na aktima strateškog planiranja koje donose Republika Hrvatska, županije i jedinice lokalne samouprave te na aktima strateškog planiranja koji su povezani s okvirom za gospodarski razvoj i korištenje fondova EU-a.

Sustav strateškog planiranja temelji se i na hijerarhijskoj uvjetovanosti akata, odnosno usklađenosti akata niže s aktima više ili jednake hijerarhijske razine te s dokumentima prostornog uređenja. Po potrebi se provodi strateška procjena utjecaja na okoliš, a postoji i obveza procjene fiskalnog učinka u skladu s propisom kojim se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna.

Srednjoročna vizija razvoja, usklađena s relevantnim dugoročnim aktima strateškog planiranja

Postizanje posebnih ciljeva Plana razvoja bitno će utjecati na kvalitetu i standard života stanovnika županije. U središte promišljanja budućeg razvoja županije postavljeni su ljudi, njihove potrebe i razvoj njihovih potencijala. Poseban naglasak postavljen je na zajedničko sudjelovanje svih dionika regionalnog razvoja kako bi se ostvarila **vizija daljnjeg razvoja županije:**

Vizija

Sisačko-moslavačka županija 2027. godine je održiva, konkurentna i privlačna regija u kojoj se znanje i inovacije spajaju s prirodom i poviješću stvarajući okruženje za dobro, ugodno i visokokvalitetno življenje.

Posebni ciljevi SMŽ

U nastavku dokumenta opisani su posebni ciljevi s pokazateljima ishoda i mjere čijom će se provedbom neposredno provoditi posebni ciljevi.

Horizontalni prioriteti prema NRS su: promicanje ravnopravnosti i jednakih mogućnosti te se ovi prioriteti odnose na sve posebne ciljeve Sisačko-moslavačke županije.

SMŽ PC1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti

(NRS SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo)

Opis cilja:

Sisačko-moslavačka županija još je prije pandemije koronavirusa započela rast i razvoj temeljen na tehnološkoj spremnosti i inovacijama i to kroz poticanje razvoja videoigara, ali je na cjelokupno gospodarstvo županije pandemija ipak utjecala izazvavši ili stagnaciju ili pad. Želimo li ostati konkurentni unatoč utjecaju globalizacije, potrebno je konstantno i značajno ulagati u tehnologiju i kompetencije te znanje i vještine ljudi budući da su ljudi najvažniji resurs. Tradicionalna industrija županije trenutno se nalazi u izazovnom razdoblju budući da je potrebno proći period transformacije na moderne napredne tehnologije i uvođenje inovacija u procese poslovanja kako bi se pojačala konkurentnost proizvoda i usluga, a time i povećanje izvoza roba i usluga na što će se utjecati i potporama. Moderne tehnologije pokreću i moderne načine poslovanja, što donosi koncepte kružnog gospodarstva i ekonomije dijeljenja, ali i korištenje globalnih platformi. Značajnim ulaganjem u ljude, intelektualnu imovinu, napredne tehnologije, digitalizaciju i pametnu specijalizaciju doprinijet će se regionalnom razvoju i osnaživanju županije na globalne izazove i krize. U svrhu okretanja plavom i zelenom rastu utvrdit će se ključni sektori razvoja te poduzeti potrebna ulaganja u njihovu transformaciju prema većoj dodanoj vrijednosti. Regionalna i lokalna samouprava će nastaviti stvarati pozitivno poslovno okruženje što će se dobro odraziti i na nove poduzetničke pothvate, razvoj novih inovativnih tvrtki i u konačnici, na zapošljavanje. U županiji postoji prijenos znanja između akademske zajednice i javnog sektora, ali ga treba poboljšati te ostvariti i s privatnim sektorom u svrhu kretanja prema modernoj ekonomiji.

Na nacionalnoj razini Posebni cilj 1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti u skladu je s razvojnim smjerom 1. Održivo gospodarstvo i društvo NRS-a 2030. i pripadajućim strateškim ciljem 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo te pripadajućim prioritetnim područjima

koji će doprinijeti razvoju poduzetništva i obrta. Sisačko-moslavačka županija uspostavila je sustav potpornih financijskih modela za razvoj poticajnog poslovnog okruženja te pruža podršku rastu produktivnosti malih i srednjih poduzetnika. Značajna su i ulaganja na županijskoj razini u razvoj poslovne i istraživačke infrastrukture, razvoj i komercijalizaciju novih proizvoda i usluga malih i srednjih poduzetnika.

Na razini EU ovaj posebni cilj u skladu je s ciljem Kohezijske politike br. 1: Pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe te s posebnim ciljevima: 1.I Jačanje istraživačkih i inovacijskih sposobnosti i povećana primjena naprednih tehnologija; 1.II Iskorištavanje koristi digitalizacije za građane, poduzeća i vlade; 1.III Jačanje rasta i konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika; 1.IV Razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju i poduzetništvo.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti u skladu je s globalnim ciljevima 1. Iskorijeniti siromaštvo svugdje i u svim njegovim oblicima, 8. Promicati ravnopravan, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve te 9. Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije.

Mjere PC1:

1.1. Poticanje razvoja proizvodnih djelatnosti

U okviru mjere Poticanje razvoja proizvodnih djelatnosti pružat će se stručna pomoć kako bi se pojačala konkurentnost i potaknula pametna specijalizacija te će se povećati potpora poduzećima u svrhu povećanja izvoza roba i usluga, a sve kroz suradnju javnog i privatnog sektora. Povećanjem proizvodnje te izvoza povećat će i broj radnih mjesta.

1.2. Jačanje investicijskog okruženja i investicijskog potencijala

Ovom će se mjerom raditi na daljnjem jačanju investicijskog okruženja i potencijala kroz uspostavu potpornih modela, poticanjem razmjene iskustava i znanja kroz održavanje stručnih skupova i događanja. Investicijski potencijal županije promovirat će se zagovaranjem i klasičnim kanalima.

1.3. Potpore obrtnicima i malim i srednjim poduzetnicima

Mjerom Potpore obrtnicima i malim i srednjim poduzetnicima konstantno će se raditi na promociji strukovnih zanimanja, naročito starih obrta i tradicijske proizvodnje kroz podršku,

osnivanje i razvoj novih poslovnih subjekata te kroz subvencije za poslovne subjekte. Budući da su kreativne i pametne industrije sve više zastupljene na ovome području, ali još uvijek nedovoljno, razvit će se sustav potpora novim industrijama i društvenom poduzetništvu koje je također na ovim područjima u začetku.

1.4. Promoviranje poduzetništva

Ovom će se mjerom unaprijediti poslovno okruženje i promovirati poduzetništvo, naročito kroz organizaciju manifestacija i promotivnih aktivnosti te digitalizacijom marketinških i promotivnih sadržaja što će omogućiti veći doseg korisnika.

1.5. Razvoj poduzetničke i poslovne potporne infrastrukture

Mjerom Razvoj poduzetničke i poslovne potporne infrastrukture povećat će se konkurentnost i zaposlenost kroz jačanje različitih oblika suradnje gospodarstvenika, od klastera preko uspostave poduzetničkih centara i inkubatora do razvojnih agencija, tehnoloških parkova, co-working prostora i druge poduzetničke potporne infrastrukture. Važnost udruživanja u klastere pokazala se kvalitetnim potezima pa će Županija podržati udruživanje gospodarstvenika u klastere kako bi ih osnažila, ali i kako bi se osnažili drugi oblici suradnje. Ovom će se mjerom omogućiti i uspostava novih te razvoj postojećih poduzetničkih zona, a ulaganje u poduzetničku infrastrukturu, opremanje i proširenje kapaciteta također će utjecati na konkurentnost. Promocijom poduzetničkih potpornih institucija i programa stvorit će se uvjeti za povezivanje potpornih institucija te razmjenu prakse i iskustava, što će ojačati kapacitete.

1.6. Potpore obrazovanju u poduzetništvu i povećanju zapošljivosti

Ovom će se mjerom omogućiti potpore programima obrazovanja i osposobljavanja za poduzetništvo i obrtništvo te potpore provedbi programa usmjerenih prema digitalizaciji poslovanja. Isto tako, stvorit će se uvjeti za poticanje i promoviranje cjeloživotnog obrazovanja, za što će temelj biti izrada, provedba i evaluacija Strategije razvoja ljudskih potencijala SMŽ te unaprjeđenje kapaciteta i djelovanja Lokalnog partnerstva za zapošljavanje SMŽ, što je jedan od preduvjeta za postizanje veće usklađenosti vještina s potrebama tržišta rada poboljšanjem suradnje dionika na tržištu rada. Kako bi se povećala zapošljivost, ova će mjera omogućiti razvoj, unaprjeđenje i provedbu stručne prakse u srednjem i visokom obrazovanju, što će stvoriti temelje za poticanje samozapošljavanja i promicanje poduzetništva i obrtništva, a omogućit će i osposobljavanje i usavršavanje vještina nezaposlenih osoba s potrebama tržišta rada, kao i promicanje socijalne i profesionalne integracije osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada.

Pokazatelji ishoda za PC1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost 2021. godina	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.1.31 Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	20 416 (udio u ukupnom broju zaposlenih je 48,1 %)	26 540
OI.02.1.32 Ostvareni prihodi poduzetnika sa područja JP(R)S u djelatnosti "Prerađivačka industrija" (NKD 2007)	7.763.199.191,00 kn (izvor: Digitalna komora)	8.500.000.000,00 kn
OI.02.4.32 Broj aktivnih pravnih osoba	4874	5500

SMŽ PC2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije

(NRS SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo)

Opis cilja:

Budući da se Sisačko-moslavačka županija nalazi na povoljnom geografskom položaju koji je i sjecište puteva, a izvoz je u stalnome porastu, nastaviti će se poticati izvozno orijentirane industrije. Jačanje takve industrije temeljit će se na osiguranju podrške poduzećima u primjeni novih tehnologija, inovacija i naprednih materijala te na poticanju i razvoju poduzeća u tehnološkoj opremljenosti, razvoju i primjeni tehnologija i znanja i razvoju istraživačkih kapaciteta. Poseban fokus će se staviti na digitalnu transformaciju što će doprinijeti jačanju globalne konkurentnosti. Županija će osigurati uvjete za stvaranje inovacija, transfer znanja i primjenu novih tehnologija u poduzetništvu te uvjete za razvoj ljudskih potencijala, naročito u STEM području kroz podršku i primjenu istraživačko-razvojnih aktivnosti u akademskom i poslovnom sektoru.

Digitalna transformacija jedna je od polazišnih točaka gospodarskog razvoja SMŽ, svakodnevno se u praksi pokazuje korisnom i potrebnom pa je treba konstantno unaprjeđivati. Dostupnost moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnog društva pa je potrebno obratiti pozornost i na širenje širokopolasne infrastrukture. Digitalna transformacija ima potencijal stvaranja novih radnih mjesta i održivog i uključivog rasta. Dostupnost visokokvalitetne komunikacijske infrastrukture preduvjet je razvoja digitalnog društva, ali i ujednačenog i održivog razvoja uopće, naročito na područjima na kojima je primijećena slabija pokrivenost signalom i slaba rasprostranjenost širokopolasne infrastrukture.

Digitalna transformacija povećat će socijalnu i gospodarsku otpornost, a samim time i broj radnih mjesta održivog i uključivog rasta. Ostvarenje ovoga cilja postići će se unaprjeđenjem digitalne

infrastrukture i izgradnjom iste na mjestima na kojima sada ne postoji, a time će se poboljšati moderno upravljanje, olakšati pristup informacijama i znanjima i razviti primjena e-usluga.

Provedba posebnog cilja 2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije izravno doprinosi ostvarenju prioritetnih područja javnih politika utvrđenih za postizanje strateškog cilja NRS-a 2030. 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo i Strateškog cilja 11. „Digitalna tranzicija društva i gospodarstva“. Prioriteti provedbe politike na području digitalne tranzicije gospodarstva NRS-a su, među ostalim, poticanje digitalne transformacije i primjene naprednih tehnologija u gospodarstvu i društvu, jačanje strateških digitalnih kapaciteta i povećanje razine digitalne zrelosti hrvatskih poduzeća radi osiguravanja preduvjeta za primjenu naprednih tehnologija, uspostava standardiziranih platformi za povezivanje i poslovanje, potpora prihvaćanju naprednih digitalnih i povezanih tehnologija u industriji, osobito u malim i srednjim poduzećima. Sisačko-moslavačka županija je započela s poticanjem procesa industrijske tranzicije i digitalne transformacije na svome području pripremom i provedbom projekata te pružanjem podrške novoosnovanim poduzećima koja primjenjuju napredne tehnologije kao i razvoju ljudskih i istraživačkih kapaciteta.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 2. Industrijska tranzicija i digitalna transformacija u skladu je s globalnim ciljevima: 8. Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve, 9. Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije te 10. Smanjiti nejednakosti unutar zemalja i među zemljama.

Mjere PC2:

2.1. Potpora pripremi i provedbi projekata industrijske tranzicije i digitalne transformacije

Mjera obuhvaća aktivnosti koje će doprinijeti lakšoj i kvalitetnijoj pripremi i provedbi projekata industrijske tranzicije i digitalne transformacije kroz uvođenje novih informatičkih sustava i digitalnih alata, povećanje razine informatičkih vještina zaposlenika te provođenje digitalne tranzicije po principu poslovanja bez papira. Kroz ovu je mjeru planirano i ulaganje te potpora jačanju domaćih i stranih ulaganja u industrijsku tranziciju i digitalnu transformaciju, a poticati će se i razvoj tehnološke opremljenosti poduzeća kao i razvoj i primjena tehnologija i znanja te razvoj ljudskih i istraživačkih kapaciteta, naročito u STEM području.

2.2. Osiguranje podrške poduzećima u primjeni novih tehnologija, inovacija i naprednih materijala

Mjerom 2.2. će se omogućiti poticanje i razvoj poduzeća u tehnološkoj opremljenosti, primjeni novih tehnologija, inovacija i naprednih materijala, razvoju i primjeni tehnologija i znanja. Energetski intenzivnom gospodarstvu nužna je modernizacija i dekarbonizacija.

2.3. Podrška i primjena istraživačko-razvojnih aktivnosti u akademskom i poslovnom sektoru

Potpora razvoju ljudskih i istraživačkih kapaciteta u akademskom i poslovnom sektoru te podrška i primjena istraživačko-razvojnih aktivnosti nužan je preduvjet za uspješnu zelenu tranziciju i digitalnu transformaciju.

Pokazatelj ishoda za PC2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost 2021. godina	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.9.16 Ljudski resursi u znanosti i tehnologiji	69	85
OI.02.4.27 Bruto investicije u intelektualnu imovinu na području JP(R)S	28 516 (u tis. kuna)	35 000
OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0	< 5

SMŽ PC3. Osiguravanje uvjeta za demografsku revitalizaciju Sisačko-moslavačke županije

(NRS SC6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji)

Opis cilja:

Budući da je na posljednjem popisu stanovništva u SMŽ zabilježen značajan pad broja stanovnika, a stanovništvo je i sve starije, potrebno je potaknuti stanovništvo na ostanak i/ili povratak u županiju. Kako bi se stanovništvo potaknulo na ostanak i/ili povratak, potrebno je poticati kvalitetnu i sveobuhvatnu zdravstvenu zaštitu majke i djeteta, unaprijediti dostupnost i kvalitetu podrške roditeljstvu u zajednici kako bi se osnažile roditeljske kompetencije, a u svrhu smanjenja jednokratnih troškova obitelji s djecom, potrebno je osmisliti novčane dodatke poput dara za novorođenče. Isto tako, potrebno je poticati prirodni prirast stanovništva kroz novčanu pomoć za rođenje trećeg i svakog sljedećeg djeteta, ulagati u društvenu infrastrukturu koju koriste mlade obitelji, omogućavati produženi boravak u predškolskim i školskim ustanovama te subvencionirati prijevoz, prehranu i udžbenike učenicima i studentima, kao i stipendirati visoko obrazovanje. Kako bi

se potaknula revitalizacija cijeloga područja, a naročito onog pogođenog potresom, potrebno je poticati upisivanje fakulteta na potresom pogođenom području i to kroz stipendije i jednokratne potpore studentima, ali i osigurati zemljište, građevinski materijal i stambeni fond radi zbrinjavanja i zadržavanja obitelji te osmisliti novčane olakšice za javni prijevoz obitelji s više djece.

Na nacionalnoj razini posebni cilj 3. sukladan je razvojnom smjeru 2. Jačanje otpornosti na krize, strateškom cilju 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji te doprinosi ostvarenju prioriteta područja javnih politika.

NRS-om definirani prioriteti provedbe politike na području demografske revitalizacije i izgradnje poticajnog okruženja za mlade i obitelj su unaprjeđivanje položaja obitelji s djecom i lakše usklađivanje poslovnih i obiteljskih obveza, unaprjeđivanje mjera koje smanjuju gubitak dohotka roditelja tijekom rodiljnih i roditeljskih dopusta, unaprjeđivanje dostupnosti društvene infrastrukture koju koriste mlade obitelji, u prvom redu dostupnosti dječjih vrtića, povećanje stambenog fonda u javnom vlasništvu za najam mladim obiteljima, povećanje stambenog fonda radi zbrinjavanja i zadržavanja obitelji na potpomognutim područjima te ostvarivanje uvjeta za stambeno zbrinjavanje mladih zaposlenih ljudi s prosječnim primanjima koji nisu kreditno sposobni i ne mogu si priuštiti adekvatno stanovanje te su prisiljeni živjeti kao podstanari ili kod roditelja. Sisačko-moslavačka županija svojim posebnim ciljem izravno će pružiti podršku obiteljima kod podizanja djece, poticati zadržavanje postojećeg i poticanje doseljavanja novog stanovništva te pružiti potporu unaprjeđenju i modernizaciji društvene infrastrukture.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 3. u skladu je s globalnim ciljevima: 3. Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina, 4. Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima i 11. Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima.

Mjere PC3:

3.1. Pružanje podrške obiteljima kod podizanja djece

S obzirom na pad broja stanovnika, potrebno je kontinuirano pružiti podršku obiteljima kod podizanja djece, a što će Županija i činiti kroz dodjelu novčanih sredstava, ali i aktivnosti koje će utjecati na poboljšanje roditeljskih uvjeta. Dodjela novčanih sredstava bit će u vidu novčane pomoći za rođenje trećeg i svakog sljedećeg djeteta te novčani dodaci poput dara za novorođenče kojima je

primaran cilj smanjiti jednokratne troškove obitelji s djecom. Aktivnosti kojima će se poboljšati roditeljski uvjeti su poticanje kvalitetne i sveobuhvatne zdravstvene zaštite majke i djeteta te unapređenje dostupnosti i kvalitete podrške roditeljstvu u zajednici. Također, Županija će dodjelom učeničkih i studentskih stipendija i organizacijom ljetovanja za djecu pružati podršku obiteljima kod podizanja djece.

3.2. Zadržavanje postojećeg i poticanje doseljavanja novog stanovništva

Kako bi se zadržalo postojeće stanovništvo, ali i potaknulo doseljavanje novoga, osigurati će se zemljišta, građevinski materijal i stambeni fond za zbrinjavanje i zadržavanje obitelji, a mladim obiteljima omogućiti da djecu duže ostave u obrazovnim ustanovama kroz omogućavanje produženog rada i boravka u predškolskim i školskim ustanovama. Ulaganjem u društvenu infrastrukturu koju koriste mlade obitelji poput dječjih igrališta ili igraonica povećat se kvaliteta života, zadovoljstvo stanovnika pa tako i potaknuti stanovnike na ostanak ili doseljavanje u županiju. Isto tako, poticanjem fleksibilnog radnog vremena za majke s djecom do određene dobi utjecat će se na zadovoljstvo stanovnika životom u županiji, što će u konačnici rezultirati ostajanjem stanovništva.

3.3. Potpora unaprjeđenju i modernizaciji društvene infrastrukture

Dostupnost društvene infrastrukture značajan je čimbenik odabira mjesta stanovanja i života stanovnika, posebice mladih obitelji. Kulturni i društveni domovi mjesta su druženja, učenja, razmjene iskustava i provođenja slobodnog vremena, a ovom će se mjerom omogućiti razvoj i modernizacija društvene infrastrukture i usluga.

Pokazatelj ishoda za PC3 Osiguravanje uvjeta za demografsku revitalizaciju Sisačko-moslavačke županije

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost 2021. godina	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.3.03. Postotak stanovništva starosti 15 - 64 godine u ukupnom stanovništvu	62,22 %	65 %
OI.02.3.67 Migracijski saldo županije	-613 (2020.)	500
OI.02.13.41 Broj djece korisnika dječjih vrtića i drugih ustanova predškolskog odgoja	4017 (2021./2022.)	4500

SMŽ PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije

(NRS SC2. Obrazovani i zaposleni ljudi)

Opis cilja:

Tržište rada posljednjih se godina promijenilo i unatoč velikom broju nezaposlenih, kronično nedostaje radnika. Rješenje ovoga problema krije se u prilagođavanju radne snage tržištu rada odnosno u obrazovanju i razvoju ljudskih potencijala. Osim nemogućnosti za pronalazak radnika, poslodavci ih teško i zadržavaju zbog niskih plaća i lošijih uvjeta rada. Kako bi se riješio ovaj problem, potrebno je poduzeti mjere razvoja sustava obrazovanja, od predškolskog na dalje, razviti jednosmjenski rad škola i konstantno ulagati u razvoj znanja i vještina učenika, ali i učitelja.

Za razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija potrebno je promovirati deficitarna zanimanja. Ulaganjima u infrastrukturu i opremanje u području srednjoškolskog obrazovanja te izgradnjom, modernizacijom i opremanjem učeničkih i studentskih domova omogućit će se bolji uvjeti za školovanje i ostanak u županiji, što je vrlo bitno i za jačanje STEM vještina učitelja i učenika.

Temelj razvoju ljudskih potencijala je kvalitetno i cjeloživotno obrazovanje, a njime će se potaknuti i digitalna transformacija u znanosti.

Razvoj sustava obrazovanja iz prošlih godina provodit će se i u narednom razdoblju kako bi se uklonili nedostaci, a radit će se i na proširivanju mogućnosti za produženi boravak djece u odgojno-obrazovnim institucijama.

Na nacionalnoj razini Posebni cilj 4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije u skladu je s razvojnim smjerom 1. Održivo gospodarstvo i društvo, strateškim ciljem 2. Obrazovani i zaposleni ljudi te su predviđenim mjerama obuhvaćena sva prioritetna područja javnih politika u okviru ovog strateškog cilja. NRS-om utvrđeni prioriteti provedbe na području obrazovne politike su povećanje pristupačnosti visokokvalitetnog sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja svakom djetetu radi ostvarivanja prava na kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi i osiguravanja standarda kvalitete i resursa za podršku djeci izloženoj riziku socijalne isključenosti. Županija i jedinice lokalne samouprave kontinuirano ulažu u povećanje kapaciteta objekata i njihovo opremanje. Nadalje, prioriteti provedbe na području obrazovne politike utvrđeni NRS-om su, među ostalim i osiguravanje jednakih uvjeta sustavnog odgoja i obrazovanja postupnim uvođenjem cjelodnevnog nastave za učenike osnovnih škola, razvoj cjelovite potpore za djecu i učenike i sprječavanja napuštanja sustava obrazovanja te ulaska u NEET skupinu, s naglaskom na ranjive skupine te djecu i učenike s teškoćama u razvoju, osiguranje ranog prepoznavanja i podrške u odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika. Sisačko-moslavačka županija započela je modernizaciju strukovnog obrazovanja čime izravno doprinosi povećanju kvalitete, učinkovitosti i relevantnosti

sustava strukovnog obrazovanja kroz jačanje i promicanje učenja temeljenog na radu, izvrsnosti i fleksibilnosti. NRS-om je utvrđen i prioritet daljnjeg razvoja regionalnih centara kompetentnosti i unaprjeđenje kvalitete rada strukovnih škola te njihovo povezivanje s gospodarstvom i tržištem rada što Županija podupire osnivanjem i djelovanjem Regionalnog centra kompetentnosti Tehničke škole Sisak.

Jedan od prioriteta na području obrazovne politike je i poboljšanje kvalitete i relevantnosti programa za obrazovanje odraslih radi povećanja udjela odraslog stanovništva u procesima cjeloživotnog učenja, čemu Sisačko-moslavačka županija doprinosi nizom programa koje provodi na svom području (primjerice programi obrazovanja u području programiranja).

Prioriteti provedbe na području politike visokog obrazovanja su razvoj sustava visokog obrazovanja i internacionalizacija u skladu sa suvremenim europskim trendovima kroz unaprjeđenje dostupnosti kvalitetnog visokog obrazovanja, relevantnog u odnosu na tržište rada i društvo i razvoj studentskog standarda, infrastrukture i rada te sveučilišnih gradova kao rasadnika znanja i talenata. Sisačko-moslavačka županija će provedbom Posebnog cilja 4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije ulagati u infrastrukturu i opremanje u području visokog obrazovanja te graditi i opreмати moderne studentske domove.

U odnosu na NRS-om definirane prioritete provedbe politike zdravog i aktivnog življenja kao što su promicanje zdravlja i aktivnog života svih dobnih skupina građana, a posebno mladih kroz sport i rekreaciju, Sisačko-moslavačka županija će potaknuti razvoj sportske infrastrukture i jačanje kapaciteta u sustavu sporta kako bi se omogućilo prepoznavanje i poticanje sportskih talenata.

Na razini EU ovaj posebni cilj u skladu je s ciljem Kohezijske politike br. 4. Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom Europskog stupa socijalnih prava te s posebnim ciljem 4.II Poboljšanje pristupa uključivim i kvalitetnim uslugama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja razvojem infrastrukture.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije u skladu je s globalnim ciljevima: 4. Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima i 8. Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve.

Mjere PC4:

4.1. Unaprjeđenje ranog, predškolskog te osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja

Ovom su mjerom predviđena ulaganja u infrastrukturu i opremanje u području ranog, predškolskog te osnovnoškolskog obrazovanja (uključujući sportske dvorane, koncertne dvorane, sportska igrališta, dječja igrališta i drugo).

Jednosmjenski rad, razvoj znanja i vještina učenika i učitelja aktivnosti su koje će omogućiti ova mjera, uz ulaganja u infrastrukturu i opremanje u području obrazovanja od ranog i predškolskog pa do osnovnoškolskog.

4.2. Izgradnja, modernizacija i opremanje srednjih škola i učeničkih domova

Ova mjera omogućit će daljnji razvoj srednjoškolskog obrazovanja na području SMŽ te jačanje temeljnih i strukovnih kompetencija učenika. Izgradnja, modernizacija i opremanje srednjih škola i učeničkih domova utjecat će na jačanje vještina učitelja i učenika uz osiguravanje infrastrukturnih i drugih preduvjeta i kapaciteta.

4.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje u području visokog obrazovanja te izgradnja, modernizacija i opremanje studentskih domova

Ovom će se mjerom omogućiti ulaganje u infrastrukturu i opremanje u području visokog obrazovanja te izgradnja, modernizacija i opremanje studentskih domova, a svrhu razvoja i provedbe novih studijskih programa visokoobrazovnih ustanova i unaprjeđenje postojećih u skladu s potrebama na tržištu rada. Ovom će se mjerom potaknuti i digitalna transformacija u znanosti. Županija će nastaviti s provedbom stipendiranja visokog obrazovanja, a dodjeljivat će i stipendije u obliku jednokratnih potpora studentima s potresom pogođenog područja koji upišu fakultet na potresom pogođenom području.

4.4. Razvoj sportske infrastrukture i jačanje kapaciteta u sustavu sporta

Ovom mjerom će se potaknuti razvoj sportske infrastrukture i jačanje kapaciteta u sustavu sporta kako bi se omogućilo prepoznavanje i poticanje sportskih talenata. Ujedno će omogućiti i poboljšanje dostupnosti sportskih i rekreativnih sadržaja u vidu modernizacije, obnove i izgradnje. U svrhu osnaživanja ljudskih kapaciteta ovom će se mjerom poticati i promicanje tehničke kulture te razvoj infrastrukture i programa.

4.5. Poticanje cjeloživotnog obrazovanja

Svrha mjere je poticanje i unaprjeđenje cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada odnosno potpora razvoju konkurentne radne snage. Ovom mjerom poticat će se razvoj programa cjeloživotnog učenja te infrastrukture i usluga u tom području. Započet proces prekvalifikacija nezaposlenih i stjecanje digitalnih kompetencija potrebnih za radna mjesta u digitalnom društvu nastaviti će se i u narednom srednjoročnom razdoblju.

Pokazatelji ishoda za PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost 2021. godina	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.2.61 Broj korisnika učeničkih domova	80	193
OI.02.2.78 Udio učenika koji pohađaju jednosmjenske osnovne škole	47,39 % (sve škole)	55,72 %
OI.02.2.59 Udio učenika korisnika centara kompetencija, u ukupnom broju učenika	0	< 5 % od ukupnog broja učenika

SMŽ PC5. Razvoj turizma i očuvanje prirodne i kulturne baštine

(NRS SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo)

Opis cilja:

Sisačko-moslavačka županija jedna je od najzelenijih budućih da veći dio njene površine pokrivaju zaštićena područja. Samo je pod zaštitom ekološke mreže NATURA 2000 dvadesetak područja. Uz prirodnu, na ovome je prostoru zaštićena i mnogobrojna kulturna baština što stvara uvjete za razvoj održivog turizma temeljenog na odgovornom ponašanju prema prirodi i smanjenju ugljičnog otiska. Turizam u županiji u konstantnom je razvoju, a to potvrđuje i porast broja smještajnih jedinica i kreveta, ali je potrebno i dalje jačati turizam razvojem dodatnih kvalitetnih sadržaja turističke ponude, turističkih proizvoda utemeljenih na kulturnoj, prirodnoj baštini i tradicionalnim vrijednostima. Kroz poticanje ulaganja u turističku infrastrukturu, nove smještajne kapacitete i povezivanje sektora hrane s turizmom, dobit će se novi i zanimljiviji turistički sadržaji koji će privući posjetitelje. Budući da je naglasak na ekologiji i održivom, podupirat će se i ulagati u inovativne projekte eko i zelenog turizma u javnom i privatnom sektoru, a poticat će se i uvođenje oznake kvalitete i održivosti u sektoru turizma. Kako bi se dodatno obogatila turistička ponuda,

potrebno je jačati i snažnije promovirati postojeće i nove manifestacije vezane uz obogaćivanje turističke ponude, a za zeleniji turizam, poticati će se ulaganja u održiv, niskougljični rast turizma.

Provedbom ovog posebnog cilja Sisačko-moslavačka županija izravno doprinosi provedbi Strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, prioritetnom području 4. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma. Prioriteti javne politike koja će pridonijeti razvoju održivog, inovativnog i otpornog turizma utvrđenih NRS-om, među ostalim su poticanje ulaganja u održiv, niskougljični rast turizma, povećanje multiplikacijskih učinaka turizma na područja poljoprivrede, digitalizacije, prometa, energije i okoliša te sporta i kreativnih industrija, turistička valorizacija i prezentacija kulturne i prirodne baštine, gastronomske i enološke ponude, prijelaz prema nišama više dodane vrijednosti uz naglasak na rast kvalitete ponude, digitalizaciju, inovacije i povećanje ponude smještajnih kapaciteta visoke kvalitete te otklanjanje administrativnih prepreka i poboljšanje dostupnosti javne infrastrukture za realizaciju investicija u turizmu.

Sisačko-moslavačka županija poticati će ulaganja u održiv, niskougljični rast turizma te posebice razvoj turističkih proizvoda utemeljenih na kulturnoj, prirodnoj baštini i tradicionalnim vrijednostima. Svoju će kulturnu i prirodnu baštinu valorizirati i prezentirati u turističke svrhe. Postojeće smještajne kapacitete će unaprijediti kao i poboljšati dostupnost javne infrastrukture za realizaciju investicija u turizmu.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 5. Razvoj turizma i očuvanje prirodne i kulturne baštine u skladu je s globalnim ciljevima 11. Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima te 12. Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje.

Mjere PC5:

5.1. Razvoj turističkih proizvoda utemeljenih na kulturnoj, prirodnoj baštini i tradicionalnim vrijednostima

Mjera Razvoj turističkih proizvoda utemeljenih na kulturnoj, prirodnoj baštini i tradicionalnim vrijednostima osmišljena je kako bi se razvojem dodatnih kvalitetnih sadržaja turističke ponude osnažio i turizam na području županije. Ovom će se mjerom poticati i ulaganja u turističku infrastrukturu, unaprjeđenje postojećih i nove smještajne kapacitete, a ravnomjeran razvoj županije omogućit će i povezivanje proizvođača hrane i pića s turističkim sektorom, što će se također poticati, kao i uvođenje oznake kvalitete i održivosti u sektoru turizma. Mjerom će se poticati ulaganja u

održiv, niskougljični rast turizma te jačanje i promociju postojećih i novih manifestacija vezanih u obogaćivanje turističke ponude.

5.2.Promoviranje turističke ponude SMŽ

Mjerom Promoviranje turističke ponude SMŽ omogućit će se ulaganja u marketinške aktivnosti u turizmu te razvijanje i provedbu prepoznatljivog turističkog proizvoda (brenda) županije, marketinških strategija i planova, osnivanje turističko-informativnih centara (TIC-ova) i sl.

5.3.Potpora izradi i provedbi planova upravljanja zaštićenim područjima NATURA 2000

Prirodno bogatstvo Sisačko-moslavačke županije je velik resurs koji mora ostati očuvan pa će se ovom mjerom poduprijeti aktivnosti izrade, ažuriranja i provedbe planova upravljanja koji se odnose na zaštićena i područja pod zaštitom NATURA 2000. Ova mjera bit će i potpora provođenju znanstvenih istraživanja o zaštićenim i područjima ekološke mreže NATURA 2000. Unaprjeđenje ljudskih potencijala u području zaštite prirode te valorizacija i prezentacija prirodne baštine u obrazovne i turističke svrhe doprinijet će učinkovitom upravljanju zaštićenim područjima.

5.4.Poticanje razvoja kulture i očuvanja kulturne baštine

Mjerom Poticanje razvoja kulture i očuvanja kulturne baštine omogućit će se priprema i provedba programa, projekata i aktivnosti koje doprinose očuvanju i promoviranju kulturnih vrijednosti i kulturne materijalne i nematerijalne baštine, održivom korištenju kulturnih dobara, poticanju kulturno-umjetničkog stvaralaštva te održavanja raznih manifestacija s ciljem promocije tradicionalnih vrijednosti i suvremenih oblika stvaralaštva.

Pokazatelji ishoda PC5. Razvoj turizma i očuvanje prirodne i kulturne baštine

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.8. 04 Broj turističkih objekata, spavaonica i kreveta	1933 ležaja	2300 ležaja
OI.02.8.17 Broj noćenja u turističkim smještajnim objektima	46 391 noćenja	75 000 noćenja
OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	25,62 kn	30,00 kn

SMŽ PC6. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje

(NRS SC9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva)

Opis cilja:

S obzirom na raspoloživost poljoprivrednog zemljišta te sve izraženiju potrebu za samodostatnosti u proizvodnji hrane, Sisačko-moslavačka županija strateški se odredila za razvoj poljoprivrede i povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje. Taj će razvoj potaknuti nizom mjera i njihovom koordiniranom provedbom kao što su potpore ulaganjima u proizvodnju, kapacitete, opremu te infrastrukturu za preradu i skladištenje poljoprivrednih proizvoda. Županija će nastaviti provedbu potpora razvoju poljoprivredne proizvodnje, ulaganjima u ekološku proizvodnju i očuvanje autohtonih pasmina i sorti. Modernizaciji poljoprivredne proizvodnje doprinijet će se poticanjem i korištenjem digitalne odnosno pametne poljoprivrede te korištenjem obnovljivih izvora energije i povećanjem energetske učinkovitosti. Nastavit će se potpora izradi i provedbi razvojnih programa, projekata, stručnih studija, projekata u interesu Sisačko-moslavačke županije te snažno promovirati proizvode ruralnog područja županije.

Poseban cilj doprinosi provedbi strateškog cilja 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine. Prioriteti provedbe politike na području povećanja produktivnosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene su povećanje učinkovitosti i dodane vrijednosti poljoprivredne proizvodnje i akvakulture, veća ulaganja u istraživanje i razvoj u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, akvakulturi i biogospodarstvu, integracija poljoprivrednika u prehrambeno-poljoprivredne vrijednosne lance, učinkovitija upotreba poljoprivrednog zemljišta i upravljanje njime te osiguravanje većih i stabilnijih prihoda za male proizvođače. Sisačko-moslavačka županija će ovim posebnim ciljem nastaviti podupirati povećanje učinkovitosti poljoprivredne proizvodnje, programe stručne suradnje te poticati poljoprivrednike na uključivanje u prehrambeno-poljoprivredne vrijednosne lance.

Sukladno prioritetima provedbe politika na području doprinosa klimatskoj neutralnosti, smanjenju upotrebe pesticida i povećanju ekološke proizvodnje kao što su uvođenje proizvodnih i upravljačkih praksi i tehnologija koje pridonose niskougličnom razvoju, boljoj zaštiti okoliša, energetske učinkovitosti te povećanju biogenosti tla i poticanje ulaganja u ekološku proizvodnju, Županija će nastaviti s potporom izradi i provedbi razvojnih programa koji doprinose upravo tom prioritetu.

NRS-om određeni prioriteti provedbe politike na području oživljavanja ruralnih područja i unaprjeđenju kvalitete života na ruralnim i obalnim područjima su ubrzavanje prijelaza na pametno i zeleno ruralno gospodarstvo, otvaranje većeg broja boljih radnih mjesta na ruralnim područjima, smanjenje siromaštva na ruralnim područjima i razvoj biogospodarstva. Ovim posebnim ciljem, odnosno promidžbom ruralnog područja, Županija će doprinijeti provedbi politike oživljavanja ruralnih područja.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 6. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje u skladu je s globalnim ciljevima: 2. Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu te promicati održivu poljoprivredu i 9. Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije.

Mjere PC6:

6.1. Potpore razvoju poljoprivredne proizvodnje

Mjerom 6.1. Potpore razvoju poljoprivredne proizvodnje planiran je niz ulaganja u proizvodnju, kapacitete, opremu, infrastrukturu za preradu i skladištenje poljoprivrednih proizvoda. Za daljnji razvoj poljoprivredne proizvodnje poticat će se i udruživanje proizvođača u proizvođačke organizacije i druge oblike udruživanja, trajno stručno usavršavanje, uvođenje sustava kvalitete, povezivanje proizvođača hrane i dionika u turizmu, digitalna/pametna poljoprivrede te niz drugih povezanih aktivnosti.

6.2. Potpora izradi i provedbi razvojnih programa, projekata, stručnih studija, projekata u interesu Sisačko-moslavačke županije

Sisačko-moslavačka županija ovom mjerom nastavlja potporu izradi i provedbi razvojnih programa, projekata i stručnih studija koji su podloga za razvoj određenih proizvoda i njihov uspješan plasman na tržište.

6.3. Promocija i promidžba proizvoda i ruralnog područja Sisačko-moslavačke županije

Ovom mjerom bit će provedena snažna i kontinuirana promocija proizvoda i ruralnog područja Sisačko-moslavačke županije. Osim promidžbenih aktivnosti, mjerom je planirana zaštita i brendiranje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, posebice tradicijskih i proizvoda autohtonih pasmina i sorti. Promidžbi proizvoda i ruralnog područja županije doprinijet će i povezivanje proizvođača hrane, turističkih subjekta, dobavljača i potencijalnih kupca, manifestacije i promocije te promoviranje i poticanje primjene agroekoloških mjera koje doprinose očuvanju krajobraza i bioraznolikosti.

6.4. Potpore korisnicima prava lova

Potpore korisnicima prava lova temelje se na Programu razvoja lovstva na području Sisačko-moslavačke županije. Program obuhvaća sve mjere i aktivnosti koje poduzima Sisačko-moslavačka

županija u suradnji s prihvatljivim korisnicima s ciljem razvoja i unaprjeđenja lovstva kao sastavnog dijela razvoja ruralnih područja županije.

Pokazatelji ishoda za PC6. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost (2021. godina)	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.12.77 Subjekti upisani u upisnik poljoprivrednih gospodarstava	7844 OPG-a	8785 OPG-a
OI.02.12.10 Područje pod ekološkom poljoprivredom	9003,53 ha	10 083,95 ha
II.02.12.09 Zaposlenost u poljoprivrednom sektoru	20 416	23 700

SMŽ PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga

(NRS SC5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život)

Opis cilja:

Starenje stanovništva znači i smanjenje radno aktivnog stanovništva te povećan broj umirovljenika što u konačnici predstavlja opterećenje za sustav. Potrebno je stvoriti daljnje uvjete za razvoj izvaninstitucionalne skrbi. Kako bi se stanovništvu koje živi na ovom području omogućila socijalna uključenost i stvorili temelji za naseljavanje potrebno je zalaganje i osnaživanje zajednice u cjelini, posebice osnaživanje najranjivijih skupina kao što su ratni stradalnici i članovi njihovih obitelji, žrtve nasilja, žrtve trgovanja ljudima, djeca i stariji i nemoćni. Posebnim ciljem planirano je unaprjeđenje, obnova i razvoj zdravstvene infrastrukture i usluga, socijalne infrastrukture i socijalnih usluga te zaštita dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Ovaj poseban cilj doprinosi provedbi Strateškog cilja 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život Nacionalne razvojne strategije. Prioriteti nacionalne politike na području zdravstva i zdravstvene skrbi su, među ostalim, modernizacija zdravstvene infrastrukture izgradnjom novih ili obnovom postojećih kapaciteta, unaprjeđenje javnozdravstvenih aktivnosti pod vodstvom zavoda za javno zdravstvo radi suzbijanja zaraznih i nezaraznih bolesti, modernizacija zdravstvenih usluga jačanjem primarne zdravstvene zaštite i razvojem modernog bolničkog sustava te njihovim povezivanjem, unaprjeđenje odgovora na krizne situacije u zdravstvenom sustavu i unaprjeđenje zdravstvene zaštite za ranjive skupine. Sisačko-moslavačka županija suočila se s brojnim izazovima upravo u ovom području te je

pristupila unaprjeđenju, obnovi i razvoju zdravstvene infrastrukture, što će nastaviti obnovom i izgradnjom novih objekata i u ovom srednjoročnom razdoblju.

Nadalje, NRS-om utvrđeni prioriteti provedbe na području socijalne politike uključuju poboljšanje kvalitete života i jačanje društvene kohezije, smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu, unaprjeđenje ravnomjerne dostupnosti i kvalitete sveobuhvatne socijalne skrbi za posebno osjetljive skupine, djecu, mlade, osobe iz ruralnih područja, osobe s invaliditetom, žrtve nasilja u obitelji, djecu, starije osobe, beskućnike, žrtve trgovanja ljudima, azilante, osobe bez dovoljno sredstava za uzdržavanje.

Sisačko-moslavačka županija će provedbom ovog posebnog cilja doprinijeti unaprjeđenju, obnovi i razvoju socijalne infrastrukture i socijalnih usluga.

Prioriteti politike na području zaštite dostojanstva hrvatskih branitelja i promicanja vrijednosti Domovinskog rata su unaprjeđenje sveobuhvatnog sustava i infrastrukture za pružanje psihosocijalne i zdravstvene skrbi za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji te civilne stradalnike Domovinskog rata i članove njihovih obitelji na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, poticanje i promicanje aktivnog uključivanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji u gospodarske aktivnosti, unaprjeđenje sustava za rješavanje slučajeva nestalih osoba u Domovinskom ratu, ulaganja u aktivnosti povezane s očuvanjem vrijednosti Domovinskog rata te promicanje nacionalnih interesa i zaštita digniteta Domovinskog rata i hrvatskih branitelja. Županija će svojim posebnim ciljem doprinijeti očuvanju digniteta Domovinskog rata te zaštiti dostojanstva hrvatskih branitelja, članova njihovih obitelji i civilnih stradalnika Domovinskog rata te članova njihovih obitelji.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga u skladu je s globalnim ciljevima: 3. Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina, 4. Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima i 10. Smanjiti nejednakosti unutar zemalja i među zemljama.

Mjere PC7:

7.1. Unaprjeđenje, obnova i razvoj zdravstvene infrastrukture

Mjerom Unaprjeđenje, obnova i razvoj zdravstvene infrastrukture planirana je modernizacija, obnova i izgradnja novih objekata, opremanje suvremenom opremom u skladu sa zahtjevima

sigurnosti i kvalitete osiguravajući pri tome jednaku dostupnost zdravstvene zaštite svim stanovnicima županije. Poboljšat će se zdravstvena zaštita stanovnika, posebice ranjivih skupina. Uz osnaživanje kapaciteta, bit će provedena koordinacija i integracija zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

7.2. Razvoj zdravstvenih usluga

Mjera Razvoj zdravstvenih usluga usmjerena je poboljšanju zdravstvene zaštite, digitalizaciji usluga, prevenciji bolesti i promociji zdravlja. Zdravstvene usluge pružat će se i putem mobilnih timova. Jačat će uloga primarne zdravstvene zaštite povezivanjem s bolnicama, a s ciljem racionalnog korištenja resursa i cjelovitog menadžmenta skrbi za pacijente. Potaknut će se daljnji razvoj palijativne i hospicijske skrbi te razvoj sustava utemeljenog na modelu cjelovite skrbi. Digitalizacija zdravstvenog sustava i zdravstvenih usluga putem komunikacijskih sustava i informatičke povezanosti ustanova primarne i sekundarne razine zdravstvene zaštite provest će se u svrhu efikasnijeg pristupa i protoka informacija i omogućavanja multidisciplinarnog pristupa i aktivnog praćenja pacijenata u sustavu.

Uzimajući u obzir izvanredne okolnosti koje su pogodile stanovnike Sisačko-moslavačke županije u posljednjem razdoblju, ovom mjerom planirano je unapređenje odgovora na krizna stanja u zdravstvu.

7.3. Unaprjeđenje, obnova i razvoj socijalne infrastrukture

Provedbom mjere Unaprjeđenje, obnova i razvoj socijalne infrastrukture bit će nastavljen razvoj i modernizacija socijalne infrastrukture kojom će se među ostalim, doprinijeti poboljšanju dostupnosti integrirane cjelovite skrbi za starije osobe kroz izgradnju centara za starije osobe. Planirana je i obnova i povećavanje kapaciteta domova za starije i nemoćne i/ili razvoj dnevnih boravaka i pomoći u kući kao oblik socijalnog uključivanja i skrbi o starijim osobama.

Ovom mjerom predviđena je i izgradnja, opremanje i prilagodba objekata socijalne skrbi i objekata za zbrinjavanje ljudi u slučaju elementarnih nepogoda, prirodnih katastrofa i neposrednih ugroza te osnivanje, razvoj i modernizacija centara za djecu s posebnim potrebama, djecu s teškoćama u razvoju i djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi te adolescente s poremećajem u ponašanju i drugim poteškoćama.

7.4. Razvoj socijalnih usluga

Svrha ove mjere je razvoj i uvođenje novih socijalnih usluga, podizanje kvalitete postojećih (usluga asistencije osobama s invaliditetom s punim radnim vremenom, razvoj primjerenih usluga dugotrajne intenzivne skrbi u vlastitom domu (primjerice zapošljavanjem njegovatelja/dadilje za starije, razvoj usluge odmor od skrbi (short break, respite care) namijenjenoj obiteljima koje skrbe o

osobi ovisnoj o njihovoj podršci zbog tjelesnog, mentalnog, intelektualnog ili osjetilnog oštećenja te privremenih ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju. Jačat će se kapaciteti pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj socijalnih usluga te promicati socijalno uključivanje ranjivih skupina kojima prijete rizik od socijalne isključenosti i siromaštva. Provedbom ove mjere županija će pružiti podršku razvoju socijalne solidarnosti i odgovornosti na svome području.

7.5. Zaštita dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

Cilj ove mjere je očuvanje digniteta Domovinskog rata te zaštita dostojanstva hrvatskih branitelja, članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Mjerom će biti obuhvaćeni programi psihosocijalne pomoći hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji, poticanje i promicanje aktivnog uključivanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji u gospodarske aktivnosti te ulaganja u aktivnosti povezane s očuvanjem vrijednosti Domovinskog rata.

Pokazatelji ishoda za PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga:

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost 2021.	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.5.53 Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području "Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi" (prema NKD-u 2007.)	3.744.362 kn	3.931.580 kn
OI.02.5.54 Pobol stanovništva na 100 000 stanovnika	348.919 (2020. godina)	341.940
OI.02.3.45 Broj korisnika obuhvaćen novim uslugama	0	150

SMŽ PC8. Zaštita okoliša te borba protiv klimatskih promjena

(NRS SC8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost)

Opis cilja:

Područje Sisačko-moslavačke županije karakteriziraju očuvane prirodne vrijednosti te je u tijeku razvoj sustava upravljanja i korištenja prirodnih vrijednosti (Natura i zaštićena područja SMŽ). Bogati prirodni resursi, posebice za proizvodnju hrane i energije (šume, geotermalni izvori, voda,

poljoprivredno zemljište, mineralne sirovine) te prostorna i biološka raznolikost jedan su od temelja razvoja. Istodobno, na području županije primjetna je nedovoljno razvijena svijest o održivom gospodarenju otpadom, nepotpun sustav gospodarenja otpadom, povećane količine otpada nastale kao posljedica potresa te nedovršen proces razminiranja na minski sumnjivim područjima SMŽ. Zaštita okoliša nije dovoljna, a nedostaju i financijska sredstva za provedbu praćenja kvalitete sastavnica okoliša. Neravnomjeran razvoj pojedinih dijelova županije zbog posljedica ratnih djelovanja (minski sumnjiva područja, oštećeni infrastrukturni objekti, depopulacija) i katastrofalnog potresa zahtjeva niz koordiniranih mjera i aktivnosti. Postojeća infrastruktura zahtjeva modernizaciju i rekonstrukciju te izgradnju nove koja će biti u funkciji povećanja kvalitete života stanovnika i razvoja gospodarstva. Posljednjih je godina iznimno naglašena i neprilagođenost klimatskim promjenama i rastuća opasnost od elementarnih nepogoda i katastrofa (poplave, potresi, tuče, suše i dr.).

Stoga je ovim posebnim ciljem planirano daljnje poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i poboljšanje energetske učinkovitosti, dostupnosti i dostatnosti opskrbe energijom, modernizacija, rekonstrukcija i izgradnja komunalne, prometne, energetske i digitalne infrastrukture, razminiranje miniranih područja, održivo upravljanje sustavom civilne zaštite i zaštite od požara te jačanje otpornosti na klimatske promjene i krizna stanja.

Ovim posebnim ciljem županija izravno pridonosi i provedbi Strateškog cilja 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost NRS-a. Prioriteti provedbe politike na području održivog okoliša su povećanje djelotvornosti u gospodarenju komunalnim otpadom i priprema za prijelaz na kružno gospodarstvo, kvalitetno i održivo upravljanje vodama, smanjenje onečišćenja zraka i emisija stakleničkih plinova, prevencija rizika, promicanje otpornosti i prilagodbe na klimatske promjene, razvoj kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, razvoj zelene infrastrukture na urbanim područjima i stvaranje zelenih gradova te očuvanje i poboljšanje bioraznolikosti te održivo upravljanje ekosustavima, prirodnim dobrima i bioraznolikošću. Županija će i u ovom srednjoročnom razdoblju podupirati ulaganja u unaprjeđenje komunalne infrastrukture i sustava gospodarenja otpadom.

Ovim strateškim ciljem NRS-a određeni su i prioriteti provedbe na području energetske politike kao što su promicanje energetske tranzicije i obnovljivih izvora energije, promicanje naprednih biogoriva i električne energije i vodika iz obnovljivih izvora energije, povećanje energetske samodostatnosti i učinkovitosti te tranzicija na čistu energiju, uvođenje naprednih digitaliziranih energetske sustava, mreže i skladištenje energije, dekarbonizacija, uklanjanje, skladištenje i uporaba ugljikovog dioksida, energetska obnova zgrada i suzbijanje energetske siromaštva. Sisačko-moslavačka županija će provedbom PC.8 Zaštita okoliša te borba protiv klimatskih promjena poticati

korištenje obnovljivih izvora energije, poboljšati energetska učinkovitost, poduprijeti dostupnost i dostatnost opskrbe energijom.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 8. Zaštita okoliša, povećanje sigurnosti stanovnika, imovine i resursa te borba protiv klimatskih promjena u skladu je s globalnim ciljevima 13. Poduzeti hitne mjere u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih negativnih utjecaja (priznajući da je UNFCCC glavni međunarodni, međuvladin forum za pregovaranje o globalnom odgovoru na klimatske promjene) i 15. Štititi, obnovljati i promicati održivo korištenje zemaljskih ekosustava, održivo upravljati šumama, boriti se protiv dezertifikacije, zaustaviti i obrnuti proces degradacije zemljišta te zaustaviti gubitak biološke raznolikosti.

Mjere PC8:

8.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije

Mjerom poticanje korištenja obnovljivih izvora energije doprinijet će se energetska tranziciji i povećati korištenje OIE. Stvorit će se preduvjeti i za učinkovito korištenje geotermalnih izvora energije.

8.2. Poboljšanje energetske učinkovitosti

Poboljšanje energetske učinkovitosti provest će se poticanjem i provođenjem mjera, projekata i programa energetske učinkovitosti i zelenih rješenja u svim sektorima, ponajprije energetskom obnovom objekata.

8.3. Osiguravanje dostupnosti i dostatnosti opskrbe energijom

Mjerom osiguravanja dostupnosti i dostatnosti opskrbe energijom Sisačko-moslavačka županija podupriet će poticanje i razvijanje izgradnje energetskih postrojenja i sustava, unaprjeđenje elektrodistribucijske mreže te proširenje plinske mreže. Sukladno nacionalnim i EU programima, Županija će poticati ulaganja u čiste tehnologije povezane s vodikom te pripadajuću energetsku infrastrukturu.

8.4. Ulaganja u unaprjeđenje komunalne infrastrukture i usluga

Ovom mjerom planiran je daljnji razvoj sustava komunalne infrastrukture i usluga, njegovo unaprjeđenje na području cijele županije kako bi se omogućila dostupnost usluga od javnog interesa i poboljšala kvaliteta života stanovnika te unaprijedilo poduzetničko okruženje.

8.5. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom obuhvaća izgradnju građevina za gospodarenje otpadom, pretovarnih stanica, poticanje uporabe, sanaciju i zatvaranje ilegalnih odlagališta otpada, izgradnju reciklažnih dvorišta, uspostava mobilnih reciklažnih dvorišta, nabava potrebne opreme, provođenje aktivnosti informiranja i edukacije građana i gospodarskih subjekata i sl.)

Pokazatelji ishoda za PC8. Zaštita okoliša te borba protiv klimatskih promjena

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost (2021. godina)	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.6.18. Stupanj recikliranja komunalnog otpada	31 %	80 %
OI.02.6.59 Rashodi za zaštitu okoliša kao udio u ukupnim rashodima	0,15 % 447.385,99 kn/292.000.000,00 kn	0,25 %
OI.02.6.64 Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge	24 %	57 %

SMŽ PC9. Jačanje sustava odgovora na prirodne katastrofe

(NRS SC7. Sigurnost za stabilan razvoj)

Neravnomjeran razvoj pojedinih dijelova županije zbog posljedica ratnih djelovanja (minski sumnjiva područja, oštećeni infrastrukturni objekti, depopulacija) i katastrofalnog potresa zahtjeva niz koordiniranih mjera i aktivnosti. Postojeća infrastruktura zahtjeva modernizaciju i rekonstrukciju te izgradnju nove koja će biti u funkciji povećanja kvalitete života stanovnika i razvoja gospodarstva. Posljednjih je godina iznimno naglašena i neprilagođenost klimatskim promjenama i rastuća opasnost od elementarnih nepogoda i katastrofa (poplave, klizišta, potresi, tuče, suše i dr.).

Strateški cilj 7. „Sigurnost za stabilan razvoj“ NRS-a, među ostalim, određuje prioritete provedbe politike na području jačanja otpornosti na rizike od katastrofa koje su: jačanje kapaciteta i otpornosti na svim razinama i u svim fazama sustava upravljanja rizicima od katastrofa, smanjenje rizika od katastrofa uzrokovanih prirodnim prijetnjama, rizika na koje negativno utječu klimatske promjene, katastrofa uzrokovanih kemijskim i biološkim prijetnjama te katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem, jačanje sposobnosti operativnih snaga civilne zaštite. Sisačko-moslavačka

županija suočena s posljedicama katastrofalnog potresa uspostaviti će učinkovit sustav upravljanja rizicima od katastrofa na svim razinama te jačati operativne snage.

Ovim strateškim ciljem NRS-a određeni su i prioriteti provedbe politike na području sustava vatrogastva: jačanje kapaciteta i otpornosti na svim razinama te u svim fazama sustava upravljanja vatrogasnim intervencijama i jačanje sposobnosti vatrogasnih postrojbi kroz ulaganja u vatrogasnu infrastrukturu i nove tehnike i tehnologije radi skraćivanja vremena dolaska i vremena intervencije. Sisačko-moslavačka županija poticat će jačanje sposobnosti vatrogasnih postrojbi na svom području.

9.1. Razminiranje miniranih područja

Sisačko-moslavačka županija je jedna od županija u kojoj su najrasprostranjenija minskoeksplozivna sredstvima (MES) i neeksplozivna ubojna sredstva (NUS). Tijekom 2020. godine razminirano je 11,5 km² poljoprivrednog zemljišta, a do 1.10.2021. razminirano je još 5,2 km² pa je ukupna površina pod MES na dan 1. listopada 2021. iznosila 37,6 km².

Mjerom su predviđene daljnje aktivnosti razminiranja miniranih područja, jačanja kapaciteta u sustavu razminiranja te educiranje stanovništva.

9.2. Održivo upravljanje sustavom civilne zaštite i zaštite od požara

S obzirom na katastrofalni potres koji se dogodio u prosincu 2020. godine, ali i ostale učestale elementarne nepogode, nesreće i incidente, potrebno je sustavno jačanje kapaciteta svih žurnih službi, modernizacija, opremanje i digitalizacija te redovna priprema i provedba planova zaštite i spašavanja.

9.3. Jačanje otpornosti na klimatske promjene i krizna stanja

Ovom mjerom planirana je uspostava i jačanje sustava zaštite od prirodnih katastrofa, prirodnih nepogoda, klimatskih promjena i kriznih stanja područja županije te primjena novih metoda i modela prilagodbe klimatskim promjenama za očuvanje i zaštitu prostora Sisačko-moslavačke županije.

Pokazatelji ishoda za PC9. Jačanje sustava odgovora na prirodne katastrofe

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost (2021. godina)	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.10.33 Broj članova operativnih snaga civilne zaštite, na 1000 stanovnika	51	65
OI.02.10.34 Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku	340,25 kn/45 eur	400 kn/53 eur

SMŽ PC10. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti

(NRS SC10. Održiva mobilnost)

Prostorom županije prolaze dvije autoceste, A3 koja je dio paneuropskog koridora ukupne duljine 64 km i A11, još uvijek u izgradnji, ukupne duljine 48,1 km. Cestovna mreža obuhvaća i ukupno 453 km državnih cesta, 647 km županijskih i 579 km lokalnih te preko 2000 km nerazvrstanih cesta, kao i ukupno 255 mostova. Povoljan zemljopisni, geostrateški i geopolitički položaj te postojanje razgranate prometne mreže, blizina međunarodne zračne luke Zagreb te postojeći željeznički promet dobra su osnova za razvoj pametne i održive mobilnosti i jačanje prometne povezanosti.

Trenutačno je nezadovoljavajuće stanje prometne infrastrukture i komunikacije u pojedinim dijelovima županije, nedovoljno i neravnomjerno razvijen javni prijevoz te neuređen riječni promet. Stoga je potreban niz mjera koji će na racionalan i učinkovit način unaprijediti mobilnost stanovnika i prometnu povezanost. Ovaj posebni cilj ostvarit će se poticanjem i razvijanjem međumjesnog putničkog prijevoza (autobus, željeznica), sufinanciranjem javnog riječnog prometa, poticanjem prometne mobilnosti ulaganjima u cestovnu infrastrukturu s ciljem povezivanja slabije razvijenih područja s većim središtima te modernizacijom usluga i infrastrukture u željezničkom prometu.

Sisačko-moslavačka županija ovim posebnim ciljem izravno doprinosi provedbi Strateškog cilja 10. Održiva mobilnost, Nacionalne razvojne strategije. NRS prioriteta provedbe na području uspostave novih prometnih procesa i autonomnih sustava za mobilnost su poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu, promicanje prijevoza s nultom emisijom onečišćujućih tvari, ulaganja u projekte koji pridonose smanjenju emisija stakleničkih plinova te povećanje sigurnosti cestovnog prometa i rješavanje sezonskih i periodičnih vršnih opterećenja. Na područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini poticat će se razvoj međumjesnog putničkog prijevoza, povezanih usluga i infrastrukture te sufinancirati javni riječni prijevoz.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 9. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti u skladu je s globalnim ciljevima 9. Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije i 11. Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima.

Mjere PC10:

10.1. Poticanje i razvijanje međumjesnog putničkog prijevoza (autobus, željeznica)

Aktivnosti

- Poticanje razvoja međumjesnog putničkog prijevoza, povezanih usluga i infrastrukture

10.2. Sufinanciranje javnog riječnog prometa

Aktivnosti:

- poticanje javnog riječnog prometa

10.3. Poticanje prometne mobilnosti

Ulaganje u cestovnu infrastrukturu s ciljem povezivanja slabije razvijenih područja s većim središtima

10.4. Modernizacija usluga u željezničkom prometu te poboljšanje, modernizacija i izgradnja željezničke infrastrukture

Izravna provedba ove mjere nije u nadležnosti Županije, no njena je provedba od iznimnog značaja za daljnji razvoj i kvalitetu života stanovnika. Županija može doprinijeti provedbi ove mjere učinkovitom izradom prostorno-planske dokumentacije, poticanjem uspostave prateće infrastrukture i usluga.

Pokazatelji ishoda za PC10. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost (2021. godina)	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.11.41 Duljina novoizgrađenih cesta, u km	0	11
OI.02.11.42 Duljina rekonstruiranih cesta, u km	66,6	415,6

SMŽ PC11. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava javne uprave SMŽ

(NRS SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti)

Opis cilja:

Sisačko-moslavačka županija je sukladno svojim ovlastima i nadležnostima uspostavila niz sustava upravljanja postojećim resursima. Još su uvijek nedostatni i nejednako razvijeni kapaciteti pojedinih institucija te je nedovoljna umreženost nositelja razvoja. Razvojne prilike nerijetko usporavaju i/ili onemogućavaju neriješeni imovinsko-pravni odnosi i česte promjene zakonskih i

podzakonskih akata. Digitalne usluge su u začetku razvoja i potrebna je modernizacija procesa, postupaka i usluga koje sustavi upravljanja na lokalnoj i regionalnoj razini nude građanima i poduzetnicima. Unaprjeđenje kapaciteta institucija, umrežavanje i razmjena iskustava preduvjet su koordinirane izrade i provedbe razvojnih programa i projekata na svim razinama. Iznimno je važan doprinos civilnog društva u brojnim razvojnim prilikama te društvenim i gospodarskim izazovima. Kapaciteti institucija za pripremu i provedbu projekata financiranih sredstvima EU programa su razvijeni te je potrebna kontinuirana edukacija i informiranje o postojećim i planiranim izvorima financiranja, kao i daljnji razvoj međuregionalne i međunarodne suradnje.

Ovim posebnim ciljem planirana je provedba mjera kojima je svrha povećati učinkovitost uprave i administracije, procesa planiranja i upravljanja imovinom i prostorom županije, uređenja naselja i stanovanja, unaprjeđenje i daljnji razvoj civilnog društva.

Županijski Posebni cilj 11. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava javne uprave SMŽ izravno doprinosi strateškom cilju 12. »Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima« i strateškom cilju 13 »Jačanje regionalne konkurentnosti« Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine. Prioriteti politike na području javne uprave su optimizacija i digitalizacija usluga i procesa javne uprave, unaprjeđenje upravljanja ljudskim resursima na načelima profesionalizma i kompetentnosti te kvalitete javne uprave, unaprjeđenje funkcionalnosti i održivosti područne (regionalne) i lokalne samouprave, podizanje kvalitete i pojednostavljivanje pisane i elektroničke komunikacije javnih institucija te otvorenost prema savjetovanju i sudjelovanju građana i organizacija civilnoga društva u oblikovanju i provedbi javnih politika. Sisačko-moslavačka županija ovim će posebnim ciljem usmjeriti sredstva upravo u optimizaciju i digitalizaciju usluga i procesa javne uprave i korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija, jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave, unaprjeđenje učinkovitosti sustava upravljanja imovinom i prostorom županije te jačati suradnju s organizacijama civilnog društva.

Na razini Sedamnaest globalnih ciljeva za održivi razvoj Posebni cilj 11. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava javne uprave SMŽ u skladu je s globalnim ciljevima 11. Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima i 16. Promicati mirna i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama.

Mjere PC11:

11.1. Optimizacija i digitalizacija usluga i procesa javne uprave i korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija

Svrha mjere je unaprijediti učinkovitost uprave i administracije unaprjeđenjem rada i održivosti, jačanjem transparentnosti kroz optimizaciju i digitalizaciju usluga i procesa javne uprave korištenjem informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

11.2. Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave

Jačanje kapaciteta djelatnika javne uprave jedan je od osnovnih preduvjeta za optimizaciju usluga i procesa javne uprave, povećanje njihove učinkovitosti i transparentnosti.

11.3. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava upravljanja imovinom i prostorom županije

S ciljem doprinosa održivom upravljanju resursima županije ovom mjerom su predviđene aktivnosti upravljanja imovinom i prostorom odnosno njihova modernizacija, digitalizacija i povećanje dostupnosti usluga. Bit će izrađena GIS podloga imovine Sisačko-moslavačke županije sa strateškom analizom mogućnosti formiranja većih gospodarskih razvojnih površina otkupom od privatnih osoba ili u dogovoru s JLS-ima i RH. Osim navedenog, ova mjera obuhvaća izradu prostorno-planske dokumentacije, izmjene i dopune prostorno-planske dokumentacije, sustavno praćenje stvarnog korištenja i planirane namjene zemljišta, kontrolu urbanizacije i širenja građevinskih područja određenih prostornim planovima te uređivanje i ažuriranje katastarskih i zemljišno-knjižnih evidencija.

11.4. Jačanje suradnje s organizacijama civilnog društva

Doprinos civilnog društva razvoju županije je iznimno velik te tako i učinkovitosti cijelog sustava. Civilno društvo doprinosi svim ciljevima Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije, a ovom mjerom je planirano njegovo daljnje osnaživanje, umrežavanje i jačanje volonterstva.

Pokazatelji PC11. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava javne uprave SMŽ

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost 2021.	Ciljna vrijednost 2027.
OI.02.7.35 Broj novih e-usluga za građane	0	5
OI.02.13.29 Broj aktivnih udruga	1670	1700

6. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA VAŽNIH ZA RAZVOJ SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE S NAZNAČENIM KLJUČNIM KORACIMA I ROKOVIMA U PROVEDBI

6.1. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA VAŽNIH ZA RAZVOJ SMŽ IZ NADLEŽNOSTI SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE I POVEZANIH TIJELA

Sisačko-moslavačka županija utvrdila je sljedeće strateške projekte za razdoblje trajanja Plana razvoja do 2027. godine:

Naziv strateškog projekta:

Demografska revitalizacija, razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života stanovnika

Sažetak/opis projekta: svrha ovog strateškog projekta je potaknuti demografsku revitalizaciju kroz provedbu mjera i aktivnosti kojima će se unaprijediti ljudski potencijali koji će povećati kvalitetu života stanovnika ulaganjem u razvoj infrastrukture i zdravstvenih te socijalnih usluga.

Povećanje kvalitete života stanovnika izvršit će se kroz sufinanciranje skelskog prijevoza na najfrekventnijima riječnim prijelazima, sufinanciranje prijevoza autobusom u iznosu 25 % cijene mjesečne karte i vlakom u iznosu od 50 % cijene mjesečne karte za redovite studente s prebivalištem na području SMŽ. U svrhu povećanja kvalitete života stanovnika studentima i učenicima će se pružiti pomoć u vidu stipendija, osigurat će se školska prehrana i dodjela besplatnih obroka voća, povrća, mlijeka i mliječnih proizvoda, a osigurat će se i pomoćnici u nastavi i stručni komunikacijski posrednici kao podrška obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju.

Poticanje demografske revitalizacije kroz provedbu mjera i aktivnosti kojima će se unaprijediti ljudski potencijali te povećati kvaliteta života stanovnika ulaganjem u razvoj infrastrukture i usluga kroz ulaganje u razvoj ljudskih potencijala u smislu specijalističkog usavršavanja, dodataka na plaću, stambenog zbrinjavanja, kao i razvoj sustava utemeljenog na modelu cjelovite skrbi koji će uključiti poboljšanje pristupa primarnoj i sekundarnoj razini zdravstvene zaštite i zdravstvenoj zaštiti na razini zavoda, a kroz uspostavu sustava terenskih punktova i servisa na ruralnim područjima u vidu mobilnih ambulanti čime će se povećati dostupnost zdravstvene zaštite i gravitacija pacijenata prema OB Sisak i NPB Popovača. Kako bi se pojačao utjecaj na demografsku revitalizaciju, ojačat će se uloga primarne zdravstvene zaštite povezivanjem PZZ-a s bolnicama čime će se utjecati na racionalno korištenje resursa i cjelovitog menadžmenta skrbi za pacijente, te će se unaprijediti javnozdravstvene aktivnosti kao i odgovori na krizna stanja u zdravstvu.

Razvoj novih socijalnih usluga te podizanje kvalitete postojećih socijalnih usluga poput osiguravanja osobnih asistenata osobama s invaliditetom s punim radnim vremenom, osiguravanje njegovatelja/dadilja za nemoćne osobe s punim radnim vremenom, razvoj usluge

odmor od skrbi (short break, respite care) namijenjenoj obiteljima koje skrbe o osobi ovisnoj o njihovoj podršci. Jačanje postojećih kapaciteta pružatelja socijalnih usluga kroz edukacije, simpozije, tribine, supervizije), povezivanje sustava socijalne skrbi i zdravstva na području brige o mladima i dugotrajne skrbi kroz razvoj mobilnih liječničkih timova, mobilne specijalističke preglede, obavezne preventivne preglede i testiranja mladih, što će povećati brigu o njihovom mentalnom zdravlju i suzbijanju ovisnosti.

Promicanje socijalnog uključivanja ranjivih skupina kojima prijete rizik od socijalne isključenosti i siromaštva i suzbijanje svih oblika diskriminacije (uključivanje ranjivih skupina u život zajednice kroz uključivanje u volonterski rad, klubove, osiguravanje besplatnih kino ulaznica/ulaznica za predstave i dr. kulturna događanja, upoznavanje stanovništva s uzrocima-razvojem-problemima-prevencijom socijalnih rizika u zajednici radi razvijanja empatije i solidarnosti).

Nositelj: Sisačko-moslavačka županija	Lokacija: Područje Sisačko-moslavačke županije
Datum početka provedbe: 7/2021.	Datum završetka provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 9.204.588,60 kn	
Planirani izvori financiranja: Središnji državni ured za demografiju i mlade, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Sisačko-moslavačka županija (OPĆI PRIHODI I PRIMICI, Izvor.1.1. VLASTITI PRIHODI) NPOO, Ministarstvo zdravstva, EU	
Usklađenost s Planom razvoja SMŽ: PC3. Osiguravanju uvjeta za demografsku revitalizaciju Sisačko-moslavačke županije, PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije, PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga, PC10. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti	

Naziv strateškog projekta: Obnova od potresa
Sažetak/opis projekta: obnova infrastrukture stradale u katastrofalnom potresu jedan je od strateških projekata Sisačko-moslavačke županije. Županija je prijavila na sredstva Fonda solidarnosti Europske unije 37 objekata iz područja obrazovanja (Srednja škola Glina, Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića, Gora, Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića, Gora, Područna škola Nebojan, Srednja škola Petrinja, Srednja škola Viktorovac, Gimnazija Sisak, Osnovna škola Katarina Zrinska, Mečenčani, Osnovna škola Mladost, Lekenik, Područna škola Letovanić, Strukovna škola Sisak – zgrada radionica, Strukovna škola Sisak – zgrada matične škole jedan, Strukovna škola Sisak – zgrada radionica, Strukovna škola Sisak – zgrada matične škole dva i Glazbena škola Frana Lhotke, Sisak), zdravstva (Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić – zgrada nove interne, Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić – zgrada stare interne, Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić – zgrada Jodnog, Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić – zgrada pedijatrije, Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić – zgrada uprave, Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić – zgrada pulmologije u Petrinji, Opća bolnica Dr. Ivo Pedišić – zgrada stare interne u Petrinji, Dom zdravlja Sisak, Dom zdravlja Petrinja, Dom zdravlja Petrinja, Ispostava Jabukovac, Dom zdravlja Petrinja, Ispostava Glina i dvije zgrade Lječilišta Topusko) i zaštićene kulturne baštine (Regionalni centar kompetentnosti, zgrada I. OŠ Petrinja, zgrada u Ulici Matije Gupca 31, Petrinja, zgrada u Ulici Stjepana i Antuna Radića 36, Sisak, zgrada u Ulici kralja Tomislava 5, Sisak, zgrada u Ulici Ivana Kukuljevića Sakcinskog 26, Sisak i zgrada u Rimskoj ulici 19, Sisak) te jedan projekt za sanaciju 12 cesta, mostova i klizišta (sanacija mosta „Martinska Ves“ preko rijeke Save koji spaja županijske ceste 3120 i 3121, sanacija mosta „Prekopa“ na Ž 3195 u mjestu Prekopa, sanacija mosta „67“ u gradu Petrinji na LC 33046, sanacija mosta „Svinica“ na LC 33117, sanacija klizišta u mjestu Hrvatski Čuntić na Ž3201,

<p>sanacija klizišta 1 u mjestu Selište Kostajničko, km 1+600.00 na LC 33127, sanacija klizišta 2 u mjestu Selište Kostajničko, km 1+700.00 na LC 33127, rekonstrukcija lokalne ceste L33047 (Ulica Otona Kučere u Petrinji) s izgradnjom pješačkih staza ukupne duljine 1.700 m, sanacija ceste Ž3242 – naselje Vurot u Petrinji od 0+000.00 do 1+870.00 m, sanacija ceste Ž3202 – Drenačka ulica u Petrinji od 1+430.00 do 2+000.00, sanacija ceste L33046 - Ulica Mate Bučara u Petrinji od 1+150.00 do 1+680.00 m i sanacija ceste L33044 - Ulica 6.kolovoza u Petrinji od 0+000.00 do 2+060.00 m). Isto tako prijavljeni su i projekti kojima se stanovnicima stradalima u potresu osigurava privremeni smještaj i prehrana. Osim navedenih u narednom se razdoblju planiraju obnoviti i četiri objekta iz područja socijalne skrbi (Dom za starije i nemoćne osobe Sisak, Doma za starije osobe Glina, Doma za starije i nemoćne osobe Petrinja i Dom za psihički bolesne odrasle osobe Petrinja).</p> <p>U kolovozu 2022. godine završena je obnova 6 zgrada Neuropsihijatrijske bolnice dr. Ivan Barbot u Popovači.</p>	
<p>Nositelj: Sisačko-moslavačka županija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture</p>	<p>Lokacija: Sisak, Petrinja, Glina, Popovača, Lekenik, Martinska Ves, Topusko, Donji Kukuruzari</p>
<p>Datum početka provedbe: 1.1.2021.</p>	<p>Datum završetka provedbe: 30.6.2023.</p>
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 1.000.000.000,00 kn</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: Fond solidarnosti EU, Proračun RH, Proračun SMŽ</p>	
<p>Ključne točke ostvarenja: do kraja 2022. godine bit će obnovljeno 6 objekata, a do sredine 2023. godine njih 31.</p>	
<p>Usklađenost s Planom razvoja SMŽ: PC3. Osiguravanju uvjeta za demografsku revitalizaciju Sisačko-moslavačke županije, PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije, PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga, PC8. Zaštita okoliša te borba protiv klimatskih promjena, PC10. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti, PC10. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava javne uprave SMŽ</p>	

<p>Naziv strateškog projekta:</p> <p>Ulaganje u izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju objekata u području odgoja i obrazovanja</p>
<p>Sažetak/opis projekta: Sisačko-moslavačka županija je osnivač 22 osnovne i 13 srednjih škola te jednog učeničkog doma i dvije glazbene škole. Ulaganjem u izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju u području odgoja i obrazovanja želi se prije svega postići ujednačavanje standarda u svim odgojno-obrazovnim ustanovama, ostvariti cilj cjelodnevne nastave u osnovnim školama, osigurati proširenje kapaciteta školama koje prostorno ne omogućuju kvalitetnu realizaciju postojećih i novih programa i realizirati projekt Regionalnog centra kompetentnosti Tehničke škole Sisak iz područja elektrotehnike i informacijsko-komunikacijskih tehnologija. U navedenom razdoblju Sisačko-moslavačka županija planira sagraditi tri nove zgrade škola (Ekonomska škola Sisak, Srednja škola Petrinja i I. osnovna škola Petrinja), proširiti kapacitete u četiri školske zgrade (Osnovna škola Novska, Osnovna škola Glina, Srednja škola Glina i Srednja škola Novska), povećati kapacitete učeničkih domova s 95 na 200 mjesta te</p>

kontinuirano ulagati u ujednačavanje standarda u svim osnovnim i srednjim školama.	
Nositelj: Sisačko-moslavačka županija, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Mađarska ekumenska humanitarna organizacija (donator za I. osnovnu školu Petrinja)	Lokacija: Sisak, Petrinja, Novska, Glina
Datum početka provedbe: 1.1.2021.	Datum završetka provedbe: 31.12.2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 600.000.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: Državni proračun (Ministarstvo znanosti i obrazovanja), Proračun SMŽ, VFO 2021. - 2027.	
Ključne točke ostvarenja: do kraja 2023. realizirana izgradnja Ekonomske škole Sisak, Srednje škole Petrinja i I. osnovne škole Petrinja. Do kraja 2026. realizirano proširenje kapaciteta Osnovne škole Novska, Osnovne škole Glina, Srednje škole Glina i Srednje škole Novska. Do kraja 2024. povećanje kapaciteta učeničkih domova.	
Usklađenost s Planom razvoja SMŽ: PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije	

Naziv strateškog projekta: Ulaganje u povećanje kapaciteta u području socijalne skrbi	
Sažetak/opis projekta: Sisačko-moslavačka županija je osnivač 4 ustanove u području socijalne skrbi. Zbog velikih lista čekanja, posebno u velikim gradovima, Županija planira proširivanje broja kreveta u sustavu socijalne skrbi za 50 %, s postojećih 606 na 909. Povećanje kapaciteta realiziralo bi se na području većih gradova (Sisak, Petrinja i Kutina) uz paralelno ulaganje u programe koji će omogućiti stanovnicima treće životne dobi programe cjelodnevnog ili poludnevnog boravka, kojima se korisnicima osigurava zadovoljavanje životnih potreba pružanjem usluga prehrane, održavanja osobne higijene, brige o zdravlju, radnih aktivnosti, psihosocijalne potpore i rehabilitacije, organiziranjem slobodnog vremena i sl.	
Nositelj: Sisačko-moslavačka županija, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	Lokacija: Sisak, Petrinja, Kutina, Glina
Datum početka provedbe: 1.1.2021.	Datum završetka provedbe: : 31.12.2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 30.000.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: Državni proračun (Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike), Proračun SMŽ, VFO 2021. – 2027.	
Ključne točke ostvarenja: do sredine 2023. godine realizirat će se planirane aktivnosti u Kutini te u Sisku i Petrinji do kraja 2024. godine.	
Usklađenost s Planom razvoja SMŽ: PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga; mjera 7.3. Unaprjeđenje, obnova i razvoj socijalne infrastrukture	

Naziv strateškog projekta:	
Ulaganje u izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju objekata u području zdravstva	
<p>Sažetak/opis projekta: Sisačko-moslavačka županija je osnivač 5 ustanova u području zdravstva. Jedan je od strateških projekata sagraditi ili privesti svrsi pet objekata (kompleks tri zgrade Neuropsihijatrijske bolnice dr. Ivan Barbot, Popovača, Odjel za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Opće bolnice „Dr. Ivo Pedišić“ Sisak – Ispostava Petrinja) koji se trenutno ne koriste u području zdravstva. Ulaganjima se želi postići ujednačeni standard zdravstvene zaštite na cijelom području Sisačko-moslavačke županije.</p> <p>Ulaganje u opremanje zdravstvenih ustanova jedan je od ciljeva ovog strateškog projekta, posebno u kontekstu omogućavanja lakše i brže dostupnosti zdravstvene zaštite.</p>	
Nositelj: Sisačko-moslavačka županija, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo zdravstva	Lokacija: Sisak, Petrinja, Popovača
Datum početka provedbe: 1.1.2021.	Datum završetka provedbe: 31.12.2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 127.500.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: Državni proračun (Ministarstvo zdravstva), Proračun SMŽ, VFO 2021. – 2027.	
Ključne točke postignuća: do kraja 2026. realizirat će se privođenje svrsi pet objekata kako je predviđeno strateškim projektom.	
Usklađenost s Planom razvoja SMŽ: PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga, mjera 7.1. Unaprjeđenje, obnova i razvoj zdravstvene infrastrukture, mjera 7.2. Razvoj zdravstvenih usluga	

Naziv strateškog projekta:	
Ulaganje u turističku infrastrukturu te kulturnu i prirodnu baštinu	
<p>Sažetak/opis projekta: dijelovi Sisačko-moslavačke županije prepoznati su kao mjesta velikog turističkog potencijala koji nije dovoljno iskorišten prije svega zbog nedostatnog ili nedovoljno kvalitetnog smještajnog kapaciteta. Ulaganja u Lječilište Topusko i Top terme Topusko jedan su od strateških projekata Sisačko-moslavačke županije, kao i ulaganja u objekte i razvoj sadržaja na području Parka prirode Lonjsko Polje. Osim ulaganja u smještajne kapacitete obogaćivanjem sadržaja kojih su nositelji Kulturno-povijesni centar Sisačko-moslavačke županije i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Sisačko-moslavačke županije jačat će se turistička ponuda temeljena na povijesnim, kulturnim i prirodnim vrijednostima.</p>	
Nositelj: Sisačko-moslavačka županija, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Lokacija: Sisak, Topusko
Datum početka provedbe: 1.1.2021.	Datum završetka provedbe: 31.12.2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 150.000.000,00 kn	

Planirani izvori financiranja: Državni proračun (Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja), Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Proračun SMŽ, VFO 2021. – 2027.
Ključne točke ostvarenja: do kraja 2024. godine realizirat će se investicije u Topuskom, a do kraja 2025. u Sisku.
Usklađenost s Planom razvoja SMŽ: PC5. Razvoj turizma i očuvanje prirodne i kulturne baštine

Naziv strateškog projekta:

Poboljšanje poduzetničke infrastrukture

Sažetak/opis projekta: u cilju bržeg razvoja gospodarstva Sisačko-moslavačke županije osmišljen je strateški projekt „Poboljšanje poduzetničke infrastrukture“ koji se planira realizirati kroz 3 operacije:

1. Republika Hrvatska – središte gaming industrije EU
2. Mreža poduzetničkih inkubatora Sisačko-moslavačke županije
3. Majstorska škola

Republika Hrvatska - središte gaming industrije EU

Projekt je proglašen strateškim projektom Republike Hrvatske. Ulaganje je integrirano s vlastitim sredstvima Sisačko-moslavačke županije, Grada Novske, Razvojne agencije SI-MO-RA-e i javne ustanove Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije. Jedan od ciljeva projekta je motiviranje poduzetnika za stvaranje novih i očuvanje i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta koji će proizvoditi elektroničke i druge proizvode visokog stupnja finalizacije, veće dodatne vrijednosti na održiv i ekološki prihvatljiv način. Gradnja će biti u skladu sa svim standardima energetske učinkovitosti i očuvanja okoliša te neće imati negativne utjecaje na okoliš. Kampus će nuditi nove digitalne usluge: TEST before invest, gdje će korisnici moći testirati nove tehnologije prije njihove komercijalizacije (u području gaminga, AI, blockchaina, VR, AR), Skills and Trainings koje će nuditi niz edukacija za povećanje digitalnih kompetencija, Support to investments koja će nuditi uslugu pristupa izvorima financiranja u smislu pronalazanja sredstava za njihova digitalna rješenja i usluge, Innovation Ecosystem i networking koji će nuditi usluge B2B meetinga, umrežavanja, stručnih konferencija, internacionalizacije poslovanja. Glavna 4 seta usluga imat će po 5 podusluga.

Ovim projektom će se ublažiti posljedice tranzicije na klimatsku neutralnost modernizacijom gospodarstva Sisačko-moslavačke županije te povećanjem mogućnosti zapošljavanja radne snage koja je uslijed tranzicije koja je pogodila industriju SMŽ uskraćena za veliki broj radnih mjesta te je za zapošljavanje istih potrebno razvijanje nove grane gospodarstva kako bi se pokrili nedostaci uzrokovani gašenjem industrije koja je bila veliki zagađivač okoliša. Projekt izravno doprinosi digitalnoj povezanosti, smanjenju emisija stakleničkih plinova i prekvalificiranju radne snage s ciljem povećanja zapošljivosti.

Glavne aktivnosti projekta su:

1. izgradnja i stavljanje u funkciju (opremanje uredskom i specijaliziranom opremom) kampusa gaming industrije u gradu Novskoj - zgrada Fakulteta, Studentskog i učeničkog doma, Poduzetničkog inkubatora za eSport/4000 mjesta/ i Akceleratora gaming industrije
2. poticanje MSP-ova i start-upova u gaming industriji na području RH
3. pružanje inovativnih digitalnih usluga.

Mreža poduzetničkih inkubatora Sisačko-moslavačke županije

Projektom se planiraju uspostaviti poduzetnički inkubatori na nekoliko lokacija u Sisačko-

moslavačkoj županiji, prethodno pogođenih potresom.

Projekt pozitivno doprinosi klimatskim ciljevima 2030. i 2050. Gradnja će biti u skladu sa svim standardima energetske učinkovitosti i očuvanja okoliša te neće imati negativne utjecaje na okoliš. Projekt će pozitivno utjecati na broj zaposlenih na području županije, jačanje ruralnih sredina te poticanje konkurentnosti i prepoznatljivosti obrtnika i poduzetnika s područja županije. Kroz izgradnju dodatnih sadržaja, osigurat će se socijalna uključenost mladih, kao i bolji životni standard.

Glavne aktivnosti projekta su:

1. uspostava infrastrukture za razvoj novih poduzetničkih inkubatora na području Sisačko-moslavačke županije
2. opremanje modernim tehnologijama te pružanje novih i inovativnih znanja
3. uspostavljena mreža financijskih potpora za start-upove, ali i za postojeće poduzetnike

Majstorska škola

Majstorska škola (MŠ) predstavlja ulaganje usmjereno na unaprjeđenje kvalitetnog i poticajnog poslovnog okruženja u Republici Hrvatskoj posebice usmjerenog na unaprjeđenje konkurentnosti usvajanjem više razine znanja nužne za povećanje kvalitete proizvoda i usluga, zatim osiguranom cjeloživotnom učenju i savladavanju novih tehnologija, uključivo i nužnim digitalnim vještinama.

Projekt doprinosi socijalno-ekonomskom razvoju Hrvatske stvaranjem jednakih mogućnosti u cijeloj zemlji, što dovodi do povećanja konkurentnosti SMŽ i mobilizacije vlastitih potencijala za razvoj, poštujući načela održivog razvoja i načelo supsidijarnosti. Projekt omogućava sustavni pristup podržan ulaganjima u odgovarajuće skupove vještina kako bi se uspješno potaknuo rast, smanjila nejednakost i stvorila nova radna mjesta.

U 2020. godini u RH samo 3,2 % odraslih je sudjelovalo u obrazovanju ili osposobljavanju, dok prosjek EU iznosi 9,2 %. Navedeno utječe na zastarjelost vještina što dovodi do nižih razina sudjelovanja na tržištu rada i niže razine produktivnosti. Ovaj izazov postaje još izraženiji u kontekstu zelene i digitalne tranzicije. Ulaganje u vještine može značajno povećati zapošljivost pojedinaca i mobilnost radne snage. Preporuka (CSR – Country Specific Recommendation) iz 2020. godine ističu potrebu za promicanjem stjecanja vještina. Mjere obrazovanja imaju za cilj ulaganja u veće sudjelovanje nezaposlenih i zaposlenih osoba u cjeloživotnom obrazovanju te stjecanju novih kvalifikacija ili vještina. Posebna pažnja u MŠ bit će usmjerena na stjecanje vještina povezanih sa zelenom i digitalnom tranzicijom.

Primjerice, izgradnja energetske efikasnijih zgrada i usklađivanje postojećih građevina s novim standardima, zahtijeva stjecanje novih znanja i vještina u svim građevinskim strukama, ali i mehaničarskim, električarskim, instalaterskim itd. Primjena novih tehnologija grijanja/hlađenja, proizvodnja električne energije na mjestu potrošnje i pametno upravljanje sustavima svakako zahtijevaju dodatnu izobrazbu isporučitelja roba i usluga te servisera. Nadalje, upotreba električnih automobila i strojeva u primjerice poljoprivredi znači i dodatno obučavanje mehaničara. Upravo navedene struke izravno su vezane uz majstorska zanimanja za koja će se obučavati polaznici u sklopu Majstorske škole (MŠ).

Znatno smanjenje industrijskih emisija stakleničkih plinova potrebno da bi se postigli ciljevi do 2030. i ciljevi do 2050. oslanja se na povećanje učinkovitosti, prelazak na druga goriva i elektrifikaciju. MŠ omogućit će stručnjake na razini majstorskog zvanja koji će biti nositelji mikro i malog poduzetništva (MSP) osposobljenog za prilagodbu zelenoj i digitalnoj tranziciji u pružanju uloga/isporuke roba.

Infrastruktura Majstorske škole prilagođena je zahtjevima Strategije niskougliječnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu budući da se zgrada MŠ gradi kao nova zgrada po principu zgrade gotovo nulte energije i kružnog gospodarenja. Opskrba energijom bit će sigurnija, iz obnovljivih izvora i s malim emisijama, a potrošač energije bit će ujedno i proizvođač energije. Vozila koja će se koristiti za komunikaciju unutar Majstorske škole

bit će pretežito vozila na električni pogon odnosno s niskougljičnim i za klimu neutralnim gorivom. U kontekstu gradnje, pridržavat će se kriterija zelene gradnje (korištenje obnovljivih izvora energije, pročišćavanje svih otpadnih voda, zelene površine su maksimizirane, opremljena inovativnim sustavom hlađenja i grijanja koji smanjuje emisiju ugljičnog dioksida i troškove mjera energetske učinkovitosti).

S obzirom na to da su u industrijskom sektoru SMŽ posebno zastupljene energetika, naftna, petrokemijska i kemijska industrija, metalurgija i metaloprerađivačka industrija koje su povezane s visokim emisijama stakleničkih plinova, tranzicija u smjeru klimatske neutralnosti odrazit će se i na zaposlene u tim industrijama te na socijalnu i društvenu sliku SMŽ. U Sisačko-moslavačkoj županiji će doći do znatnih promjena u strukturi gospodarstva županije, kao i u traženim zanimanjima te će biti nužna prekvalifikacija pogođenih radnika u održiva zanimanja za kojima postoji potražnja na tržištu, ali i preorijentacija SMŽ na pružanje novih usluga/poslova i grana gospodarstva.

Majstorska škola se prepoznaje kao prilika za stvaranje zanimanja budućnosti u kontekstu strukovnih zvanja. Kako bi obrtništvo bilo uspješno i kako bi pratilo prisutne trendove, nužno je da se pojedinci u strukovnim zanimanjima osnaže za rad u okruženju koje je usmjereno na zelenu i digitalnu tranziciju, a kako bi se spriječilo izumiranje pojedinih obrta i zanimanja zbog kašnjenja u prilagodbi na sve zahtjevnije uvjete poslovanja i rada s kojima se suočavaju poduzetnici i radnici u kontekstu industrije 4.0.

U kontekstu nužne potrebe revitalizacije područja Banovine, prijedlog Hrvatske obrtničke komore se usmjerava na osnivanje nacionalne majstorske škole koja će biti smještena na području Sisačko-moslavačke županije. Smještanjem tako vrijedne institucije kojoj će gravitirati niz stručnjaka, radnika u strukovnim zanimanjima i obrtnika smatra se izravno doprinijeti revitalizaciji navedenog područja u gospodarskom, kulturnom i društvenom pogledu. Smještanjem nacionalne majstorske škole u navedeno područje izravno se potiče ravnomjerniji regionalni razvoj.

Potpore iz Fonda za pravednu tranziciju usmjerena je na gospodarsku diversifikaciju područja koja je klimatska tranzicija najteže pogodila te na prekvalifikaciju i uključivanje pogođenih radnika i osoba u potrazi za poslom.

Projekt Majstorske škole osigurava sinergiju s fondom ESF+ radi razvoja zelenih vještina i zelenih radnih mjesta te generalno radi podizanja vještina potrebnih za tržište rada u skladu sa zelenom i digitalnom tranzicijom.

Glavne aktivnosti projekta su:

1. izgradnja Majstorske škole na n-ZEB razini i opremanje tehnologijom u svrhu usvajanja znanja i vještina majstorske razine u skladu s promjenama na tržištu rada. Majstorska škola je orijentirana na stjecanje vještina za majstorsku razinu zvanja u 62 zanimanja.
2. izrada i standardizacija programa koji se provode u Majstorskoj školi, a usklađeni s novim tehnologijama i promjenama na tržištu rada - usklađivanje vještina s potrebama tržišta rada.
3. edukacija za poduzetništvo, mentoriranje novih obrta i jačanje kapaciteta obrtnika/MSP-ova kroz cjeloživotno obrazovanje (upoznavanje s novim tehnologijama i usklađivanje sa zelenom i digitalnom tranzicijom).
4. potpore za radnike koji se prekvalificiraju, a koji su izgubili zaposlenje na području SMŽ, a zbog promjena u strukturi gospodarstva županije
5. potpore samozapošljavanju kao nastavak potpore iz točke 4.

Nositelj: Hrvatska obrtnička komora, Sisačko-moslavačka županija	Lokacija: Sisak, Glina, Novska
Datum početka provedbe: Republika Hrvatska - središte gaming industrije EU - 1/2023 Mreža poduzetničkih inkubatora Sisačko-	Datum završetka provedbe: Republika Hrvatska - središte gaming industrije EU – 12/2029 Mreža poduzetničkih inkubatora Sisačko-

moslavačke županije - 1/2023 Majstorska škola - 1/2023	moslavačke županije - 12/2027 Majstorska škola - 1/2025
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 110.370.135,00 EUR	
Sufinanciranje od strane SMŽ i državnog proračuna: 15 %	
Planirani izvori financiranja: EU sredstva (Fond za pravednu tranziciju - JTF)	
Usklađenost s Planom razvoja SMŽ Republika Hrvatska - središte gaming industrije EU – Projekt je u skladu s Posebnim ciljem PC1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti, Posebnim ciljem PC2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije te s Posebnim ciljem PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije Mreža poduzetničkih inkubatora Sisačko-moslavačke županije – Projekt je u skladu s Posebnim ciljem PC1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti te Posebnim ciljem PC2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije Majstorska škola – Projekt je u skladu s Posebnim ciljem PC1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti, Posebnim ciljem PC2. PC2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije te s Posebnim ciljem PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije.	

Naziv strateškog projekta: Energetska obnova objekata javne infrastrukture	
Sažetak/opis projekta: svrha projekta je cjelovita obnova zgrada, uz maksimalno ulaganje privatnog kapitala na javnim zgradama, nastavak razvoja tržišta energetske usluge i prenošenje iskustava sa zgrada javnog sektora na područje ugovaranja energetske usluge među privatnim subjektima. Programom energetske obnove primjenjuju se ekonomski opravdane, energetske učinkovite tehnologije i mjere u zgradama javnog sektora, a prednost se daje zgradama javnog sektora s najnižim energetske svojstvima (od energetskog razreda D do G), odnosno najvećom potrošnjom energije. Projekt će doprinijeti smanjenju potrošnje energenata, fosilnih goriva i električne energije te povećanju korištenja obnovljivih izvora energije. Kroz planirano razdoblje energetske bi se obnovilo, A. K. (m ²): 20.194,95 Ploština korisne površine zgrada, ostvarile bi se uštede energije od 432.454,26 kWh i smanjenje emisije CO ₂ za 843,89 t. Ciljane ustanove ostvarile bi godišnju uštedu od 2.019.180,62 kn	
Nositelj: Sisačko-moslavačka županija	Lokacija: Sisačko-moslavačka županija
Datum početka provedbe: 7/2022	Datum završetka provedbe: 12/2025
Ukupna procijenjena vrijednost projekta temeljem važećih EP i EC : 14.170.316,24 kn	
Planirani izvori financiranja: - lokalni izvori financiranja: proračunska sredstva (županija), vlastita sredstva ustanova i poduzeća te sredstva privatnih investitora - nacionalni izvori financiranja: Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU),	

	<p>Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)- ESIF krediti, ESCO/EPC (eng. Energy Service Company/Energy Performance Contracting)</p> <p>- europski izvori financiranja: Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi), Europski fond za strateška ulaganja (EFSU), financiranje Europske investicijske banke (EIB) i financiranje Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD).</p>
	<p>Usklađenost s Planom razvoja SMŽ: PC8. Zaštita okoliša te borba protiv klimatskih promjena</p>

Terminski plan provedbe strateških projekata u nadležnosti Sisačko-moslavačke županije:

R.br.	Naziv projekta	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Demografska revitalizacija, razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života stanovnika							
2.	Obnova od potresa							
3.	Ulaganje u izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju objekata u području odgoja i obrazovanja							
4.	Ulaganje u povećanje kapaciteta u području socijalne skrbi							
5.	Ulaganje u izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju objekata u području zdravstva							
6.	Ulaganje u turističku infrastrukturu te kulturnu i prirodnu baštinu							
7.	Poboljšanje poduzetničke infrastrukture							
8.	Energetska obnova objekata javne infrastrukture							

6.2. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA VAŽNIH ZA RAZVOJ SMŽ ČIJA PROVEDBA NIJE U NADLEŽNOSTI SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Informacije o planiranim strateškim projektima važnima za razvoj Sisačko-moslavačke županije prikupljene su u rujnu i listopadu 2022. godine od svih ministarstava Vlade Republike Hrvatske i jedinica lokalne samouprave s područja Sisačko-moslavačke županije.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture:

CESTOVNA INFRASTRUKTURA

Naziv strateškog projekta: Izgradnja dionice autoceste A11 Lekenik - Sisak
Svrha i opis projekta: autocesta A11 izgrađena je u punom profilu od Zagreba do čvora Lekenik. Hrvatske autoceste d.o.o. su u veljači 2022. ugovorile izgradnju završetka dionice od čvora Lekenik do čvora Sisak, a od čvora Sisak do ulaza u Grad Sisak Hrvatske ceste d.o.o. provode

izgradnju spojne ceste. Realizacijom projekta će se ostvariti bolje povezivanje Grada Siska i okolnih područja na mrežu izgrađenih autocesta u RH.	
Nositelj: Hrvatske autoceste d.o.o.	Lokacija: Sisačko-moslavačka županija
Datum početka provedbe: veljača 2022.	Datum završetka provedbe: početak 2024.
Ključne točke postignuća: proveden postupak javne nabave, početak radova izgradnje, očekivani dovršetak izgradnje početkom 2024. godine	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 347 mil. kn.	
Planirani izvori financiranja: vlastita sredstva	

Naziv strateškog projekta: Izgradnja novog čvora za Petrinju na autocesti A11 dionici od Lekenika do Siska	
Svrha i opis projekta: kako bi se omogućilo bolje prometno povezivanje grada Petrinje i šireg područja koje je stradalo u katastrofalnom potresu, Hrvatske autoceste d.o.o. planiraju novi čvor na autocesti A11 dionici Lekenik – čvor Sisak kojim bi se omogućilo povezivanje autoceste na državnu cestu DC30 u smjeru Petrinje (čvora Žažina). Novi čvor planira se ostvariti na mjestu od kojeg Hrvatske ceste d.o.o. planiraju rekonstrukciju državne ceste DC30 prema Petrinji čime će se ostvariti cjelovito prometno rješenje u cilju povezivanja grada Petrinje na sustav izgrađenih autocesta u RH. Planirani čvor potrebno je uvrstiti u prostorni plan Sisačko-moslavačke županije.	
Nositelj: Hrvatske autoceste d.o.o.	Lokacija: Sisačko-moslavačka županija
Datum početka provedbe: kraj 2024.	Datum završetka provedbe: kraj 2025.
Ključne točke postignuća: izrađeno idejno rješenje i poslano na uvrštavanje u prostorni plan županije	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 40 mil. kn.	
Planirani izvori financiranja: vlastita sredstva	

Naziv strateškog projekta: Rekonstrukcija spoja čvora Lekenik na DC30	
Svrha i opis projekta: s obzirom da postojeće raskrižje državne i županijske ceste u naselju ne može prihvatiti promet s autoceste, predviđena je rekonstrukcija i povezivanje čvora Lekenik izvan naseljenog područja kako bi se povećala prometna propusnost i sigurnost za sve sudionike u prometu.	
Nositelj: Hrvatske autoceste d.o.o.	Lokacija: Sisačko-moslavačka županija
Datum početka provedbe: sredina 2023.	Datum završetka provedbe: sredina 2024.
Ključne točke postignuća: ishođena lokacijska dozvola; izrađeni su glavni projekti i priprema se ishođenje dozvola za izgradnju.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 10 mil. kn.	
Planirani izvori financiranja: vlastita sredstva	

Naziv strateškog projekta: Spojna cesta čvor Sisak - Sisak	
Svrha i opis projekta: autocesta Zagreb – Sisak izgradnjom spojne ceste dobiva svoj pravi spoj na Sisak. Spojna cesta gradi se u nekoliko faza, nositelj zahvata su Hrvatske ceste.	
1. Prvi zahvat obuhvaća izvedbu mosta Odra i spojne ceste od kružnog toka Staro Pračno do mosta Odra i od mosta Odra do spoja na Zagrebačku ulicu u Sisku s izgradnjom uklapanja Zagrebačke ulice u Sisku. Ishođene su građevinske dozvole, izvođač uveden u posao u listopadu	

2021. Vrijednost radova: 64.749.681,01 kn (bez PDV-a). Rok izvođenja radova: 20 mjeseci.	
2. Sjeverni kolnik spojne ceste od spoja na autocestu Lekenik – Sisak do rotora Staro Pračno: priprema se javna nabava radova na izgradnji. Procijenjena vrijednost nabave: 87,3 milijuna kuna	
3. Južni kolnik spojne ceste gradit će se sukladno proračunskim mogućnostima i prometnom opterećenju.	
Nositelj: Hrvatske ceste d.o.o.	Lokacija: Sisak
Datum početka provedbe: 2010.	Datum završetka provedbe: ovisan o proračunskim mogućnostima
Ključne točke postignuća: lokacijska dozvola, građevinske dozvole, javna nabava radova na izgradnji i nadzora, uporabna dozvola	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 152,1 mil. kn. (samo 1. i 2. faza)	
Planirani izvori financiranja: vlastita sredstva Hrvatskih cesta	

UNUTARNJA PLOVIDBA

Naziv strateškog projekta: Izgradnja komunalnog pristaništa na rijeci Kupi u Sisku	
Komunalno pristanište na rijeci Kupi u Sisku predviđeno je kao objekt čija je svrha privez čamaca i drugih plovila za sport i razonodu građana grada Siska. Područje zahvata odnosno lokacija postavljanja pontona za privez plovila pozicionirano je uz lijevu obalu rijeke Kupe, na potezu od 2+000 do 2+700 rkm. Pristanište se sastoji od bazenske luke za vez plovila, pontona, sustava sidrenja i pristupnih mostova s postojeće obaloutvrde. Izgradnjom pristaništa osigurat će se ukupno 194 veza za plovila dužine do 10 metara.	
Nositelj: Lučka uprava Sisak, Hrvatske vode, Grad Sisak, Sisačko-moslavačka županija	Lokacija: Grad Sisak
Datum početka provedbe: lipanj 2018.	Datum završetka provedbe: prosinac 2026. (IV. faza)
Ključne točke postignuća: Dopršetak izgradnje komunalnog pristaništa (radovi na I. fazi su gotovi, II. faza je pri kraju, slijedi III. faza gradnje nakon koje je planirana i IV. faza).	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 41 mln kuna, do sada je planirano 28.128.220,74 kn, od čega 11,5 mln kn (I. faza); 9.408.520,79 (II. faza) i 7.219.699,95 kn s PDV-om (III faza).	
Planirani izvori financiranja: Državni proračun	

Naziv strateškog projekta: Projekcija sanacije štete nastale u seriji potresa nakon 29.12.2020.	
Svrha i opis projekta: Sanacije štete nastale u seriji potresa odnosi se na prostor Lučke uprave Sisak i brodogradilišno pristanište u Galdovu (koncesionar je tvrtka Brodocentar d.o.o.)	
Nositelj: MPUGDI	Lokacija: Grad Sisak/Galdovo
Datum početka provedbe: tijekom 2022.	Datum završetka provedbe: prosinac 2025.
Ključne točke postignuća: Sanirani objekti i infrastruktura nakon potresa	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 19,5 mln kn	
Planirani izvori financiranja: Fond za solidarnost, Izvor 5762 - Potres 2020, Državni proračun	

Naziv strateškog projekta: Izgradnja nove luke Sisak	
Svrha i opis projekta: Razvoj i nadogradnja postojeće luke Sisak s pripadajućim razvojem poslovne zone, modernizacija osnovne infrastrukture luke	
Nositelj: MRRFEU	Lokacija: Grad Sisak
Datum početka provedbe: tijekom 2023.	Datum završetka provedbe: prosinac 2029.
Ključne točke postignuća:	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 350.000.000,00 kn (Program društvene i gospodarske revitalizacije potpomognutih područja Sisačko-moslavačke županije pogođenih potresom – ukupna procijenjena vrijednost projekta: 409.615.873 kn)	
Planirani izvori financiranja: NPOO; Program društvene i gospodarske revitalizacije potpomognutih područja Sisačko-moslavačke županije pogođenih potresom	

ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA

Naziv strateškog projekta: Unaprjeđenje, obnova, izgradnja drugog kolosijeka te izgradnja nove dvokolosiječne pruge na dionicama željezničke pruge na dionici Dugo Selo - Novska	
<u>Svrha i opis projekta:</u> rekonstrukcija i obnova cijele jednokolosiječne pružne dionice te izgradnja drugog kolosijeka na dionicama Dugo Selo - Kutina i Lipovljani - Novska (u duljini od cca 73 km), izgradnja potpuno nove dvokolosiječne elektrificirane željezničke pruge na dionici Kutina - Lipovljani (u duljini od cca 10 km). <u>Planirane aktivnosti:</u> <ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukcija cijele jednokolosiječne pružne dionice duljine cca 73 km - izgradnja drugog kolosijeka na dionicama Dugo Selo - Kutina i Lipovljani - Novska te izgradnja nove dvokolosiječne pruge na dionici Kutina – Lipovljani - rekonstrukcija željezničkih kolodvora Dugo Selo (2. faza), Ivanić Grad, Popovača, Kutina i Novska - ukidanje većine željezničko-cestovnih prijelaza uz izvođenje istih van razine - modernizacija elektroenergetskog infrastrukturnog podsustava - modernizacija signalno-sigurnosnog i prometno-upravljačkog infrastrukturnog podsustava 	
<u>Nositelj:</u> HŽ Infrastruktura d.o.o.	<u>Lokacija:</u> Zagrebačka i Sisačko-moslavačka županija, Osnovna TEN-T mreža, pruga Dugo Selo - Novska
<u>Datum početka provedbe:</u> 2023.	<u>Datum završetka provedbe:</u> 2028.
<u>Ključne točke postignuća:</u> <ul style="list-style-type: none"> - postizanje nazivne projektirane brzine od 160 km/h na cijeloj dužini pružne dionice (osim lokalnih ograničenja kod kolodvora Ivanić Grad i kolodvora Dugo Selo) - rekonstrukcija kolodvora za prijam interoperabilnih teretnih vlakova duljine 750 m - rekonstrukcija stajališta u skladu sa zahtjevima za lokalni prijevoz putnika - smanjenje ukupnoga vremena putovanja na dionici 	
<u>Ukupna procijenjena vrijednost projekta:</u> 620,2 milijuna eura (4.673 mln kuna) (za poddionicu Kutina – Novska - 140,7 milijuna eura/ 1.060 mln.kn)	

<p><u>Planirani izvori financiranja:</u> NPOO 2021. - 2026. - financiranje dijela radova na poddionici Kutina - Novska (dionica D) OPKK 2021. - 2027. - preostali dio projekta</p>

<p>Naziv strateškog projekta: Obnova dionice Sunja – Novska (43,3 km), pruga Zagreb GK – Sisak – Novska</p>	
<p>Svrha i opis projekta: pružna dionica Sunja – Novska je dionica željezničke pruge M502 Zagreb GK - Sisak – Novska koja se nalazi na RH1 koridoru i istodobno je vrlo važna pruga za daljinski i regionalni željeznički promet središnje Hrvatske te za gradski i prigradski željeznički promet na području Zagreba, Siska i Novske. Pružna dionica Sunja – Hrvatska Dubica duljine cca 25 km obnovljena je 1982./83. godine tj. prije cca 38 godina. U periodu od posljednje obnove do danas predmetna pružna dionica devastirana je u vrijeme Domovinskog rata. Tokom vremena obnova i održavanje svedeni su na minimum te shodno navedenom na više lokacija uvedena je ograničena brzina od 20 km/h. Pruga je najvećim dijelom izgrađena na niskom nasipu. Stanje pružnog tijela na dijelu pruge je zadovoljavajuće, dok je na pojedinim dijelovima dosta loše. Radi osposobljavanja građevinskog infrastrukturnog podsustava predmetne dionice za brzinu od 80 km/h planira se zamjena drvenih pragova s betonskim pragovima, dopuna tucaničkog zastora, rešetanje, regulacija kolosijeka i optimizacija kolodvora, uređenje željezničko-cestovnih prijelaza montažom sintetičkog popođenja te usklađenje i prilagodba ostalih funkcionalnih dijelova željezničke pruge (infrastrukturnih podsustava) predviđenom zahvatu.</p>	
Nositelj: HŽ Infrastruktura d.o.o.	Lokacija: Sisačko-moslavačka županija, pruga M502 Zagreb GK – Sisak -Novska
Datum početka provedbe: 05/2021.	Datum završetka provedbe: 12/2022.
<p>Ključne točke postignuća: osposobljavanje pružne dionice za brzinu od 80 km/h je uvjet za ugradnju i prilagodbu novog signalno-sigurnosnog i prometno-upravljačkog podsustava i preusmjeravanje željezničkog prometa na prugu M502 Zagreb GK - Sisak – Novska za vrijeme odvijanja radova na dionici pruge M103 Dugo Selo – Novska.</p>	
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 215,3 milijuna kuna</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: kredit s državnim jamstvom</p>	

<p>Naziv strateškog projekta: Ugradnja i usklađenje signalno-sigurnosnih uređaja na dionici Sisak Caprag - Sunja - Novska, pruga Zagreb GK - Sisak – Novska i Sunja – Volinja, pruge Sunja – Volinja</p>	
<p>Svrha i opis projekta: ugradnja i prilagodba novog signalno-sigurnosnog i prometno-upravljačkog podsustava Sisak Caprag - Novska, Sunja – Volinja. Povećanje sigurnosti željezničkog prometa i preusmjeravanje željezničkog prometa na prugu M502 Zagreb GK - Sisak – Novska za vrijeme odvijanja radova na dionici pruge M103 Dugo Selo – Novska.</p>	
Nositelj: HŽI d.o.o.	Lokacija: Sisačko-moslavačka županija, pruga M502 Zagreb GK – Sisak - Novska
Datum početka provedbe: 2024.	Datum završetka provedbe: 2028.
<p>Ključne točke postignuća: ugradnja SS i TK sustava</p>	
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 175 milijuna kuna</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: kredit s državnim jamstvom</p>	

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

<p>Naziv strateškog projekta: Izgradnja novog poslovnog objekta Dječjeg doma Vrbina Sisak</p>
--

Svrha i opis projekta: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike ima na uporabu nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske, u Sisku, Ulica lipa 9, označene kao zkč.br. 1325/1, Ulica lipa, dvorište, dvorišna zgrada, Ulica lipa, površine 744 m2 (interne oznake NEK JC 25) i zkč.br. 1325/2, Ulica lipa, park površine 1488 m2 (interne oznake NEK.SISAK.ULICA LIPA), ukupne površine 2232 m2, upisane u zk.ul.br. 2878 k.o. Sisak Stari, Zemljišnoknjižni odjel Sisak, Općinskog suda u Sisku, a u svrhu izgradnje objekta i za potrebe smještaja ustanove Dječji dom Vrbina Sisak za pružanje socijalne usluge smještaja, poludnevnog boravka, savjetovanja i pomaganja, za koju gradnju će financijska sredstva, ujedno investitor, osigurati Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u državnom proračunu Republike Hrvatske.	
Nositelj: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Lokacija: Sisak, Ulica lipa 9
Datum početka provedbe: kraj 2022. godine	Datum završetka provedbe: kraj 2024. godine
Ključne točke postignuća: preseljenje i novo pozicioniranje ustanove Dječji dom Vrbina Sisak za pružanje socijalne usluge smještaja, poludnevnog boravka, savjetovanja i pomaganja.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 18.300.000 kn (17.500.000 kn izgradnja te 800.000 kn opremanje)	
Planirani izvori financiranja: Državni proračun RH	

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU

Naziv strateškog projekta: Razminiranje i društveno-gospodarska integracija	
Svrha i opis projekta: razminiranje zaštićenih šuma i šumskog zemljišta te društveno-gospodarska integracija žrtava mina. Raščišćavanje i oslobađanje dijela područja minski sumnjivih područja. Švicarsko-hrvatskim programom suradnje planira se razminirati 2,46 km2 područja Kotar šume koje se nalazi u Sisačko-moslavačkoj županiji. Razminiranje ovog područja doprinijet će sigurnosti lokalnog stanovništva koje živi u obližnjem naselju i u gradu Sisku, kao i sigurnosti zaposlenika Hrvatskih šuma koji svakodnevno rade na ovom području. Osim toga, kroz projekt će se uspostaviti sveobuhvatna baza žrtava mina. Uslijedit će procjena njihovih potreba i provedba obrazovnih tečajeva i drugih oblika podrške žrtvama mina. Specifični cilj ovih aktivnosti je psihosocijalno osnaživanje i stručno osposobljavanje žrtava mina te povećanje njihovih osobnih kompetencija usmjerenih k zapošljavanju i samozapošljavanju.	
Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova RH	Lokacija: Kotar šuma, Republika Hrvatska (aktivnosti namijenjene žrtvama mina)
Datum početka provedbe: 1.6.2017.	Datum završetka provedbe: 31.12.2023.
Ključne točke postignuća: razminiranje 2,46 četvornih kilometara područja Kotar šume kraj Siska, sigurnost lokalnog stanovništva, sigurnost zaposlenika Hrvatskih šuma, izrada baze žrtava mina, procjena potreba žrtava mina, edukacija žrtava mina, unaprjeđenje poslovnih kapaciteta za žrtve mina i članove njihovih obitelji.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 4.834.779 CHF	

Naziv strateškog projekta: „Istražujući raSTEMo“	
Svrha i opis projekta: s ciljem poboljšanja razine znanja i vještina ciljnih skupina učenika i učitelja koje će biti u korak s izazovima kompleksnog i tehnološki naprednog modernog društva projekt „Istražujući raSTEMo“ usmjeren je na poboljšanje STEM vještina 7 učitelja, ravnateljice i	

98 učenika u Osnovnoj školi Josipa Kozarca Lipovljani uključujući 63 učenika s teškoćama. Modernizacijom školskog prostora i nabavom STEM opreme te uz ostvarenu bilateralnu suradnju s partnerskom organizacijom GeoCamp iz Islanda i domaćim partnerom udrugom Otvorena računalna radionica „Svi smo protiv“, provest će se aktivnosti razvoja sposobnosti učitelja u STEM podučavanju te aktivnosti jačanja STEM vještina učenika.	
Nositelj: Osnovna škola Josipa Kozarca, Lipovljani	Lokacija: Lipovljani
Datum početka provedbe: 1.9.2022.	Datum završetka provedbe: 31.1.2024.
Ključne točke postignuća: Poboljšanje STEM vještina	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 366.276,09 EUR	
Planirani izvori financiranja: Financijski mehanizam Europskog gospodarskog prostora za razdoblje od 2014. do 2021. godine uz nacionalno sufinanciranje	

Naziv strateškog projekta: NEW STEM Kutina - ABECEDA budućnosti	
Svrha i opis projekta: projektom se rješava problem nedovoljno razvijenih kompetencija i vještina učitelja i učenika grada Kutine u STEM području. Projekt stavlja fokus na STEM područja matematike, tehnologije i inženjerstva u svrhu pripreme učenika za uspješan nastavak obrazovanja na srednjoškolskoj razini te ih nastoji pripremiti za izazove tehnološki naprednog modernog društva. Opći cilj projekta je poboljšanje kapaciteta osnovnoškolskog obrazovanja na području grada Kutine opremanjem 5 STEM učionica, podizanjem STEM vještina 100 učitelja i drugih odgojno-obrazovnih radnika te 600 učenika u 5 osnovnih škola, zajedno s poboljšanjem njihovih sposobnosti u području primjene IKT-a u odgoju i obrazovanju, razvoju aktivnog građanstva te razvoju poduzetništva.	
Nositelj: Grad Kutina	Lokacija: Kutina
Datum početka provedbe: 1.8.2022.	Datum završetka provedbe: 31.3.2024.
Ključne točke postignuća: poboljšanje kompetencija i vještina učitelja i učenika grada Kutine u STEM području	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 904.289,78 EUR	
Planirani izvori financiranja: financijski mehanizam Europskog gospodarskog prostora za razdoblje od 2014. do 2021. godine uz nacionalno sufinanciranje	

Naziv strateškog projekta: DARoviti u fokusu-izgradnja ljudskih kapaciteta u osnovnoškolskom sustavu odgoja i obrazovanja za rad s darovitim učenicima na područjima poduzetništva i aktivnog građanstva	
Svrha i opis projekta: cilj projekta je izgraditi kapacitete pet osnovnih škola za rad s darovitim učenicima u područjima aktivnog građanstva i poduzetništva, a kroz unaprjeđenje vještina i kompetencija 75 učitelja i ostalih odgojno-obrazovnih djelatnika, koji su ciljane skupine obuhvaćene aktivnostima. Tri škole (OŠ u Dvoru, Hrvatskoj Dubici i Kistanjama) nalaze se u skupini jedinica lokalne samouprave koje su slabo razvijene (1. skupina), a dvije škole su u Slavanskom Brodu (6. skupina). Uz edukaciju i izradu nastavnih materijala planiran je i prijenos znanja i najboljih praksi od norveškog partnera.	
Partner 3: OŠ Dvor	Lokacija: Dvor
Datum početka provedbe: 1.6.2022.	Datum završetka provedbe: 30.11.2023.
Ključne točke postignuća: promicanje vještina i kompetencija u području poduzetništva i aktivnog građanstva	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 188.883,17 EUR	
Planirani izvori financiranja: financijski mehanizam Europskog gospodarskog prostora za razdoblje od 2014. do 2021. godine uz nacionalno sufinanciranje	

Naziv strateškog projekta: Ready-STEM-Grow	
Svrha i opis projekta: projekt jačanja kompetencija učitelja, drugih odgojno-obrazovnih radnika i učenika u STEM području i području STEM podučavanja i vršnjačkog učenja provodi se kroz stručne radionice, podršku partnera iz Norveške i tri funkcionalne STEM učionice u kojima se potiče suradnja, komunikacija, istraživanje, rješavanje problema, kritičko razmišljanje i kreativnost. Projekt traje 18 mjeseci i provodi se na području Novske, Požege i Virovitice a obuhvat aktivnosti doseže tri županije. Specifičnost projekta je što neposredno naglašava međuovisnost čovjeka, biljaka i životinja u prirodnim zakonitostima te osvještava individualnu i kolektivnu odgovornost u zajednici.	
Partner 1: Katolička osnovna škola u Novskoj Partner 4: Razvojna agencija Grada Novske - NORA	Lokacija: Novska
Datum početka provedbe: 1.8.2022.	Datum završetka provedbe: 31.1.2024.
<p>Ključne točke postignuća: poboljšane kompetencije učitelja i drugih odgojno-obrazovnih radnika u podučavanju iz STEM područja i STEM načinima podučavanja u tri osnovne škole u Novskoj, Požegi i Virovitici.</p> <p>Poboljšane kompetencije učenika uključujući učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u STEM području u tri osnovne škole u Novskoj, Požegi i Virovitici.</p> <p>Uspostavljene funkcionalne STEM učionice u tri osnovne škole za poticajan rast i razvoj STEM vještina učenika.</p>	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 974.739,58 EUR	
Planirani izvori financiranja: financijski mehanizam Europskog gospodarskog prostora za razdoblje od 2014. do 2021. godine uz nacionalno sufinanciranje.	

Ministarstvo hrvatskih branitelja

Naziv strateškog projekta: Uspostava veteranskih centara u Republici Hrvatskoj	
Svrha i opis projekta: dogradnjom, rekonstrukcijom, obnovom, prilagodbom i izgradnjom infrastrukture za četiri veteranska centra nadograditi postojeći sustav skrbi za braniteljsko-stradalničku populaciju iz Domovinskog rata te implementirati nove vrste usluga, koje će odgovoriti na novonastale potrebe populacije.	
Nositelj: Ministarstvo hrvatskih branitelja	Lokacija: Petrinja (ostale lokacije: Daruvar, Sinj, Šibenik)
Datum početka provedbe: 1. siječnja 2018.	Datum završetka provedbe: IV. kvartal 2023.
Ključne točke postignuća: izgrađen i opremljen veteranski centar u Petrinji	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 95 milijuna kuna (za izgradnju VC Petrinja)	
Planirani izvori financiranja: Europski fond za regionalni razvoj, Državni proračun	

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Naziv strateškog projekta: Uspostava regionalnog centra kompetentnosti Tehničke škole Sisak za

područje elektrotehnike i računalstva u Sisačko-moslavačkoj županiji	
<p>Sažetak/opis projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostava infrastrukture Regionalnog centra kompetentnosti Tehničke škole Sisak za područje elektrotehnike i računalstva obnavljanjem postojeće infrastrukture u Lađarskoj ulici u Sisku i njegovog opremanja modernim tehnologijama te pružanje novih i inovativnih znanja u svrhu poboljšanja strukovnog obrazovanja u Sisačko-moslavačkoj županiji. - poboljšanje uvjeta za strukovno obrazovanje na području SMŽ i razvoj učenja temeljenog na radu, stvaranje programskih i kadrovskih uvjeta za učenje temeljeno na radu u sektoru elektrotehnike i računalstva za učenike upisane u ustanove strukovnog obrazovanja, odgojno obrazovne radnike i odrasle polaznike. 	
<p>Nositelj: Tehnička škola Sisak i partneri (Sisačko-moslavačka županija, Tehnička škola Kutina, Industrijsko-obrtnička škola Sisak, Srednja škola Glina, Metalurški fakultet, Tehničko veleučilište Zagreb, HZZ PS Sisak, HZZ PS Kutina, SIMORA d.o.o., Hrvatska gospodarska komora, HIPP Croatia d.o.o. Glina INA, ABS, Exordium games, Scrumedia, Senceco d.o.o.)</p>	<p>Lokacija: Sisak</p>
<p>Datum početka provedbe: 1. veljače 2020.</p>	<p>Datum završetka provedbe: 1. prosinca 2023.</p>
<p>Ključne točke postignuća:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izrađena projektna dokumentacija - obavljeni postupci javne nabave - obnovljena infrastruktura u Lađarskoj ulici, kompleks domobranske vojarne - izrađeno 9 praktikuma, 9 edukacijskih dvorana, 1 konferencijska dvorana - opremljeni ostali prostori (smještajni kapaciteti, restoran, blagovaonica, uredski, multimedijnsko-informacijsko-komunikacijsko središte, prostorije osoblja, sanitarije...) - izrađeni kurikulumski dokumenti - provedeno stručno usavršavanje nastavnika Tehničke škole Sisak i djelatnika partnerskih institucija, ustanova i tvrtki - opremljeni praktikumi i učionice 	
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 78.083.859,03 kn</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: Državni proračun, EU fondovi (ESF i EFRR)</p>	

Ministarstvo gospodarstva i održivoga razvoja

Naziv strateškog projekta: BIORAFINERIJA SISAK	
Svrha i opis projekta: uspostavljanje održive industrijske aktivnosti koja bi razmatrala proizvodnju bioetanol druge generacije s negativnim ugljičnim otiskom u kombinaciji s proizvodnjom zelene energije i uspostavljanjem lanca opskrbe biomase, u cilju smanjenja emisija stakleničkih plinova, supstitucije konvencionalnih goriva alternativnim gorivima u prometnom sektoru, povećanja proizvodnje goriva iz OIE te povećanje energetske neovisnosti i sigurnosti. Povećanje radnih mjesta i aktivaciju zapuštenih ruralnih krajeva te značajan aspekt suradnje znanosti i industrije na kreiranju centra izvrsnosti i znanja vezanih uz biotehnologiju, koji bi se direktno naslanjao na potrebe projekta Biorafinerija.	
Nositelj: INA d.d. Zagreb	Lokacija: Grad Sisak
Datum početka provedbe: inicijalna faza	Datum završetka provedbe: kraj 2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 3.883.221.000,00	
Ključne točke ostvarenja: Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu je isteklo 21. prosinca 2020. te se u skladu s propisanim procedurama u 2021. pokreće ponovni postupak o prihvatljivosti zahvata za okoliš i ekološku mrežu temeljem odabrane tehnološke licence i izrađenog baznog dizajna tvornice. Studija procjene utjecaja na okoliš za biorafineriju je izrađena i dostavljena resornom ministarstvu.	
Planirani izvori financiranja: NPOO; Vlastiti izvori	

Naziv strateškog projekta: Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetskom sektoru	
Sažetak/opis projekta: nadoknada sredstava za uspostavu redovnog funkcioniranja energetske infrastrukture, energetskih postrojenja, građevina i energetskog sustava u cjelini oštećenih u seriji potresa počevši od 28. prosinca 2020. godine na području grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije.	
Nositelj: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (Tijelo odgovorno za provedbu financijskog doprinosa)	Lokacija: Sisačko-moslavačka županija, Grad Sisak
Datum početka provedbe: 28. prosinca 2020.	Datum završetka provedbe: 30. lipnja 2023.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 372.530.000,00 kn	
Ključne točke ostvarenja: potpisano 26 ugovora sa sedam krajnjih korisnika, tvrtki iz područja energetike. U tijeku zaprimanje, obrada i plaćanje Zahtjeva za nadoknadom sredstava.	
Planirani izvori financiranja: Fond solidarnosti Europske Unije	

Naziv strateškog projekta: CENTAR GAMING INDUSTRIJE	
Sažetak/opis projekta: od 2016. godine Sisačko-moslavačka županija i RA SI-MO-RA pokretači su inicijative Sisačko-moslavačka županija - Centar gaming industrije. Predmet ovog javnog investicijskog projekta je izgradnja i stavljanje u funkciju kampusa gaming industrije u gradu Novskoj, Sisačko-moslavačka županija. Kampus je namijenjen za potrebe Fakulteta, studentskog i učeničkog doma, Poduzetničkog inkubatora za eSport/4000 mjesta/ i Akceleratora gaming industrije. Osim izgradnje navedene infrastrukture, dio projekta je i kupnja opreme koja će biti	

<p>potpuno prilagođena zahtjevima i trendovima gaming industrije. Ovaj projekt ima i stratešku komponentu, iz nekoliko razloga:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadogradnja je na odobreni srednjoškolski kurikulum za obrazovanje tehničara za razvoj videoigara jer se širi i na visoko obrazovanje • potiče gospodarsku aktivnost regije, a time i RH generiranjem razvojno-inovacijskih MSPova te stvara društveno-ekonomsku vrijednost kroz stvaranje novih radnih mjesta (stvaranje novih radnih mjesta u regiji koja je suočena s velikom stopom nezaposlenosti i iseljavanjem mladih ljudi) • jača administrativne i kapacitete upravljanja, vještine i znanja budućih MSP-ova • jača obrazovne kapacitete ulaganjem u aktivnosti usluga visoke dodane vrijednosti te razvojno-inovacijske aktivnosti. 	
<p>Nositelj: Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije SI-MO-RA d.o.o. za poticanje gospodarskog razvoja, savjetovanje i zastupanje, Sisačko-moslavačka županija, Javna ustanova regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije, Grad Novska</p>	<p>Lokacija: Novska, Sisačko-moslavačka županija</p>
<p>Datum početka provedbe: 2023.</p>	<p>Datum završetka provedbe: 2029.</p>
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 468.125.000,00 kn (s PDV-om)</p>	
<p>Uvršten na listu strateških projekata: 24. kolovoza 2020.</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: Fond solidarnosti Europske Unije</p>	
<p>Nadležnost i voditelj Operativne skupine: Ministarstvo znanosti i obrazovanja Stipe Mamić, državni tajnik, voditelj Operativne skupine</p>	

<p>Naziv strateškog projekta: BIORAFINERIJA</p>	
<p>Svrha i opis projekta: cilj projekta je uspostavljanje održive industrijske aktivnosti na industrijskoj lokaciji u Sisku koja bi razmatrala proizvodnju bioetanola druge generacije s negativnim ugljičnim otiskom, u kombinaciji s proizvodnjom zelene energije i uspostavljanjem lanca opskrbe biomase, u cilju smanjenja emisija stakleničkih plinova, supstitucije konvencionalnih goriva alternativnim gorivima u prometnom sektoru, povećanja proizvodnje goriva iz obnovljivih izvora energije te povećanja energetske neovisnosti i sigurnosti. Projekt čine dvije osnovne sastavnice: izgradnja postrojenja bioetanola druge generacije na lokaciji Rafinerije nafte Sisak te uspostava lanca opskrbe sirovinom - biomasom. Taj cjeloviti koncept predstavlja predmet prijave za proglašenje projekta strateškim. Projekt je dobio pozitivno mišljenje Ministarstva zaštite okoliša i energetike, a cilj je na lokaciji Rafinerije nafte Sisak izgraditi energetske samoodrživi bioindustrijski kompleks vrijednosti do 250 milijuna eura, uz dodatnih 200 milijuna eura koji će se investirati u ruralnu ekonomiju kroz razdoblje od 10 godina kao operativni trošak nabave biomase, a koji bi od ulaznih 300 000 tona biomase proizvodio 55 000 tona celuloznog 2G bio-etanola sa širokom primjenom u industriji, 4MW dodatne električne energije za izvoz u mrežu i 60 000 tona CO2 za povećanje proizvodnje domaće nafte, utiskivanjem u postojeće bušotine.</p>	
<p>Nositelj: INA d.d. Zagreb Nadležnost i voditelj Operativne skupine: Kristina Čelić, ravnateljica Uprave u Ministarstvu gospodarstva i održivog</p>	<p>Lokacija: Sisak, Sisačko-moslavačka županija</p>

razvoja	
Datum početka provedbe:	Datum završetka provedbe:
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 1.760.000.000,00 kn	
Uvršten na Listu strateških projekata: 24. kolovoza 2020.	

Naziv strateškog projekta: Sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Petrinja	
<p>Svrha i opis projekta: projekt uključuje izgradnju i rekonstrukciju dijelova sustava javne odvodnje Petrinja (naselja Petrinja, naselje Mošćenica, naselje Nova Drenčina i naselje Novo Selište), izgradnju uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda (UPOV-a) III. stupnja pročišćavanja, kapaciteta 24 000 ES te rekonstrukciju javnog vodoopskrbnog sustava (naselja Petrinja, naselje Mošćenica, naselje Nova Drenčina i naselje Novo Selište). Projekt se provodi na području grada Petrinje u Sisačko-moslavačkoj županiji, a obuhvaća rekonstrukciju 5,3 km mješovitog sustava odvodnje, dogradnju mješovitog sustava odvodnje (10,2 km gravitacijskih kolektora, 5 retencijskih bazena i 3 crpne stanice), proširenje sustava odvodnje na područje rubnih dijelova aglomeracije (63,28 km gravitacijskih i tlačnih cjevovoda i 14 crpnih stanica), izgradnju 3016 priprema za kućne priključke, uvođenje nadzorno upravljačkog sustava (NUS) izgradnjom mjernih mjesta i uspostavom centralnog regulacijskog mjesta.</p> <p>Također, projekt obuhvaća rekonstrukciju 59 km vodoopskrbne mreže, rekonstrukciju 2 (dviju) vodosprema (Zebinac 6000 m3 i Popova šuma 1000 m3), rekonstrukciju cca 4800 kućnih priključaka i uvođenje nadzorno-upravljačkog sustava (NUS) izgradnjom mjernih mjesta i uspostavom centralnog regulacijskog mjesta.</p> <p>Realizacija projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ODVODNJA - radovi se izvode prema 14 građevinskih dozvola, izvedeno 69,92 km od 78,78 km i 2958 kućnih priključaka. U izgradnji su 5 RB i 17 CS. Za jednu dozvolu ishoda je Uporabna dozvola. - VODOOPSKRBA - radovi se izvode prema 5 građevinskih dozvola, izvedeno je 58 km od 59 km. U izgradnji su 2 vodospreme. - UPOV - ishoda je građevinska dozvola. U tijeku je projektiranje i izrada pristupne ceste. <p>Završetak postupaka nabave za sanaciju izvršenih radova i dovršenje istih na mreži odvodnje. U tijeku su i aktivnosti koje se odnose na sanaciju sustava vodoopskrbe do uporabljivosti po građevinskim dozvolama.</p> <p>Svi ugovori su u provedbi. S obzirom na posljedice potresa koje zahtijevaju dodatne radove na temeljenju tla i dodatno statičko ojačanje objekata UPOV-a, izvršena je procjena dodatnih troškova građevinskih radova. Do zastoja u provedbi izgradnje UPOV-a došlo je zbog dubinske provjere miniranosti terena. U tijeku su aktivnosti koje se odnose na projektiranje uređaja i radovi izgradnje pristupne ceste.</p>	
Nositelj: Privreda d.o.o. za javnu vodoopskrbu i odvodnju, Petrinja Nadležnost i voditelj Operativne skupine: Elizabeta Kos, ravnateljica Uprave u Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja	Lokacija: Petrinja, Sisačko-moslavačka županija
Datum početka provedbe:	Datum završetka provedbe: 4. kvartal 2024.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 524.744.837,18 kn s PDV-om	
Uvršten na Listu strateških projekata: 2. travnja 2017.	

Proglašen strateškim projektom RH: 1. veljače 2018.

Ministarstvo unutarnjih poslova

Naziv strateškog projekta:

Izgradnja i opremanje dislociranog objekta PGP Gvozd u mjestu Bojna

Kratak opis projekta: izgradnja dislociranog policijskog objekta za nadzor državne granice u mjestu Bojna, na području PGP Gvozd, a s obzirom na trendove značajnog broja porasta osoba zatečenih u nezakonitom prelasku državne granice na području PU Sisačko-moslavačke.

Svrha: Bolja reakcijska sposobnost s obzirom na objekt uz samu državnu granicu.

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Lokacija: mjesto Bojna, Sisačko-moslavačka županija

Datum početka provedbe: 2023.

Datum završetka provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 400.000,00 eura

Naziv strateškog projekta:

Nabava tehničke opreme za nadzor vanjske granice

Kratak opis projekta:

tehničko opremanje i jačanje nadzora vanjske granice kroz nabavu stacionarnih sustava za nadzor državne granice, mobilnih televizijskih kamera na prikolici s terenskim vozilom, ručnih termovizijskih kamera, uređaja za noćno promatranje, senzorskih kamera malog dometa za detekciju pokreta, IT opreme za potrebe zaštite državne granice i baznih postaja radio-komunikacijskog sustava TETRA.

Nositelj: Uprava za granicu, Služba za zaštitu državne granice i kompenzacijske mjere

Lokacija: vanjska granica EU, Sisačko-moslavačka županija

Datum početka provedbe: 2023.

Datum završetka provedbe: 2029.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 35.000.000,00 eura

Osim prethodno navedenih projekata koji su povezani s djelovanjem ustrojstvenih jedinica Ravnateljstva policije, u Višegodišnjem financijskom razdoblju 2021. – 2027., Ministarstvo unutarnjih poslova planira financiranje aktivnosti koje su usmjerene na jačanje kapaciteta sustava civilne zaštite kroz razvoj i opremanje operativnih sposobnosti za djelovanje u velikim nesrećama i katastrofama te razvoj i modernizaciju komunikacijskih sustava kao i druge aktivnosti koje će pridonijeti sprječavanju rizika i suočavanju s posljedicama katastrofa, što uključuje i daljnji razvoj sustava civilne zaštite Sisačko-moslavačke županije:

1. izgradnja Nastavnog nacionalnog središta civilne zaštite
2. izgradnja regionalnih centara civilne zaštite te Operativnog središta u Zagrebu
3. potpora sustavu civilne zaštite za helikoptersko spašavanje
4. implementacija i unaprjeđenje edukacije i podizanja svijesti o smanjenju rizika od katastrofa
5. razvijanje operativnih sposobnosti za djelovanje u velikim nesrećama i katastrofama te

6. razvoj i modernizacija informacijsko-komunikacijskog sustava civilne zaštite.

Odašiljači i veze d.o.o.

<p>Naziv strateškog projekta: Izgradnja nacionalne agregacijske širokopolasne infrastrukture i povezivanje ciljanih javnih korisnika</p>	
<p>Svrha i opis projekta: Cilj projekta je izgradnja nacionalne agregacijske širokopolasne (eng. Backhaul broadband) infrastrukture sljedeće generacije (Next Generation Network - NGN) i povezivanje ciljanih korisnika unutar tijela javne uprave (javnih korisnika) sa suvremenom elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom sljedeće generacije (Next Generation Access - NGA) koja će obuhvatiti izgradnju dodatnih čvorova u središnjim naseljima koji su preduvjet za razvoj pristupnih mreža sljedeće generacije, a u okviru područja u kojima je intervencija NP-BBI programa opravdana. Projekt se provodi na području cijele Republike Hrvatske pa tako i na području Sisačko-moslavačke županije.</p> <p>NGN agregacijska infrastruktura bit će implementirana pomoću svjetlovodnih kabela (engl. multi-fiber cable). Agregacijske neosvijetljene niti će završavati u tzv. agregacijskim čvorovima i prijelaznim čvorovima. U svakom ciljanom naselju biti će smješten po jedan agregacijski čvor infrastrukture te će isti biti opremljeni za smještaj pasivne i aktivne mrežne opreme operatera koji će biti korisnici infrastrukture obuhvaćene ovim projektom. Agregacijski čvorovi sadržavat će telekomunikacijske ormare, sustav napajanja i sustav ventilacije.</p> <p>Osim agregacijskih čvorova, projekt uključuje i izgradnju prijelaznih čvorova koji se odnose na čvorove smještene na kraju nacionalne jezgrene mreže od kojih se grana agregacijska trasa. U Sisačko-moslavačkoj županiji prijelazni čvorovi biti će smješteni u gradovima Sisak i Kutina.</p> <p>Na području županije planirana je izgradnja približno 207 km svjetlovodne infrastrukture do čega se planira izgraditi približno 23 km nove kabelaške kanalizacije te korištenje približno 184 km postojeće kabelaške kanalizacije. Također na području županije planira se izgraditi ukupno 51 agregacijski čvor.</p>	
<p>Nositelj: nositelj NP-BBI programa je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture a nositelj tehničke provedbe je tvrtka Odašiljači i veze d.o.o.</p>	<p>Lokacija: n/p</p>
<p>Datum početka provedbe: projekt je u tijeku</p>	<p>Datum završetka provedbe: kraj 2025. godine</p>
<p>Ključne točke postignuća: ključna točka postignuća je izgrađenih 350 agregacijskih čvorova (N1 razine) u središnjim naseljima u prigradskim i ruralnim područjima Hrvatske od čega je takvih čvorova planirano 13 u Sisačka-moslavačkoj županiji. Projektom će u županiji dodatno biti izgrađeno i 38 čvorova niže razine (N2 i N3 čvorovi).</p>	
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: Ukupni troškovi projekta procijenjeni su na 786.768.083,42 kuna (981.335.211,17 kuna s PDV-om). Prihvatljivi troškovi projekta procijenjeni su na 770.640.000,00 kuna, od čega se 655.044.000,00 kuna planira financirati iz EFRR, a preostalih 115.596.000,00 kuna iz državnog proračuna. Područje Sisačko-moslavačke županije cca 25 mil. kn.</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i državni proračun</p>	

PLINACRO

Strateški projekti tvrtke Plinacro d.o.o. na području Sisačko-moslavačke županije vezani su uz razvoj projekata u jugoistočnoj Europi, a koji se temelje primarno na kreiranju interkonekcija koje bi dovele plin do većih tržišta ili područja koja još nisu opskrbljena plinom.

Strateški imperativ bio je izgradnja terminala za UPP u općini Omišalj na otoku Krku, a da bi se povećala diversifikacija opskrbe plinom s terminala za UPP, potrebno je između ostalih, izgraditi otpremne plinovode većih kapaciteta na pravcu Zlobin - Bosiljevo - Sisak - Kozarac - Slobodnica.

Time bi se omogućio transport plina s terminala za UPP prema Mađarskoj, odnosno prema tržištima Mađarske, Slovačke, Rumunjske i Ukrajine (poveznica Baltik - Jadran), a ujedno i povećala učinkovitost samog transportnog plinskog sustava Republike Hrvatske.

Tako je na području SMŽ planirano proširenje plinskog transportnog sustava izgradnjom sljedećih magistralnih plinovoda:

- **Bosiljevo – Sisak**
- **Kozarac – Sisak**
- **Kozarac – Slobodnica.**

Potrebno je naglasiti da su svi navedeni projekti, osim za osiguravanje dvosmjernog kapaciteta i ostalih sastavnica pouzdane opskrbe, izuzetno bitni i za cjelokupan daljnji razvoj tržišta plina u Republici Hrvatskoj.

Za izgradnju navedenih planiranih plinovoda ishođene su lokacijske dozvole i izrađeni su glavni projekti te su u tijeku postupci ishođenja građevinskih dozvola.

Sukladno *Desetogodišnjem planu razvoja plinskog transportnog sustava RH 2021. - 2030.* početak izgradnje navedenih plinovoda planiran je tijekom 2025. i 2026. godine.

U nastavku je prikaz terminskog plana provedbe strateških projekata izvan nadležnosti Sisačko-moslavačke županije odnosno provedba u razdoblju trajanja Plana razvoja. Neki od navedenih projekata započeli su s provedbom i ranije, a neki će trajati dulje od 2027. godine.

Red.br.	Naziv projekta	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Izgradnja dionice autoceste A11 Lekenik - Sisak							
2.	Izgradnja novog čvora za Petrinju na autocesti A11 dionici od Lekenika do Siska							

3.	Rekonstrukcija spoja čvora Lekenik na DC30							
4.	Spojna cesta čvor Sisak - Sisak							
5.	Izgradnja komunalnog pristaništa na rijeci Kupa u Sisku							
6.	Projekcija sanacije štete nastale u seriji potresa nakon 29.12.2020.							
7.	Izgradnja nove luke Sisak							
8.	Unaprjeđenje, obnova, izgradnja drugog kolosijeka te izgradnja nove dvokolosiječne pruge na dionicama željezničke pruge na dionici Dugo Selo - Novska							
9.	Obnova dionice Sunja – Novska (43,3 km), pruga Zagreb GK – Sisak – Novska							
10.	Ugradnja i usklađenje signalno-sigurnosnih uređaja na dionici Sisak Caprag - Sunja - Novska, pruga Zagreb Gk - Sisak – Novska i Sunja – Volinja, pruge Sunja – Volinja							
11.	Izgradnja novog poslovnog objekta Dječjeg doma Vrbina Sisak							
12.	Razminiranje i društveno-gospodarska integracija							
13.	„Istražujući raSTEMo“							
14.	NEW STEAM Kutina - ABECEDA budućnosti							
15.	DARoviti u fokusu - izgradnja ljudskih kapaciteta u osnovnoškolskom sustavu odgoja i obrazovanja za rad s darovitim učenicima na područjima poduzetništva i aktivnog građanstva							
16.	Ready-STEM-Grow							
17.	Uspostava veteranskih centara u Republici Hrvatskoj							
18.	Uspostava regionalnog centra kompetentnosti Tehničke škole Sisak za područje elektrotehnike i računalstva u Sisačko-moslavačkoj županiji							
19.	Biorafinerija Sisak							
20.	Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetske sektoru							
21.	Centar gaming industrije							
22.	Sustav vodoopskrbe, odvodnje i							

	pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Petrinja							
23.	Izgradnja i opremanje dislociranog objekta PGP Gvozd u mjestu Bojna							
24.	Nabava tehničke opreme za nadzor vanjske granice							
25.	Izgradnja nacionalne agregacijske širokopojasne infrastrukture i povezivanje ciljanih javnih korisnika							

Jedinice lokalne samouprave s područja Sisačko-moslavačke županije:

Grad Sisak

Naziv strateškog projekta: REKONSTRUKCIJA I GRADNJA INTERPRETACIJSKOG CENTRA SEGESTIKA - SISIJA	
Svrha i opis projekta: Predmet ovog projekta je rekonstrukcija, dogradnja i prenamjena dijela tvorničkog kompleksa Segestica. Nakon rekonstrukcije i dogradnje građevina će biti javne namjene - Interpretacijski centar Segestika – Siscija, koji će služiti kao interpretacijsko-muzejsko-istraživački centar s ciljem prezentacije i istraživanja Siska kao grada kontinuiranog življenja, od starog vijeka do danas (detaljna razrada sadržaja se nalazi u Projektu muzeološkog postava). Zadržava se dio postojećih građevina, spojne zgrade A i B se uklanjaju, zgrada C se uklanja, izvodi se zamjenska građevina (HALA 4) u istim tlocrtnim gabaritima. HALA 2 se rekonstruira na način da se probijaju novi otvori prema jugu, uklanja se naknadno izvedeni kosi azbestni krov te se izvodi ravni krov. Interijer građevine na razini prizemlja i podruma dovodi se u prvotno stanje (rušenje zidova). U HALI 1, HALI 2 i HALI 3 uklanjaju se naknadne intervencije u interijeru, a u HALI 1 se proširuju postojeći otvori prema istoku (spoj na RIZALIT 1). Na svim građevinama se izvode radovi na održavanju građevina. U (novonastalim) prazninama dograđuju se tri (3) RIZALITA. Novi rizaliti su funkcionalno i oblikovno različiti od ostatka građevina, kako bi se naglasio "izložbeni" karakter industrijskih hala. RIZALIT 1 predstavlja glavni ulaz u prizemlju s uredima na katovima. U RIZALITU 2 nalazi se prostor za dopremanje novih eksponata / iskopina te radionice. U RIZALITU 3 nalazi se caffe bar, knjižnica i čitaonica.	
Nositelj: Grad Sisak	Lokacija: GRAD SISAK, k.č.783/12 k.o. Sisak Stari
Datum početka provedbe: 2023.	Datum završetka provedbe: 2025.
Ključne točke postignuća: rekonstrukcija, dogradnja i prenamjena dijela tvorničkog kompleksa Segestica. Nakon rekonstrukcije i dogradnje građevina će biti javne namjene - Interpretacijski centar Segestika – Siscija, koji će služiti kao interpretacijsko-muzejsko-istraživački centar s ciljem prezentacije i istraživanja Siska.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 32.741.500,00+PDV (prema glavnom projektu iz 2020.g.)	
Planirani izvori financiranja: EU sredstva	

Grad Petrinja

<p>Naziv strateškog projekta: DRONE-IN Digitalni centar za inovacije i umjetnu inteligenciju Petrinja</p>	
<p>Svrha i opis projekta: cilj projekta DRONE-IN jest jačanje poduzetničke klime i oporavak gospodarstva grada Petrinje kroz izgradnju i opremanje inkubatora/akceleratora kao Digitalnog centra za inovacije i umjetnu inteligenciju Petrinja.</p> <p>Projekt DRONE-IN sveobuhvatan je multidisciplinarni edukacijsko-poduzetnički projekt koji obuhvaća obrazovni i poduzetnički sektor, a planiran je za provedbu kroz nekoliko faza koje se usporedno provode. Prvu fazu projekta čine edukacije u trajanju 6 mjeseci za nezaposlene osobe. Na edukacijama će polaznici naučiti programirati (Python i ostali potrebni programski jezici) dronove koji koriste tehnologiju umjetne inteligencije. Završni rad im je predstavljanje drona koji će programirati da odrađuje radnje različite namjene. Nakon završene edukacije polaznici će imati mogućnost otvoriti vlastitu tvrtku uz podršku PETRA-e (izrada poslovnog plana za samozapošljavanje, edukacija o poduzetničkim vještinama), podršku do 120.000 kn od HZZ-a kao i dodatnu financijsku podršku Grada Petrinje kroz Program poticanja gospodarstva, poljoprivrede i ruralnog razvoja na području Grada Petrinje. Cilj je da se tvrtke otvore u Petrinji te da vlasnici rade i ostanu živjeti u Petrinji u svrhu revitalizacije grada. Tvrtke u urede osigurati ćemo u inkubatoru/akceleratoru kroz gradnju i opremanje inkubatora/akceleratora kao treće faze projekta. Druga faza je odražavanje STEM edukacija u vrtićima, osnovnim i srednjim školama kao priprema za buduća zanimanja te četvrta faza akreditacija smjera za programiranje u srednjoj školi.</p> <p>Kroz ovaj projekt obuhvatit će se svi sektori potrebni za stvaranje poduzetničkog ekosustava, jačanje gospodarstva grada Petrinje te revitalizacije potpomognutog područja u Sisačko-moslavačkoj županiji.</p>	
<p>Nositelj: Grad Petrinja, infrastrukturna komponenta projekta PETRA Petrinjska razvojna agencija, soft aktivnosti</p>	<p>Lokacija: k.o. Petrinja, kč.br. 1664, 1665/1, 1665/2 Veličina: 8839 m²</p>
<p>Datum početka provedbe: 2022.</p>	<p>Datum završetka provedbe: 2026.</p>
<p>Ključne točke postignuća:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izgrađen i opremljen Digitalni centar za inovacije i umjetnu inteligenciju Petrinja - osnovano minimalno 25 startupova u IT sektoru - održano minimalno 6 (šestomjesečnih) edukacija osposobljavanja za Programera bespilotnih letjelica (120 osposobljenih nezaposlenih osoba) - održano 20 STEM i digitalnih radionica u vrtićima, osnovnim i srednjim školama - verificiran i uveden novi srednjoškolski program obrazovanja za Programera bespilotnih letjelica - revitalizacija Grada Petrinje kroz gospodarski i demografski oporavak 	
<p>Ukupna procijenjena vrijednost: projekta u trenutku izrade dokumenta iznos nije bio poznat</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: Program Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027. Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027. Učinkoviti ljudski potencijali 2021. - 2027. (Hrvatski zavod za zapošljavanje, Grad Petrinja)</p>	

Grad Glina

<p>Naziv strateškog projekta: Izgradnja poduzetničkog inkubatora u Glini</p>	
<p>Svrha i opis projekta: gradnja poduzetničkog inkubatora bruto razvijene površine cca 1.200,00 m² u 2 etaže (P+1) i uređenje javnog prostora planira se na k.č.br. 1698 k.o. Glina, na prostoru bivšeg autobusnog kolodvora koja se nalazi unutar zone C zaštićene kulturno-povijesne cjeline grada Gline zaštićenog kulturnog dobra utvrđenog Rješenjem Ministarstva kulture u samom</p>	

središtu naselja Glina. Za navedeni projekt Grad Glina je ishodio osnovne konzervatorske smjernice za projektiranje izdane od Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Sisku. Ministarstvo kulture i medija Programom cjelovite obnove kulturno-povijesne cjeline grada Gline nakon potresa 2020. za prostor uklonjenog autobusnog kolodvora propisalo je provedbu javnog arhitektonsko-urbanističkog natječaja koji je u pripremi. Svrha realizacije ovog projekta je osigurati poslovne prostore poduzetnicima s područja Grada Gline čiji su poslovni prostori stradali u razornom potresu te privlačenje novih poduzetnika na područje Grada Gline u cilju razvoja gospodarstva.	
Nositelj: Grad Glina	Lokacija: Glina, Trg bana Josipa Jelačića 1, k.č.br. 1698 k.o. Glina
Datum početka provedbe: 1. prosinac 2022.	Datum završetka provedbe: 31. prosinac 2026.
Ključne točke postignuća: sukladno iskazanom interesu osiguran pod povoljnim uvjetima poslovni prostor za rad poduzetnika prvenstveno uslužne i uredske djelatnosti.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 2.000.000,00 €	
Planirani izvori financiranja: Proračun Grada Gline, pomoći državnog i županijskog proračuna te sredstva fondova Europske unije.	

Grad Kutina

Naziv strateškog projekta: Uspostava pametne poslovne zone – Industrijsko-logistička zona Kutina	
Svrha i opis projekta: projektom će se izgraditi sva potrebna infrastruktura za potrebe pametne poslovne zone Industrijsko-logističke zone Kutina, ukupno raspoložive površine u vlasništvu Grada Kutine od 74ha.	
Nositelj: Grad Kutina	Lokacija: Kutina
Datum početka provedbe: 2023.	Datum završetka provedbe: 2027.
Ključne točke postignuća: izgrađena prometna i ostala komunalna infrastruktura	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 35,00 mil.kn	
Planirani izvori financiranja: Proračun grada Kutine, EU, RH	

Grad Novska

Naziv strateškog projekta: CENTAR CJELOŽIVOTNOG OBRAZOVANJA	
Svrha i opis projekta: riječ je o građevini javne i društvene namjene koja će se koristiti za obrazovne, kulturne i ostale društveno-javne potrebe.	
Nositelj: Pučko otvoreno učilište Novska	Lokacija: Ulica Tina Ujevića, Novska, k.č.br.: 995/3, k.o. Novska
Datum početka provedbe: 2022.	Datum završetka provedbe: 2027.
Ključne točke postignuća: građevina se sastoji od 5 etaža, prizemlja, prvog kata, drugog kata, trećeg kata i vidikovca. U prizemlju se nalazi polivalentni galerijski prostor s glavnim reprezentativnim stubištem i tribinama, blagovaonica, kuhinja s pratećim gospodarskim prostorima, prostori za edukaciju, kabineti, uredi, lift, sanitarni blokovi i depo. Na prvom katu se nalaze edukativni prostori s kabinetima i uredima, sanitarni blokovi, depo i spojni hodnik koji povezuje planiranu građevinu javne i društvene namjene s postojećom Srednjom školom Novska i Dvoranom. Na drugom katu se nalazi prostor za rekvizite, spremište inventara, lift i otvoreno stubište preko kojega je omogućen pristup na krovne terase s mogućnošću javnih sadržaja. Na trećem katu se nalaze spremišta s liftom i otvornim stubištem koji omogućavaju pristup	

<p>vidikovcu na krovnoj terasi. Pristupačnost sadržajima omogućena je reprezentativnim stubištem u polivalentnom prostoru, otvorenim stubištem i liftom. Tlocrtni oblik je nepravilnog oblika maksimalnih gabaritnih dimenzija 99,63m X 25,72 m.</p>
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 70.000.000,00 kn</p>
<p>Planirani izvori financiranja: fondovi Europske unije, proračun POU Novska i proračun Grada Novske</p>

Grad Popovača

<p>Naziv strateškog projekta: Proširenje komunalne infrastrukture poduzetničke zone Mišička</p>	
<p>Svrha i opis projekta: poduzetnička zona „Mišička“ nalazi se izvan građevinskog područja naselja Popovača kao izdvojeno građevinsko područje. Ima pristup na javnu prometnu površinu izveden pristupnom cestom do Sisačke ulice. Proširenje zone obuhvaćalo bi površinu od 80 hektara. Zona je kombinirane proizvodno-gospodarske namjene kako bi zahvaljujući dobroj prometnoj povezanosti potencijalnim investitorima mogla podmiriti potrebe za različitim vrstama usluga. Zbog svoje pozicije od iznimne je važnosti za razvoj gospodarstva na području grada Popovače.</p> <p>Nedostatak prostora i infrastrukture za nove poduzetnike te potreba za proširenjem poduzetničke zone temeljem zahtjeva novih poduzetnika i gospodarstvenika za cca 20 ha građevinskog zemljišta te izgradnja potrebne infrastrukture inicirala je ovu projektnu ideju. Proširenjem zone formirati će se nove parcele kojima će se povećati raspoloživost i atraktivnost zone te grada kao gospodarskog središta, ali i Sisačko-moslavačke županije.</p> <p>Cilj projekta je unaprjeđenje poduzetničke infrastrukture te povećanje konkurentnosti gospodarstva područja grada Popovače i Sisačko-moslavačke županije.</p> <p>Rezultat projekta je izgradnja pristupnih cesta u duljini od 8 km, dva mosta preko kanala i infrastrukture za priključak industrijske zone prema sjeveru (8 km izgrađenog vodovoda i kanalizacije).</p>	
<p>Nositelj: Grad Popovača</p>	<p>Lokacija: naselje Potok, Industrijska cesta</p>
<p>Datum početka provedbe: 4. kvartal 2023.</p>	<p>Datum završetka provedbe: 4. kvartal 2025.</p>
<p>Ključne točke postignuća: rezultat projekta je izgradnja pristupnih cesta u duljini od 2 km, jednog mosta preko kanala i infrastrukture za priključak industrijske zone prema sjeveru (2 km izgrađenog vodovoda i kanalizacije).</p> <p>U tijeku je izrada Urbanističkog plana uređenja zone Mišička čije donošenje se očekuje sredinom 2023. godine.</p>	
<p>Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 10.000.000,00 kn</p>	
<p>Planirani izvori financiranja: Eu i nacionalni izvori financiranja</p>	

Općina Donji Kukuruzari

<p>Naziv strateškog projekta: Poduzetnički inkubator Donji Kukuruzari</p>	
<p>Svrha i opis projekta: uređenje i opremanje zgrade poduzetničkog inkubatora u svrhu razvoja poduzetništva i osiguranja uvjeta za otvaranje novih poduzeća na području općine Donji Kukuruzari.</p>	
<p>Nositelj: Općina Donji Kukuruzari</p>	<p>Lokacija: Donji Kukuruzari, Ulica don Ante Lizatovića 8</p>
<p>Datum početka provedbe: 1.3.2023.</p>	<p>Datum završetka provedbe: 31.12.2023.</p>
<p>Ključne točke postignuća: uređenje zgrade poduzetničkog inkubatora u Donjim Kukuruzarima, opremanje zgrade Poduzetničkog inkubatora</p>	

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 3.500.000,00 kn
Planirani izvori financiranja: EU fondovi

Općina Dvor

Naziv strateškog projekta: Proširenje vodoopskrbne mreže na području Općine Dvor	
Svrha i opis projekta: svrha projekta je osigurati opskrbu stanovništva dovoljnim količinama zdravstveno ispravne pitke vode. Projekt se sastoji od izgradnje sekundarne vodovodne mreže u naseljima Struga Banska, Unčani, Golubovac Divuški, Divuša i Kozibrod te izgradnja magistralnog i sekundarnog cjevovoda u naseljima Grmušani, Čore i Trgovi.	
Nositelj: Općina Dvor	Lokacija: Općina Dvor, naselja Struga Banska, Unčani, Golubovac Divuški, Divuša i Kozibrod (uz D-47 u duljini od 9 km) i naselja Grmušani, Čore i Trgovi (uz D-6 u duljini od 6,5 km)
Datum početka provedbe: listopad 2023.	Datum završetka provedbe: listopad 2026.
Ključne točke postignuća: proširenje postojeće vodoopskrbne mreže i omogućavanje priključenja na vodovodnu mrežu za cca 400 kućanstava.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 15.500.000,00 kuna + PDV	
Planirani izvori financiranja: općinski proračun, Hrvatske vode, Fondovi EU	

Općina Hrvatska Dubica

Naziv strateškog projekta: Razvoj turističkih potencijala Općine Hrvatska Dubica	
Svrha i opis projekta: općina Hrvatska Dubica ima potencijala za razvoj turizma s obzirom na geografski smještaj, blizinu rijeke Une i prometnu povezanost (blizinu autoceste i željeznice). Netaknuta priroda, bogatstvo šumom, raznolikost biljnog i životinjskog svijeta te druge prednosti čine ovaj prostor idealnim za razvoj lovnog i ribolovnog turizma, kao i za razvoj kontinentalnog turizma koji sve više dobiva na vrijednosti. Svrha projekta je na turističkoj karti Hrvatske ovaj prostor učiniti prepoznatljivim te lokalnom stanovništvu pružiti mogućnost bavljenja turizmom, potaknuti ih da nekretnine kojima raspolažu, a trenutno su neiskorištene, stave u funkciju razvoja turizma. Prva faza bila bi uređenje javnog prostora koji će se koristiti za odmor i rekreaciju - sportski ribolov, šetnja, kampiranje, sportske igre, dječja igrališta i slično. S tim ciljem krenulo se u izradu Idejnog rješenja za uređenje takvog prostora uz rijeku Unu, a kasnije po izradi Glavnog projekta krenulo bi se u realizaciju. Osim uređenja plaže sportskim i rekreacijskim sadržajima, na prostoru koji je u vlasništvu Općine Hrvatska Dubica, a koji je u neposrednoj blizini, smjestile bi se mobilne kućice za pružanje ugostiteljskih usluga. U drugoj fazi planira se izgradnja objekta koji bi uključivao društvene, rekreacijske i ostale potrebne sadržaje, a koji bi služio za zadovoljenje potreba kako lokalnog stanovništva, tako i turista.	
Nositelj: Općina Hrvatska Dubica	Lokacija: dio k.č. 5799/1, k.č. 764, 763 i 706 k.o. Dubica
Datum početka provedbe: 2022. godina	Datum završetka provedbe: 2027. godina
Ključne točke postignuća: razvoj turizma i prepoznatljivost područja	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 7,5 mil. kuna	
Planirani izvori financiranja: Općina Hrvatska Dubica, Sisačko-moslavačka županija, Ministarstvo turizma i sporta RH	

Općina Jasenovac

Naziv strateškog projekta: Dom za boravak i smještaj starijih osoba	
Svrha i opis projekta: dnevni boravak i smještaj starijih i nemoćnih osoba, poboljšanje dostupnosti, pristupačnosti, dostupnosti pristupačni, održivih i visokokvalitetnih usluga, uključujući zdravstvo i socijalne usluge. Novo zapošljavanje i poboljšanje kvalitete života u ruralnom prostoru. Glavne aktivnosti: predmet ovog projekta je izgradnja i sanacija doma za dnevni boravak i smještaj starijih osoba sa svim pratećim sadržajima i uređenjem okoliša. Dodatni sadržaji ovog projekta su vrtne površine za slobodno vrijeme korisnika.	
Nositelj: Općina Jasenovac	Lokacija: Jasenovac
Datum početka provedbe: 2024.	Datum završetka provedbe: 2026.
Ključne točke postignuća: Skrb za starije osobe, nova radna mjesta	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 10.000.000,00 HRK	
Planirani izvori financiranja: EU projekti i nacionalna sredstva	

Općina Lekenik

Naziv strateškog projekta: Aglomeracija Lekenik	
Dogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje sustava vodoopskrbe i odvodnje i izgradnja uređaja za pročišćavanje voda Aglomeracije Lekenik	
Svrha i opis projekta: projekt se odnosi na izgradnju sustava vodoopskrbe i odvodnje (kanalizacije) na područjima naselja: Brežane Lekeničke, Donji Vukojevac, Dužica, Lekenik, Letovanić, Peščenica, Petrovec, Poljana Lekenička, Stari Brod, Stari Farkašić i Žažina.	
Nositelj: Privreda Petrinja d.o.o.	Lokacija: područje Općine Lekenik
Datum početka provedbe: provedba je započela (u tijeku je projektiranje)	Datum završetka provedbe: 2027.
Ključne točke postignuća: dograditi sustav vodoopskrbe i odvodnje za veća naselja na području Općine Lekenik te u kasnijim fazama dogradnje obuhvatiti i preostala naselja.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 277.000.000,00 kuna	
Planirani izvori financiranja: Hrvatske vode, tj. EU sredstva, nacionalna sredstva i sredstva Općine Lekenik	

Općina Lipovljani

Naziv strateškog projekta: IZGRADNJA SPOJNE CESTE „LIPOVLJANI – LIPIK“	
Svrha i opis projekta: radi se o projektu spojne ceste u dužini od 23,7 kilometra koja će u tri faze gradnje ići od Lipika, Kovačevca prema čvoru Trokut – Kozarice, do Lipovljana i na kraju bi se kroz Poduzetničke zone u Lipovljanima spojila na autocestu A3 u Lipovljanima. Spojna cesta je od izuzetne važnosti za gradove Lipik i Pakrac, ali i za čitavu Požeško-slavonsku županiju jer će se njome taj kraj kraćim i bržim putem povezati na autocestu. Isto tako bitna je i za dio Bjelovarsko-bilogorske županije jer se radi o spojnoj cesti na državnu cestu D5 Virovitica – Daruvar – Lipik - Okučani. Za općinu Lipovljani ova cesta je od velikog značaja jer pretpostavlja izgradnju druge faze projekta izlaza na autocestu - obilaznicu (spoj od naplatne postaje direktno na županijsku cestu Ž3124 Kutina - Novska). Navedeni projekt dobio je potporu Sisačko-moslavačke županije, Požeško-slavonske županije, gradova Novske, Lipika i Pakraca te Općine Lipovljani, zbog kojeg su sve JLP(R)S izvršile izmjene i dopune prostornih planova. Idejno rješenje izradili su Grad Lipik i Grad Pakrac te je dokumentacija predana Hrvatskim cestama.	
Nositelj: Hrvatske ceste d.o.o.	Lokacija: Lipovljani – Novska - Lipik

Datum početka provedbe: 2020.	Datum završetka provedbe: 2026.
<p>Ključne točke postignuća:</p> <p>spojna cesta je od izuzetne važnosti za gradove Lipik i Pakrac, ali i za čitavu Požeško-slavonsku županiju jer će se njome taj kraj kraćim i bržim putem povezati na autocestu. Isto tako bitna je i za dio Bjelovarsko-bilogorske županije jer se radi o spojnoj cesti na državnu cestu D5 Virovitica – Daruvar – Lipik - Okučani. Za Općinu Lipovljani ova cesta je od velikog značaja jer pretpostavlja izgradnju druge faze projekta izlaza na autocestu – obilaznica kroz poduzetničke zone Blatnjača i Hatnjak (spoj od naplatne postaje direktno na županijsku cestu Ž3124 Kutina - Novska).</p>	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: nakon izrade projektne dokumentacije	
Planirani izvori financiranja: EU, HR	

Općina Majur

Naziv strateškog projekta: SPORTSKO-REKREACIJSKI CENTAR MAJUR	
<p>Svrha i opis projekta: svrha projekta je poboljšanje društvene i sportske infrastrukture na ruralnom području Banovine, podizanje razine sportskih događanja i sadržaja, zaustavljanja procesa depopulacije i poticanje procesa demografskog oživljavanja slabije razvijenih područja, povećanja sadržaja i poboljšanje uvjeta za djecu i mlade, usmjeravanje mladih na zdrave aktivnosti, poboljšanje zdravlja i uvjeta za sport i rekreaciju.</p> <p>Projektom će se izgraditi i opremiti objekt Sportsko-rekreacijskog centra Majur u Majuru pokraj nogometnog igrališta ŠNK „Radnik“ Majur. U krugu od 35 km ne postoji sličan objekt koji bi okupljao mlade, sportaše i rekreativce i osiguravao im dodatne sadržaje. Športski nogometni klub „Radnik“ Majur je jedini nogometni klub na području općina Majur i Donji Kukuruzari te grada Hrvatske Kostajnice. Navedene jedinice lokalne samouprave zajednički financiraju rad kluba. Klub okuplja stotinjak djece, mladih i sportaša. Uvjeti u kojima djeluju nisu zadovoljavajući. Klub je natjecateljske sezone 2021./2022. bio seniorski prvak I. županijske nogometne lige Sisačko-moslavačke županije, ali zbog neadekvatnih uvjeta objekta nije imao mogućnost iskoristiti dobre rezultate i novu sezonu započeti u višem rangu, u IV. hrvatskoj ligi.</p> <p>U objektu se osim svlačionica i sadržaja potrebnih za potrebe nogometnog kluba planiraju i multifunkcionalni sadržaji (kavez za mali nogomet s umjetnom travom, teretana, dvorana za sastanke i druženja i slično).</p> <p>Projekt je od strateškog značaja za Općinu Majur u sljedećem programskog razdoblju.</p>	
Nositelj: Općina Majur	Lokacija: Majur, Žrtava Domovinskog rata 35
Datum početka provedbe: 2024.	Datum završetka provedbe: 2025.
Ključne točke postignuća:	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 7.000.000,00 kuna	
Planirani izvori financiranja: EU fondovi, Mjere ruralnog razvoja, NPOO	

Općina Martinska Ves

Naziv strateškog projekta: MOST TIŠINA	
<p>Svrha i opis projekta: pješačko-biciklistički most preko rijeke Save između naselja Tišina Kaptolska i Tišina Erdedska.</p> <p>Specifičnost položaja naselja u sastavu Općine Martinska Ves: 16 naselja poredanih uz lijevu i desnu obalu rijeke Save, naselja na desnoj obali su cestovno bolje povezana i infrastrukturno kvalitetnije pokrivena.</p> <p>Zbog malog investicijskog potencijala prostora, zahtijeva se izrada prijelaza minimalnih troškova građenja. Na mostu se planira izvođenje pješačke i biciklističke staze minimalne širine za</p>	

dvosmjerni promet pješaka i biciklista. Prema Idejnom rješenju most bi se trebao graditi 25 m nizvodno od kapele u Tišini Kaptolskoj. Raspon mosta (lukova) je 155 m.	
Nositelj: OPĆINA MARTINSKA VES	Lokacija: TIŠINA KAPTOLSKA - TIŠINA ERDEDSKA
Datum početka provedbe: po eventualnom odobrenju sredstava financiranja	Datum završetka provedbe:
Ključne točke postignuća: izgradnjom mosta omogućilo bi se prije svega stanovništvu naselja s lijeve strane bolja povezanost s gradom Siskom (učenici, studenti, radnici). Udaljenost između Tišine Kaptolske i Siska je svega 4 km, dok je udaljenost Tišine Erdedske koja je s druge strane Save i Siska 16 km. Stoga mještani Tišine Erdedske, Setuša i Palanjka u velikoj mjeri koriste bicikle pa prelaze Savu skelom u Tišinu Kaptolsku pa dalje u Sisak čime si skraćuju put s cca 16 km na cca 4 km. Izgradnja mosta predstavlja trajno prometno rješenje, smanjenje prometne izoliranosti i povećanje kvalitete života, trajno ukidanje troškova nastalih prometovanjem skele kao prijevoznim sredstvom, posljedično podizanje razine komunalnih usluga i standarda te kao dugoročiji cilj zaustavljanje procesa depopulacije i poticanje procesa demografskog oživljenja.	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: <u>25.750.000,00 KN</u> - projektna dokumentacija: 1.000.000,00 KN - investicija: 24.750.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: EU sredstva	

Općina Sunja

Naziv strateškog projekta: Opremanje poduzetničke zone "Vajda"	
Svrha i opis projekta: opremanjem poduzetničke zone "Vajda" privukli bismo nove investitore koji bi lokalnom stanovništvu otvorili radna mjesta. Lokacija poduzetničke zone "Vajda" je u strogoj blizini željezničke pruge te državne ceste koja bi investitorima bila od velike važnosti za transport. Opremanje poduzetničke zone "Vajda" bi uvelike pridonijela razvoju kako općine Sunja tako i Sisačko-moslavačke županije, pružila bi se mogućnost zapošljavanja, a samim time i ostanak mladih obitelji na našem području.	
Nositelj: Općina Sunja, Trg kralja Tomislava 3, Sunja	Lokacija: Sunja, k.č. 2012/1, k.o. Sunja
Datum početka provedbe: 2023.	Datum završetka provedbe: 2027.
Ključne točke postignuća: razvoj općine Sunja i SMŽ, zapošljavanje, razvoj poduzetništva	
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 10.000.000,00 kn	
Planirani izvori financiranja: Fondovi EU i vlastita sredstva	

Terminski plan provedbe strateških projekata u nadležnosti jedinica lokalne samouprave na području Sisačko-moslavačke županije:

Red.br.	Naziv projekta	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1.	Rekonstrukcija i gradnja interpretacijskog centra Segestika - Siscija							
2.	Digitalni centar za inovacije i umjetnu inteligenciju Petrinja							
3.	Izgradnja poduzetničkog inkubatora u Glini							
4.	Uspostava pametne poslovne zone – Industrijsko-logistička zona Kutina							

5.	Centar cjeloživotnog obrazovanja							
6.	Proširenje komunalne infrastrukture poduzetničke zone Mišička							
7.	Poduzetnički inkubator Donji Kukuruzari							
8.	Proširenje vodoopskrbne mreže na području općine Dvor							
9.	Razvoj turističkih potencijala općine Hrvatska Dubica							
10.	Dom za boravak i smještaj starijih osoba							
9.	Aglomeracija Lekenik Dogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje sustava vodoopskrbe i odvodnje i izgradnja uređaja za pročišćavanje voda Aglomeracije Lekenik							
8.	Izgradnja spojne ceste „Lipovljani – Lipik“							
9.	Sportsko-rekreacijski centar Majur							
10.	Most Tišina							
11.	Opremanje poduzetničke zone "Vajda"							

7. INDIKATIVAN FINANCIJSKI OKVIR S PRIKAZOM FINANCIJSKIH PRETPOSTAVKI ZA PROVEDBU POSEBNIH CILJEVA RAZVOJA

Indikativnim financijskim okvirom Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije prikazuje se struktura sredstava potrebnih za provedbu pojedinih posebnih ciljeva utvrđenih Planom razvoja, kao i projekata od strateškog značaja u nadležnosti Sisačko-moslavačke županije strateških projekata za cjelokupno razdoblje provedbe 2022. – 2027.

Procijenjeni troškovi provedbe posebnih ciljeva definiranih Planom razvoja iznose ukupno : 1.656.082.124,30 kn/222.444.390,08 eur.

Tablični prikaz:

Naziv i broj Posebnog cilja Plana razvoja SMŽ	Ukupna procijenjena vrijednost (u HRK/EUR)	Državni proračun i EU	Županijski proračun	Planirani izvor financiranja u Proračunu SMŽ	Ostali izvori i proračuni
PC1. Povećanje konkurentnosti, produktivnosti i zaposlenosti	191.526.990,00 kn 25.420.000,00 eur	150.690.000,00 kn 20.000.000,00 eur	3.164.490,00 kn 420.000,00 eur	R2587-01 Subvencije kamata na poduzetničke kredite r2588-01 Subvencije trad. i umjetničkim obrtima r2591-01 Sufinanciranje kamata za poduzetničke kredite	37.672.500,00 kn 5.000.000,00 eur
PC2. Poticanje industrijske tranzicije i digitalne transformacije Sisačko-moslavačke županije	811.661.972,79 kn 110.370.135 eur	811.661.972,79 kn 110.370.135 eur		Program će se planirati u narednom razdoblju	
PC3. Osiguravanje uvjeta za demografsku revitalizaciju Sisačko-moslavačke županije	60.102.500,00 kn 7.976.972,60 eur	7.534.500,00 kn 1.000.000,00 eur	52.568.000,00 kn 6.976.972,60 eur	R0065 Subvencije za prijevoz studenata r0068 Stipendije za učenike srednjih škola R0069 Stipendije za studente R0086 Stipendije za studente R0077-6 Usluge prijevoza R0077-7 Usluge prijevoza R0064 Usluge prijevoza učenika srednjih škola Aktivnost školska kuhinja	

				Aktivnost pomoćnici u nastavi R2624 Sufinanciranje javnog prijevoza skelom	
PC4. Modernizacija obrazovnog sustava u skladu s potrebama županije	184.242.381,20 kn 24.453.166,26 eur	15.069.000,00 kn 2.000.000,00 eur	139.035.381,2 kn 18.453.166,26 eur	K Regionalni centar kompetentnosti, K Ulaganja u objekte školstva	30.138.000,00 kn 4.000.000,00 eur
PC5. Razvoj turizma i očuvanje prirodne i kulturne baštine	155.501.604,16 kn 20.638.609,62 eur	150.690.000,00 kn 20.000.000,00 eur	4.613.100,22 kn 612.263,62 eur	Program 1003 Razvoj turizma Program 1002 Zaštita okoliša i prirode: R2638-2-Stručne podloge i izrada dokumenata zaštite prirode, R4667-Stručne podloge i izrada dokumenata zaštite prirode	198.503,94 kn 26.346,00 eur
PC6. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	21.500.000,00 kn 2.853.540,40 eur	1.500.000,00 kn 199.084.21 eur	20.000.000,00 kn 2.654.456,17 eur	Program 1001 Razvoj poljoprivrede	
PC7. Razvoj socijalne i zdravstvene infrastrukture i usluga	22.899.500,00 kn, 3.039.285,95 eur	7.534.500,00 kn 1.000.000,00 eur	15.365.000,00 kn 2.039.285,95 eur	K Razvojni projekti	
SMŽ PC8. Zaštita okoliša te borba protiv klimatskih promjena	17.017.357,35 kn 2.258.591,46 eur	198.500,00 kn 26.345,48 eur	16.818.857,35 kn 2.232.245,98 eur	Program 1002 Zaštita okoliša i prirode:R2638-3-Izrada dokumenata zaštite okoliša;R2638-4-Izrada Plana gospodarenja otpadom;R2639-1- Troškovi provedbe javnih uvida / rasprava;R2644-1-Subvencije trgovačkom društvu Kodos d.o.o.;R2645-1-Subvencija Regionalnom centru za gospodarenje otpadom Šagulje	

SMŽ PC9. Jačanje sustava odgovora na prirodne katastrofe	47.501.069,44 kn 6.304.475,34 eur	40.000.000,00 kn 5.308.912,33 eur	7.501.069,44 kn 995.563,00 eur	Program 1004 Regionalni razvoj i fondovi Europske unije; R4661-Obnova vatrogasnih domova, Program 1003 Zaštita stanovništva:R2650-1-Sredstva za sufinanciranje rada Vatrogasne zajednice SMŽ;R2652-1-Rashodi za platformu županija i gradova za smanjenje rizika od katastrofa,R2653-1-Sredstva za sufinanciranje HGSS Stanica Novska,R2660-2-Materijal za higijenske potrebe,R2660-4-Usluge tekućeg i investicijskog održavanja opreme CZ,R2660-5-Izrada dokumenata CZ,R2660-3-Oprema za civilnu zaštitu,R2662-1-Zaštita na radu	
SMŽ PC10. Razvoj pametne i održive mobilnosti i prometne povezanosti	24.486.499,65 kn 3.249.917,00 eur		16.952.000,00 kn 2.249.917,00 eur	R2625 Sufinanciranje javnog cestovnog prijevoza putnika R2625-01 Sufinanciranje javnog cestovnog prijevoza putnika R2625-02 Sufinanciranje javnog cestovnog prijevoza putnika	7.534.500 kn 1.000.000,00 eur
PC11. Unaprjeđenje učinkovitosti sustava javne uprave SMŽ	119.642.249,71 kn 15.879.696,45 eur	96.173.614,86 kn 12.814.873,29 eur	23.091.909,85 kn 3.064.823,16 eur	Program Dokumenti prostornog uređenja, Program Regionalni razvoj i fondovi EU	376.725 kn 50.441 eur
UKUPNO u HRK/EUR	1.656.082.124,30 kn 222.444.390,08 eur	1.281.052.087,65 kn 172.668.909,31 eur	299.109.808,06 kn 39.698.693,74 eur		75.920.228,94 kn 10.076.787,00 eur

Predviđeni izvori financiranja su: državni proračun i sredstva EU fondova, proračun Sisačko-moslavačke županije, lokalni proračuni, kreditne institucije te ostali mogući izvori financiranja.

8. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE

- ***Napomena: tekst je u izradi***

Praćenje provedbe Plana razvoja i izvještavanje temelji se na načelima strateškog planiranja i upravljanja razvojem iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine broj 123/17; u daljnjem tekstu: Zakon).

Postupci praćenja i vrednovanja propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019), a kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja propisani su Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja (Narodne novine broj 66/19. – u daljnjem tekstu: Pravilnik). Vrednovanje je neovisna ocjena procesa izrade akta strateškog planiranja (prethodno vrednovanje), provedbe (srednjoročno vrednovanje) i postignutih razvojnih učinaka i rezultata po isteku njegove provedbe (naknadno vrednovanje), čija je svrha unaprijediti kvalitetu vrednovanja akata strateškog planiranja.

Prema Pravilniku, SMŽ je 8. studenoga 2021. godine pokrenula postupak vrednovanja na temelju Odluke o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. godine (u daljnjem tekstu: Odluka), čiji je sastavni dio Plan vrednovanja Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. godine (u daljnjem tekstu: Plan vrednovanja). Plan vrednovanja sadržava indikativni popis vrednovanja koja će se provesti, njihov sadržaj i svrhovitost, vremenski raspored vrednovanja, metode koje će se upotrijebiti za pojedina vrednovanja i podatke koji će se tražiti, dostupnost odnosno način prikupljanja podataka potrebnih za određena vrednovanja te okvirni proračun za provedbu plana vrednovanja.

U skladu s predmetnom Odlukom i Planom vrednovanja utvrđeno je da će se provoditi:

1. vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje), odnosno ex ante vrednovanje
2. vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje), odnosno interim vrednovanje
3. vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje), odnosno ex post vrednovanje.

Nakon vrednovanja tijekom izrade Plana razvoja (prethodno vrednovanje), sljedeća je faza vrednovanja vrednovanje tijekom provedbe Plana razvoja (srednjoročno vrednovanje). SMŽ je u okviru Plana vrednovanja definirala razdoblje i predmet vrednovanja, u svrhu osiguravanja ispunjenja ciljeva vrednovanja. SMŽ je definirala provedbu vrednovanja Plana razvoja tijekom provedbe u godišnjem modalitetu (od 2023. do 2025. godine), čime se osigurava uporaba vrednovanje Plana razvoja kao upravljačkog alata kojim se osigurava njegova učinkovita provedba. Osim toga, vrednovanje tijekom provedbe plana omogućit će ključnim dionicima i donositeljima odluka SMŽ da

tijekom provedbe utvrde eventualne nedostatke, a slijedom toga i poduzmu eventualne korake ako je potrebna izmjena Plana razvoja. Zaključno, vrednovanje nakon provedbe Plana razvoja (naknadno vrednovanje) provest će se nakon završetka provedbe, 2028. godine te će sažeto ocijeniti cjelokupni utjecaj i učinak Plana razvoja odnosno njegovu konačnu djelotvornost i učinkovitost.

Župan Sisačko-moslavačke županije je 8. studenoga 2021. godine donio Odluku o osnivanju Odbora za vrednovanje Plana razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021. - 2027. godine (u daljnjem tekstu: Odbor za vrednovanje), kojim su kao članovi Odbora imenovani predstavnici SMŽ-a i Koordinacijskog tijela, a koji provodi postupak vrednovanja u razdoblju do 2027. godine za prethodno, srednjoročno i naknadno vrednovanje.

9. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Bruto domaći proizvod po stanovniku (HRK i EUR) za RH i SMŽ u razdoblju 2015. - 2018. godine17

10. POPIS TABLICA

Tablica 1: Broj registriranih udruga u Sisačko-moslavačkoj županiji prema području djelovanja na dan 14.9.2022. godine43

Tablica 2: Broj registriranih udruga prema jedinicama lokalne samouprave u Sisačko-moslavačkoj županiji na dan 14.9.2022. godine 43

11. IZVORI

Sisačko-moslavačka županija, internetska stranica www.smz.hr

Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju www.apprrr.hr

Državni hidrometeorološki zavod www.dhmz.hr

Državni zavod za statistiku www.dzs.hr

Hrvatska agencija za poljoprivredu www.hapih.hr

Hrvatska elektroprivreda www.hep.hr

Hrvatska gospodarska komora, Digitalna komora www.hgk.hr

Hrvatska obrtnička komora www.hok.hr

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti www.hakom.hr

Hrvatske šume d.o.o. www.hrsume.hr

Hrvatski zavod za javno zdravstvo www.hzjz.hr

Hrvatski zavod za zapošljavanje www.hzz.hr

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Sisačko-moslavačke županije
www.zastita-prirode.smz.hr

Ministarstvo pravosuđa i uprave, Registar udruga Republike Hrvatske

<https://registri.uprava.hr/#!udruga>

Ministarstvo unutarnjih poslova Ravnateljstvo civilne zaštite [https://civilna-](https://civilna-zastita.gov.hr/UserDocsImages/145)

[zastita.gov.hr/UserDocsImages/145](https://civilna-zastita.gov.hr/UserDocsImages/145)

Ministarstvo znanosti i obrazovanja, ŠeR Školski e-Rudnik [https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/ser-](https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/ser-skolski-e-rudnik-3419/3419)
[skolski-e-rudnik-3419/3419](https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/ser-skolski-e-rudnik-3419/3419)

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske za razdoblje 2021. – 2027.

Prirodoslovni-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Seizmološka služba

Priručnik o strateškom planiranju i Dodatak priručniku o strateškom planiranju (MRRFEU, svibanj 2020.)

Program razvoja lovstva na području Sisačko-moslavačke županije

Rudarsko geološki naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu - izvješće o posljedicama potresa -

[https://www.rgn.unizg.hr/hr/izdvojeno/2790-izvjesce-o-zabiljezenim-pojavama-koseizmickih-](https://www.rgn.unizg.hr/hr/izdvojeno/2790-izvjesce-o-zabiljezenim-pojavama-koseizmickih-povrsinskih-deformacija-na-podrucju-pokuplja-i-banovine-nastalih-potresnom-serijom-od-28-12-2020-do-5-01-2021)
[povrsinskih-deformacija-na-podrucju-pokuplja-i-banovine-nastalih-potresnom-serijom-od-28-12-](https://www.rgn.unizg.hr/hr/izdvojeno/2790-izvjesce-o-zabiljezenim-pojavama-koseizmickih-povrsinskih-deformacija-na-podrucju-pokuplja-i-banovine-nastalih-potresnom-serijom-od-28-12-2020-do-5-01-2021)
[2020-do-5-01-2021](https://www.rgn.unizg.hr/hr/izdvojeno/2790-izvjesce-o-zabiljezenim-pojavama-koseizmickih-povrsinskih-deformacija-na-podrucju-pokuplja-i-banovine-nastalih-potresnom-serijom-od-28-12-2020-do-5-01-2021)

Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije

Turistička zajednica Sisačko-moslavačke županije www.turizam-smz.hr

Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14)

Uredba o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada Partnerskih vijeća (NN 103/15)

Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018.)

Uredba o strateškoj procjeni NN 3/17

Vlada Republike Hrvatske „Potres u Hrvatskoj iz prosinca 2020. - brza procjena šteta i potreba“

https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Potres//RDNA_2021_07_02_web_HR.pdf

Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20)

Zakon o regionalnom razvoju RH (NN 147/14, 123/17, 118/18)

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017.)

Zakon o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08)

Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18)

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)